

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

کارگاه بافندگی

رشته صنایع نساجی

زمینه صنعت

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۲۴۶۹

شیخزاده، محمد

۶۷۷

کارگاه بافندگی / مؤلفان : محمد شیخزاده، زهرا خرم‌طوسی. - تهران : شرکت چاپ و
نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴.

۶۸ ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۲۴۶۹)

متون درسی رشته صنایع نساجی، زمینه صنعت.

برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزی و تأثیف کتاب‌های
درسی رشته صنایع نساجی دفتر تأثیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش وزارت
آموزش و پرورش.

۱. نساجی. ۲. بافندگی. الف. خرم‌طوسی، زهرا. ب. ایران. وزارت آموزش و پرورش.
ج. عنوان. د. فروست.

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران- صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و
حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoecd.sch.ir

پیام‌نگار (ایمیل)

www.tvoecd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب : کارگاه بافتگی - ۴۹۷/۱

مؤلفان : محمد شیخزاده ، زهرا خرم طوسی

اعضای کمیسیون تخصصی : علی اصغر اصغریان جدی ، میر رضا طاهری اطاقسرا ، کمال الدین فرجیک ،

ابراهیم خلیل خیری ، محسن صفایکیش و سعید شکرالله

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰۰۸۸۳-۱۱۶۱-۹ ، دورنگار : ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰۰۸۸۳-۱۱۶۱-۹ ، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : شهرزاد قنبری

طراح جلد : مریم کیوان

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

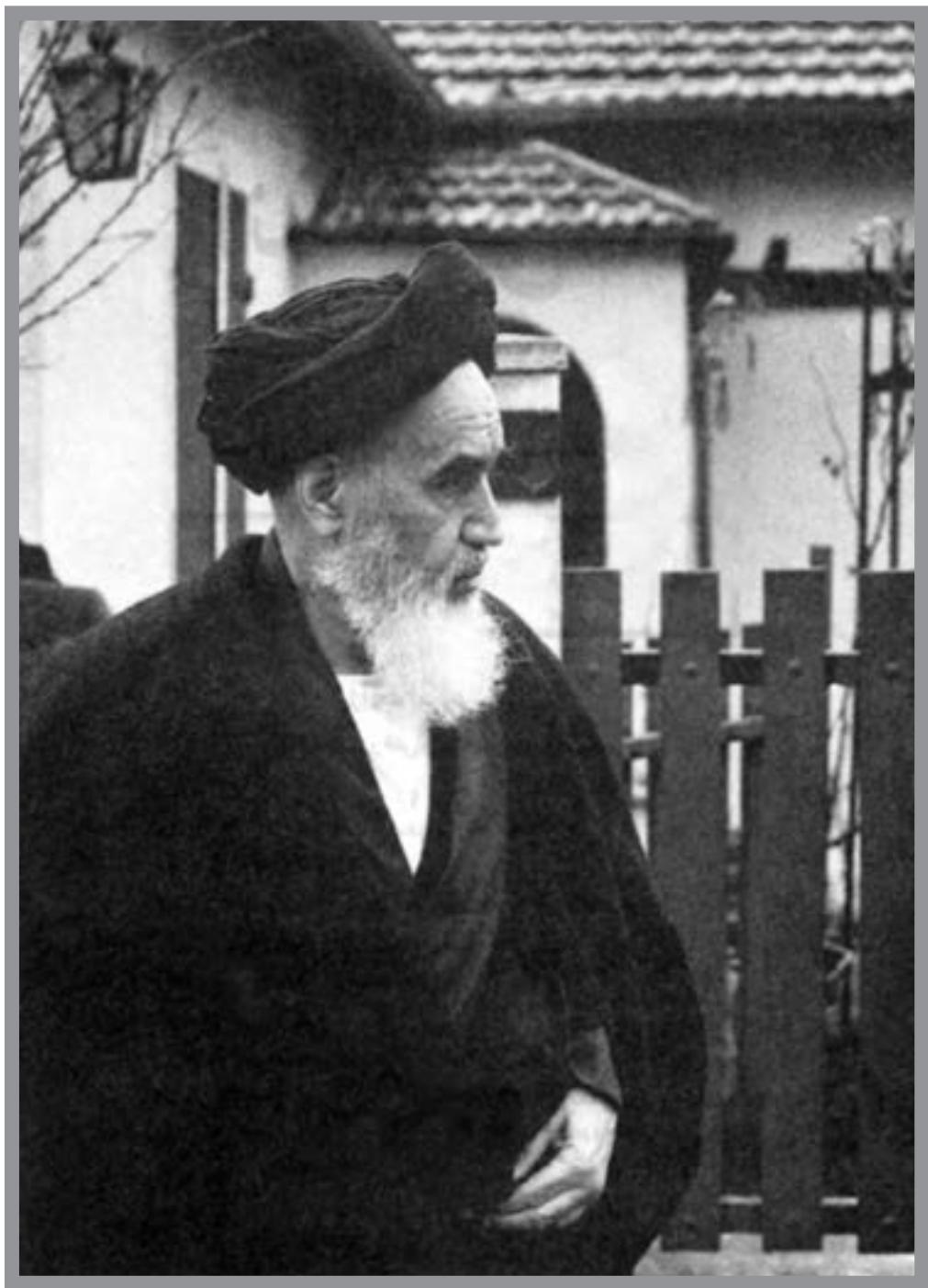
تلفن : ۰۹۹۸۵۱۶۱-۵ ، دورنگار : ۰۹۹۸۵۱۶۰ ، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ سوم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۱۱۲-۹ ISBN ۹۶۴-۰۵-۱۱۱۲-۹

جوان‌ها قدر جوانیشان را بدانند و آن را در علم و تقوی و سازندگی خودشان صرف کنند که اشخاصی امین و صالح بشوند. مملکت ما با اشخاص امین می‌تواند مستقل باشد.

امام خمینی

فهرست مطالب

۴۶	فصل سیزدهم — کشش نخ تار و برداشت پارچه
۳۹	فصل چهاردهم — ماشین های بافندگی بدون ماکو
۴۴	فصل پانزدهم — بافت قالی و محمل

بخش سوم- بافندگی حلقوی

۴۶	مقدمه
۴۷	فصل شانزدهم — ماشین تخت باف دو سیلندر دستی
۱۶— قسمت های مختلف و چگونگی تنظیمات در
۴۸	ماشین تخت باف دو سیلندر
۵۵	نمونه اول — سربندی
۵۶	نمونه دوم — بافت کيسه ای یک رو سیلندر
۵۶	نمونه سوم — بافت هاف میلانو (Half Milano)
۵۶	نمونه چهارم — بافت سه موشک (Full Milano)
۵۷	نمونه پنجم — بافت ریب ۲×۲
۵۷	نمونه ششم — بافت فندقی (Half Cardigan)
۵۸	نمونه هفتم — بافت فندقی (Full Cardigan)
۵۸	نمونه هشتم — بافت زیکزاکی
۵۹	تمرین و پرسش
۶۰	فصل هفدهم — ماشین گردباف دو سیلندر
۶۰	۱۷— ماشین گردباف دو سیلندر
۶۷	تمرین و پرسش
۶۸	منابع

بخش اول- مقدمات بافندگی

۲	مقدمه
۳	فصل اول — ماشین بوبین پیچ
۷	فصل دوم — ماشین چله پیچی
۱۲	فصل سوم — ماشین آهارزنی
۱۵	فصل چهارم — ماشین ماسوره پیچی

بخش دوم- بافندگی تاری پودی

۱۶	مقدمه
۱۷	فصل پنجم — شناخت اولیه ماشین بافندگی
۲۰	فصل ششم — شناخت مکانیزم های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم تشکیل دهن)
۲۲	فصل هفتم — شناخت مکانیزم های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم بودگذاری)
۲۵	فصل هشتم — شناخت مکانیزم های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم کوییدن پود به لبه پارچه)
۲۷	فصل نهم — مکانیزم ایجاد طرح بادامکی
۲۹	فصل دهم — مکانیزم ایجاد طرح دای
۲۹	دایی های یک بالابر
۳۰	دایی دو بالابر
۳۲	فصل یازدهم — مکانیزم ایجاد طرح ژاکارد
۳۴	فصل دوازدهم — انواع دهنگ کار

مقدّمه

مراحل تبدیل نخ به منسوج را عملیات بافندگی می‌نامند که توسط ماشین‌های مختلف در صنعت نساجی ایجاد می‌گردد. استفاده از نخ در بافندگی تاری و بودی به صورت تار و پود و در بافندگی حلقوی به شکل حلقه، ساختمان اصلی منسوجات را تشکیل می‌دهد.

در بخش اول این کتاب، ماشین‌آلات موجود در قسمت مقدمات بافندگی که برای آماده‌سازی نخ‌های تار و پود و نخ‌های مورد مصرف در بافندگی حلقوی مورد استفاده هستند بررسی می‌شوند. این ماشین‌ها عبارتند از ماشین‌های بوین‌پیچی، چله‌پیچی، آهارزنی و ماسوره‌پیچی که فرآگیران ضمن آشنایی با کار این ماشین‌آلات با تنظیمات آن‌ها آشنا می‌شوند.

در بخش دوم این کتاب با اجزاء و عملیات بافندگی ماشین‌های بافندگی تاروپودی آشنا می‌شوید و طرز کار و تنظیمات مختلف آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند.

در بخش سوم، اجزاء مختلف و تنظیمات و اصول عملیات بافندگی در ماشین‌های تخت‌باف و گردباف در بافندگی حلقوی پودی بررسی می‌شود و همچنین دستور کار برای انجام تعدادی از بافت‌های پایه به صورت عملی ارائه شده است.

مؤلفان

مهندس زهرا خرم‌طوسی – دکتر محمد شیخ‌زاده

هدف‌های کلی

پس از پایان این درس از فرآگیر انتظار می‌رود که :

- ۱- ماشین‌های بوین‌پیچی، چله‌پیچی، آهارزنی و ماسوره‌پیچی را راهاندازی کند و تنظیمات لازم آن‌ها را انجام دهد و محصول این ماشین‌ها را برای ماشین‌بافندگی آماده نماید.
- ۲- ماشین‌بافندگی را راهاندازی کند و تنظیمات آن را انجام داده و پارچه تولید نماید.
- ۳- نحوه کار و تنظیمات ماشین‌های بافندگی حلقوی پودی (تخت‌باف دستی و گردباف) را فرا بگیرد و بافت‌های مختلف را با این ماشین‌ها بیافتد.

بخش اول

مقدمات بافندگی

مقدمه

مقدمات بافندگی شامل کلیه‌ی عملیاتی است که بر روی نخ‌های تار و پود انجام می‌گیرد تا نخ جهت بافته شدن با دستگاه‌های مربوط آماده گردد. در این بخش شما، در طی فصول مختلف، با نحوه‌ی کار ماشین‌های بوین‌پیچ، چله‌کشی، آهارزنی و ماسوره‌پیچی آشنا می‌شوید. این‌گونه ماشین‌آلات بسیار متنوع است ولی سعی ماین است که هنرجویان با اصول کلی کار این دستگاه‌ها آشنا شوند.

فصل اول

ماشین بوبین پیچ

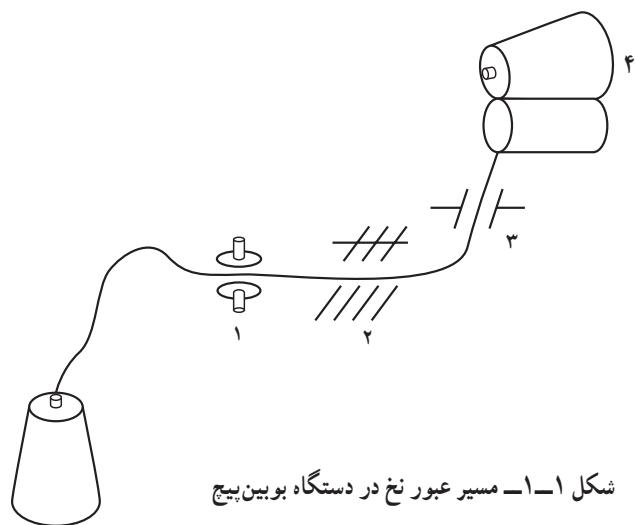
هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- مسیر انتقال حرکت ماشین و مسیر نخ را دنبال کند.
- ۲- نحوه‌ی کار سیستم توقف اتوماتیک را بداند.
- ۳- گره‌ی بافندگی را یاد بگیرد.
- ۴- نحوه‌ی کار گره زن دستی و اتوماتیک را یاد بگیرد.
- ۵- نحوه‌ی کار مکانیزم داف اتوماتیک را بداند.

می‌شود و بسته به این که چه مسیرهایی را باید طی کند از روی یک مجموعه‌ی راهنمای راهنمایی شود؛ سپس از میان کشش-دهنده‌ی (۱) عبور کرده و در صورت لزوم وارد کنترل کننده‌ی ضخامت (۲) گشته از میان کنترل کننده‌ی پارگی نخ (۳) عبور می‌کند و نهایتاً بر روی بوبین (۴) پیچیده می‌شود.
در ابتدای مسیر، پس از ماسوره، مجموعه‌ی راهنمای نخ قرار دارد که با تنظیم فاصله‌ی آن از سر ماسوره کشش‌های ناخواسته حذف شده درنتیجه نخ هنگام باز شدن با یک بالون مناسب از سر ماسوره یا بوبین باز می‌شود.

قبل از شروع به آموزش دستگاه‌ها، بایستی با اهداف مقدمات بافندگی و نیز مراحلی که نخ طی می‌کند تا برای قرارگرفتن در ماشین بافندگی آماده شود مورد بررسی قرار گیرد.
با توجه به اهدافی که برای بوبین پیچی در درس آمده است لازم است نخ از روی یک بسته (ماسوره) باز شود و روی بسته‌ی دیگری که مناسب برای عملیات بعدی باشد پیچیده گردد. در میان این باز و بسته شدن، در صورت لزوم، کنترل‌هایی نیز بر روی نخ انجام می‌شود.

مطابق شکل ۱-۱ نخ از روی ماسوره یا بوبین اولیه باز

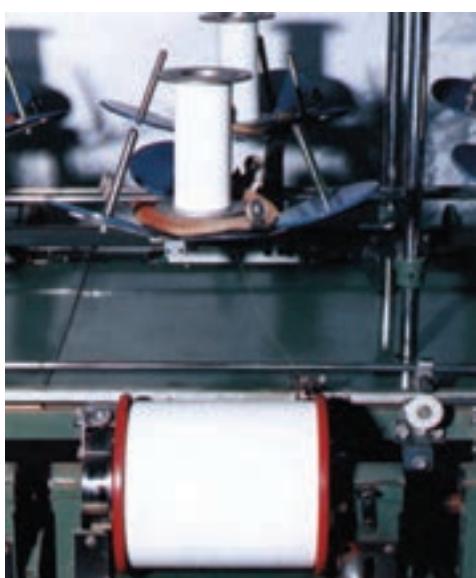
شکل ۱-۱- مسیر عبور نخ در دستگاه بوبین پیچ

بویین از روی درام توسط اهرم دسته‌ی بویین می‌باشد. با این عمل درام همچنان در حال چرخش است ولیکن بویین از روی آن جدا شده است. در بعضی از ماشین‌های بویین پیچ هر درام به تنهایی از طریق یک موتور یا از طریق یک کلاچ حرکت خود را دریافت می‌نماید. در این نوع ماشین‌ها برای توقف پیچش می‌توان حرکت درام را از طریق خاموش کردن موتور مربوطه یا آزاد کردن کلاچ متوقف نمود.

در انواع دیگر بویین پیچی می‌توان از روشی نام برد که در آن، حرکت رفت و برگشت نخ از طریق شیار درام انجام نمی‌شود و از درام بدون شیار برای دوران بویین استفاده می‌گردد و به جهت حرکت رفت و برگشتی، نخ از یک راهنما که حرکت خود را از بادامکی مخصوص دریافت می‌کند، عور می‌نماید (شکل ۱-۴).

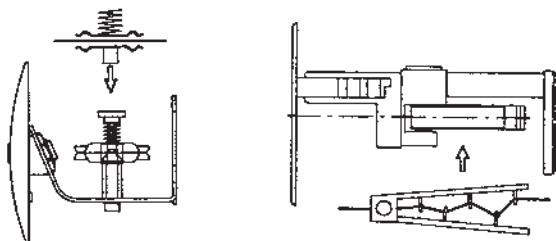

شکل ۱-۳ - حرکت بویین روی درام

شکل ۱-۴ - بویین پیچ با راهنما

کشش‌دهنده‌ی نخ نیز باعث می‌گردد تا نخ با کشیدگی مناسب روی بویین پیچیده شود. کشش‌دهنده‌ها، براساس طراحی شرکت‌های سازنده، بسیار متنوع‌اند، اما به طور کلی برای کشش نخ از واشرهایی که در طرفین نخ قرار می‌گیرد یا از یک مجموعه میله‌های اصطکاکی در کنار نخ استفاده می‌شود. در بعضی از انواع کشش‌دهنده‌ها از فنر و در بعضی دیگر از وزنه استفاده می‌گردد، بدین ترتیب که با کم و زیاد کردن وزنه و یا پیچ فنر و تغییر در جنس واشرها می‌توان کشش مناسب را برای نخ مورد نظر به دست آورد. (شکل ۱-۲)

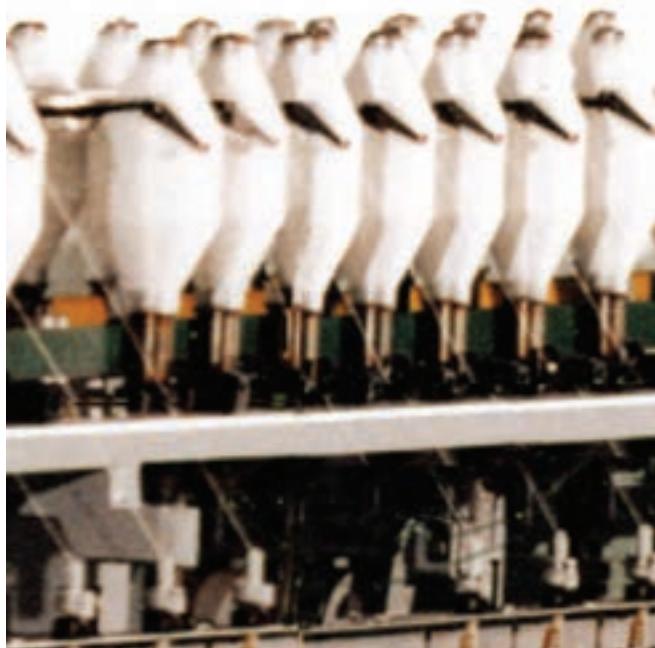
شکل ۱-۲ - کشش‌دهنده‌های نخ

نخ پس از عبور از کشش‌دهنده از میان کنترل کننده عبور می‌کند. در دستگاه‌های مکانیکی کنترل کننده معمولاً به صورت تیغه‌هایی که فاصله‌ی آن‌ها قابل تنظیم است تعییه می‌شود. فاصله‌ی میان تیغه‌ها براساس نمره و ضخامت نخ تنظیم می‌شود. با عبور نخ از میان تیغه قسمت‌های ضخیم نخ جدا می‌شود و در صورت وجود نقاط ضخیم، نخ در میان تیغه‌ها گیر کرده و پاره می‌شود. در کنترل کننده‌های غیرمکانیکی از یک وسیله‌ی اندازه‌گیری قطر نخ استفاده می‌شود (مانند خازن، حس‌کننده‌ی نوری و...). در صورتی که قطر نخ از یک مقدار معین بیش‌تر باشد یک قیچی باعث قطع شدن نخ می‌گردد و قسمت ضخیم از نخ جدا می‌شود. کنترل کننده‌ی پارگی معمولاً به صورت یک کلید مکانیکی یا الکترونیک عمل می‌نماید و باعث قطع سیستم پیچش می‌گردد. قسمت پیچش ماشین معمولاً دارای یک درام شیاردار شکل ۱-۳ و بویینی است که روی آن تکیه کرده و در اثر حرکت درام، حرکت می‌گیرد. کلید کنترل کننده‌ی پارگی برای جلوگیری از ادامه‌ی پیچش به دو روش ممکن است عمل کند:

در دستگاه‌های بویین پیچی که درام‌ها بر روی یک محور در حال دوران سوار شده‌اند، دستور توقف به معنی جدا کردن

معمولًاً محور حرکت دهنده به طور مستقیم بوبین نخ را حرکت می‌دهد و یک راهنما، براساس نوع پیچش مورد نیاز، توسط یک بادامک، حرکت رفت و برگشتی نخ را تأمین می‌کند (شکل ۱-۵).

در بعضی از شرایط لازم است که پیچش نخ بر روی بوبین طوری باشد که لایه‌های نخ دقیقاً در کنار یکدیگر قرار گیرند. در این موارد از بوبین پیچی دقیق استفاده می‌شود. در این بوبین پیچ،

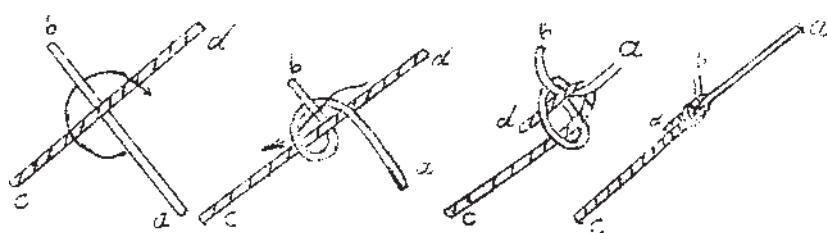

شکل ۱-۵ - بوبین پیچ دقیق

- ۳- گره به سادگی باز یا پاره نشود.
 - ۴- پس از گره نخها از روی هم نلغزند.
براساس نیاز به نوع گره، انواعی از گرهها را می‌توان بر روی نخ‌های پاره شده بست اما بهترین گره، که خصوصیات فوق را داشته باشد، «گرهی بافندگی» است و نحوه‌ی انجام آن با دست به صورت (شکل ۱-۶) می‌باشد.
- این نوع گره علاوه بر دست با دستگاه‌های دستی یا اتوماتیک نیز زده می‌شود.

چون در حین عملیات بوبین پیچی، احتمال ایجاد پارگی، خصوصاً در نخ‌های رسیده شده، زیاد است لذا گره‌زندن کاربرد زیادی در این دستگاه دارد. حال اگر گره باید با دست زده شود بایستی دارای خصوصیات زیر باشد :

- ۱- ضخامت گره به قدری نازک باشد که عبور نخ، در مرحله‌ی بعدی، از مسیر میل میلک و شانه و... به سادگی انجام شود.
- ۲- وقت لازم برای گره زدن کوتاه باشد.

شکل ۱-۶ - نحوه انجام گره بافندگی

دستگاه‌ها به ازای هر هد دستگاه یک گره‌زن وجود دارد و در بعضی دیگر یک دستگاه گره‌زن متحرک مسئولیت گره‌زندن چند چشمی از دستگاه را به عهده دارد.

همچین در بین پیچ‌های اتوماتیک معمولاً کار برداشت بین پرشده و جایگزین کدن بین خالی توسط دستگاهی متحرک انجام می‌شود که به این عمل برداشت یا داف اتوماتیک می‌گویند. نحوه کار با دستگاه‌های فوق و تنظیم آن‌ها با استفاده از کاتالوگ دستگاه در دسترس قابل انجام است.

در گره‌زنی با دستگاه امکان زدن انواع گره وجود دارد که بهترین نوع آن گره از نوع Splicer می‌باشد. در این نوع گره دستگاه مقداری از تاب سر هر نخ را باز نموده و پس از اتصال دو سر نخ به یکدیگر، آن‌ها را به هم می‌تابد (البته این گره در واقع یک «پیوند» است چون الیاف دو سر نخ به هم تاب می‌خورند).

در دستگاه‌های بین پیچ اتوماتیک گره‌زن نخ‌ها، به جهت کاهش اتلاف زمان، با دستگاه انجام می‌شود. در بعضی از

❖ دستور کار ❖

- ۱- دیاگرام مسیر عبور نخ در مقدمات بافندگی را جهت آماده‌سازی برای تار و پود، ترسیم نمایید.
- ۲- مسیر عبور نخ در ماشین بین پیچ مورد بررسی را ترسیم کنید.
- ۳- کشش‌های مختلفی روی یک نخ اعمال کنید و نتیجه‌ی حاصل را روی بین تولید شده تجربه کنید.
- ۴- کنترل کننده‌ی قطر نخ را در دستگاه تنظیم کنید و نحوه کار آن را بنویسید.
- ۵- عمل بین پیچی با فشارهای مختلف بین روی درام و حالت نواری شدن نخ روی بین را تجربه کنید.
- ۶- مسیر انتقال حرکت ماشین از موتور تا کلیه‌ی قسمت‌های حرکتی را ترسیم نمایید.
- ۷- نقاط تنظیم را روی مسیر انتقال حرکت مشخص کنید.
- ۸- گرهی بافندگی دستی و اتوماتیک توسط دستگاه را تجربه کنید.

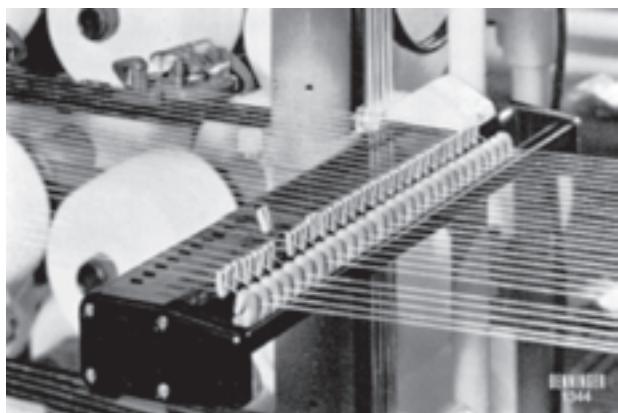
ماشین چله‌پیچی

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- با قسمت‌های مختلف ماشین چله‌پیچی آشنا شود و با هریک از قسمت‌های زیر کار کند:
- الف - قفسه و کشنیده‌های:
 - ب - شانه و غلتک راهنمای:
 - ج - هد پیچش (چله‌پیچی مستقیم):
 - د - استوانه‌ی شبیه‌دار و قسمت پیچش (چله‌پیچی بخشی).

قرار دادن نخ‌ها وجود دارد. قفسه‌های چله‌کشی انواع مختلف دارند که هریک دارای مزایا و معایبی است. میزان ظرفیت یک قفسه از اهمیت زیادی برخوردار است. نحوه‌ی بیان گذاری در قفسه نیز از عواملی است که می‌تواند سرعت کار را تعیین نماید.

نخ‌هایی که روی قفسه قرار می‌گیرند باید از واحد کشنیده‌های عبور کرده سپس به صورت گروهی و به موازات یکدیگر به سمت جلوی قفسه حرکت کنند و نهایتاً، در جلوی قفسه، وارد راهنمای کنترل کننده‌ی پارگی نخ شوند (شکل ۲-۱).

شکل ۲-۱ - قفسه و قطعه کن

برای تهیه‌ی نخ تار ماشین بافندگی باستی مجموعه نخ‌هایی را به صورت موازی بر روی یک استوانه‌ی فلانچ دار (چله) پیچید.

برای انجام این پیچش لازم است تعداد سرنخ زیادی با هم موازی شده و روی چله پیچیده شوند. موازی نمودن تعداد زیادی سرنخ در یک مرحله به طور معمول امکان‌پذیر نیست. لذا در ابتدا تعداد محدودی سرنخ را تهیه می‌نماییم و آن‌ها را در یک قفسه قرار می‌دهیم.

آن‌گاه نخ‌های موجود در قفسه را از طریق تعدادی کشنیده‌های راهنمای موازی نموده در یک مکان جمع‌آوری می‌نماییم.

براساس آنچه گفته شده تعداد این سرنخ‌ها برای یک چله‌ی بافندگی کافی نیست، که این مشکل را به دو صورت می‌توان حل کرد.

الف - این تعداد سرنخ را به طور جداگانه روی چند چله پیچیده و در مرحله‌ی بعد آن‌ها را در دستگاهی دیگر با هم موازی نموده نهایتاً یک چله با تعداد سرنخ زیاد به دست می‌آوریم.

ب - این تعداد سرنخ را به صورت یک نوار کم عرض روی یک استوانه قرار می‌دهیم و سپس با کنار هم گذاشتن چند نوار مجموعه‌ی نوارها را از روی استوانه به روی یک چله‌ی بافندگی منتقل می‌نماییم.

روش الف را چله‌کشی مستقیم و روش ب را چله‌کشی بخشی می‌نامند. به هر حال در هر دو مورد فوق نیاز به قفسه جهت

ه— قفسه‌ی ساده‌ی تک؛ این نوع قفسه‌ی تا خالی شدن کامل بوین‌ها کار کرده و پس از آن ماشین متوقف می‌شود تا مجدداً بوین‌گذاری نمایند. در این نوع قفسه‌ی اتلاف وقت ماشین زیاد است. کشش‌دهنده‌هایی که در روی قفسه به کار می‌روند براساس طراحی هر تولید کننده با یکدیگر متفاوت‌اند ولی در هر صورت کشش‌دهنده باید طوری طراحی شود تا نخ کشی از آن آسان باشد و کشش همه‌ی نخ‌ها را به طور مساوی تنظیم کند.

در ماشین‌های چله‌پیچی مستقیم، نخ‌های قفسه پس از خروج از زیر کنترل کننده‌ها در پشت دستگاه پیچش جمع می‌شوند و توسط شانه‌ای به عرض مورد نظر برای چله‌پیچی آماده می‌گردند. دستگاه چله‌پیچی طوری طراحی شده است که محور چله با چرخش خود نخ‌های خارج شده از قفسه را به دور چله می‌پیچد. در صورتی که یک سرعت خطی ثابت برای پیچش لازم باشد با استنی سرعت دورانی چله را براساس قطر چله به صورت متغیر تنظیم نمود. برای این امر هر تولید کننده روش خاصی طراحی نموده است. در ضمن برای یک‌نواخت کردن چله در حین پیچش، استوانه‌ای به عرض چله با فشار معینی روی عرض چله قرار می‌گیرد.

چله‌پیچی بخشی

پس از خروج نخ‌ها از قفسه برای چله‌پیچی، باید بخشی از نخ‌ها با عرض کم جمع آوری شده و به اندازه‌ی عرض یک نوار

در قسمت کنترل کننده‌ی پارگی، یک سری حس‌کننده وجود دارد که در صورت پاره شدن نخ که به عدم وجود کشش در نخ می‌انجامد یک علامت الکتریکی را به کلاچ دستگاه ارسال می‌کند، که در نتیجه‌ی آن دستگاه متوقف می‌شود.

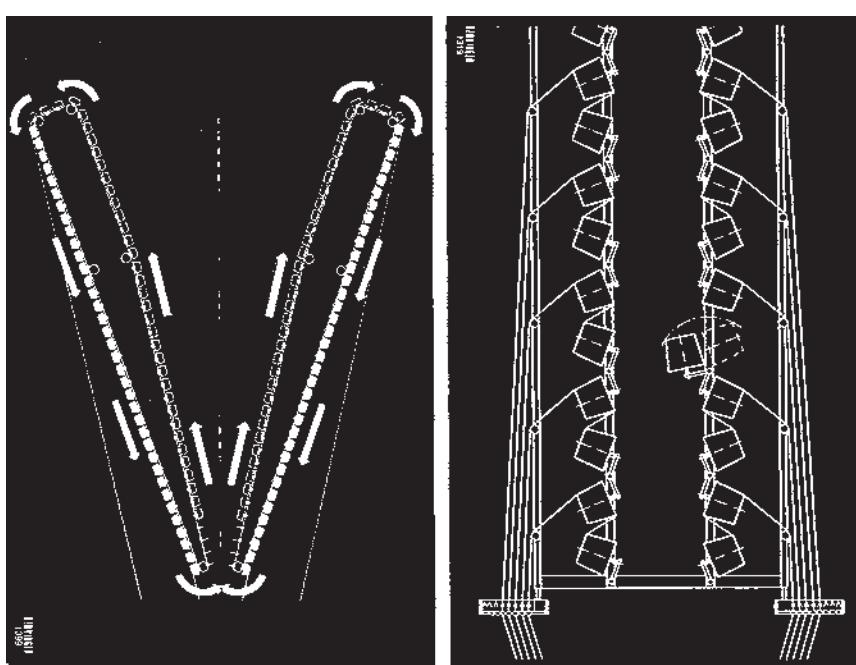
تولید کنندگان قفسه‌ی ماشین چله‌پیچی انواعی از این قفسه‌ها، را به شرح زیر ارائه نموده‌اند.

الف— قفسه‌ی ۷ شکل؛ که برای چله‌کشی مستقیم و سرعت بالا طراحی شده و در ضمن، به لحاظ نوع طراحی، فشارهای ناخواسته روی نخ‌ها کم است.

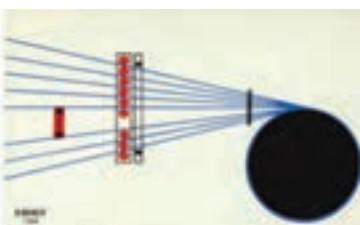
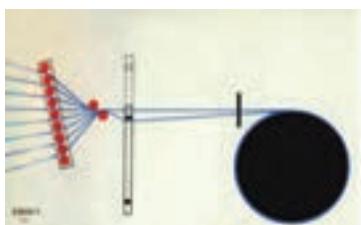
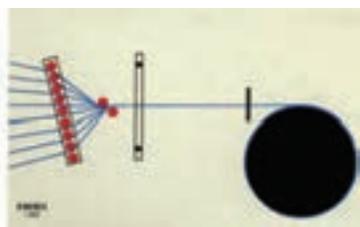
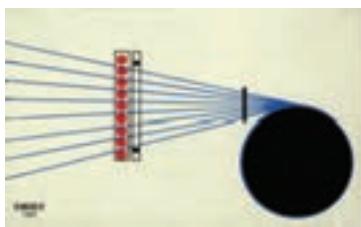
ب— قفسه‌های قابل تعویض؛ که به صورت قسمت قسمت بوده و هر قسمت را می‌توان به طور مستقل بوین‌گذاری و از آن‌ها استفاده کرد. در این نوع قفسه سرعت بوین‌گذاری سریع‌تر می‌شود.

ج— قفسه‌ی مگازین (ذخیره‌دار)؛ در این نوع قفسه برای هر بوین یک محل ذخیره در نظر گرفته می‌شود که در آن سرخ بوین جدید را به انتهای نخ بوین قبل گره می‌زنند. در این نوع قفسه اتلاف وقت برای بوین‌گذاری کم است اما فضای اشغالی توسط قفسه زیاد است.

د— قفسه‌ی دوبله؛ در این روش از دو قفسه استفاده می‌شود که وقتی یکی از قفسه‌ها در حال کار است قفسه‌ی دیگر پُرمی‌شود و بعد از خالی شدن قفسه‌ی اول از آن استفاده می‌گردد.

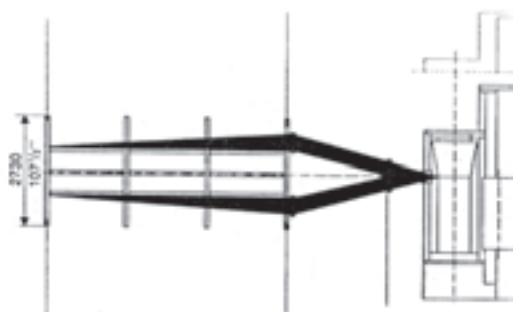

شکل ۲-۲. دو نوع قفسه‌ی چله‌کشی
سمت راست قفسه‌ی ذخیره‌دار
سمت چپ قفسه‌ی ۷ شکل

تنظیم شوند. عرض این نوار بستگی به تعداد سرخ‌های قفسه دارد. به عنوان مثال اگر عرض چله 15° سانتی‌متر و تراکم تاری روی چله 3° تار در سانتی‌متر باشد تعداد کل سرخ 45° خواهد بود. در این حالت اگر تعداد نخ‌های قفسه 45° باشد، بایستی 1° نوار که هر یک تقریباً 15 سانتی‌متر باشد تهیه کرد. برای رساندن عرض نخ‌ها به عرض نوار، باید نخ‌ها از مسیرهای زیر عبور کنند (شکل ۲-۳).
۱- صفحه‌ی راهنمای ۲- شانه‌ی تقسیم کننده،
۳- شانه‌ی تنظیم عرض و ۴- غلتک راهنمای.

صفحه‌ی راهنمای ۱- نقش جمع‌آوری نخ را، با ترتیب موردنظر دارد. شانه‌ی تقسیم کننده وسیله‌ای است که، به واسطه‌ی شکل دندانه‌هایش، نقش ایجاد چپ و راست کردن و یک درمیان نمودن نخ‌های تار را دارد.

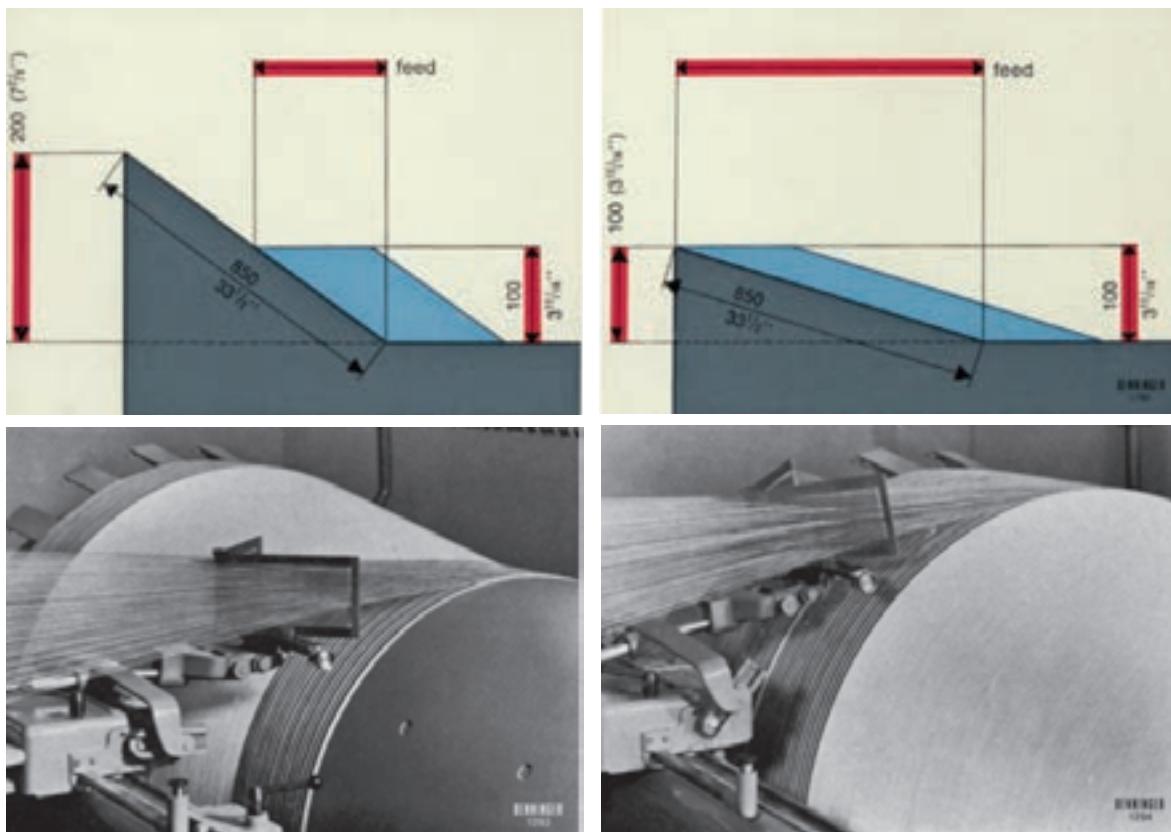

شکل ۲-۳- مسیر عبور نخ‌ها پس از قفسه‌ی چله‌پیچی بخشی

شیب پیدا کنند.
مقدار زاویه‌ی شیب با توجه به نمره‌ی نخ، نوع نخ، تراکم، زاویه‌ی شیب استوانه و طول نخ، براساس جداول موجود در راهنمای ماشین تعیین می‌شود. برای اجرای شیب موردنظر بایستی، در ضمن چرخش استوانه‌ی شیبدار، باند نخ‌ها را در جهت عمود حرکت دهیم و این کار توسط حرکت ساپورت ماشین انجام می‌شود (شکل ۲-۴).

شانه‌ی تنظیم عرض طوری طراحی شده که از وسط قابل خم شدن است. بدین صورت می‌توان نخ‌های داخل شانه را به دقت با عرض مشخص نوار تنظیم کرد.

پس از شانه‌ی تنظیم عرض، نخ‌های نوار از روی یک غلتک که نقش نگهدارنده‌ی نخ‌ها را دارد عبور کرده و روی سطح استوانه‌ای شیبدار قرار می‌گیرند. برای این که یک نوار بدون ریزش و با ثبات روی استوانه پیچیده شود بایستی در ضمن پیچش، نوار نخ‌ها به یک طرف

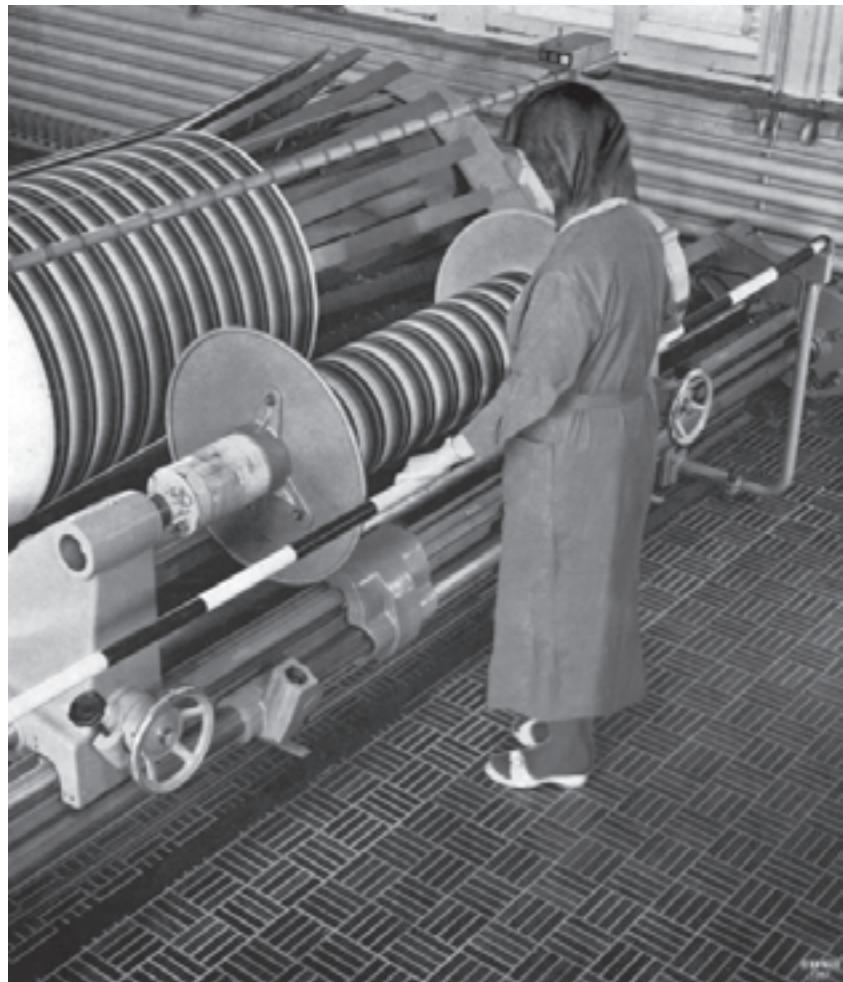

شکل ۲-۴- ساپورت ماشین چله‌پیچ بخشی

شیبدار، بر روی چله پیچیده می‌شود. باید دانست که در حین انتقال نخ بر روی چله، تنظیم عرض و تنظیم کشش نخ‌ها از اهمیت به سزاوی برخوردار است (شکل ۲-۵).

اولین نوار به طول موردنظر روی استوانه پیچیده می‌شود و سپس نوارهای بعدی نیز کنار آن پیچیده می‌شوند تا به عرض مناسب برسد.

در انتهای کار، کل نخ‌های تار موجود بر روی استوانه

شکل ۵-۲- انتقال نخها از روی استوانه بر روی چله

❖ دستور کار ❖

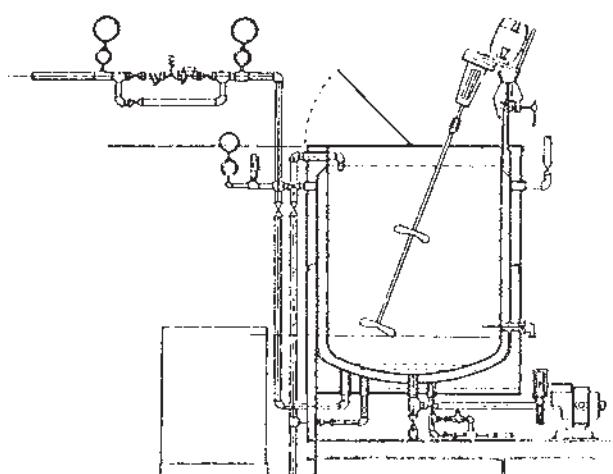
- ۱- یک بویین گذاری کامل روی قفسه، همراه با عبور نخها تا کنترل کننده پارگی قفسه، انجام دهید.
- ۲- تنظیم کشش نخهای قفسه را انجام دهید.
- ۳- نخها را از مسیرهای مربوط و شانه‌ی دستگاه چله پیچ به طور مستقیم عبور دهید.
- ۴- دیاگرام انتقال حرکت در هد اصلی دستگاه را رسم کنید.
- ۵- یک چله‌کشی بخشی را از ابتدا، شامل محاسبه‌ی تعداد نخ هر نوار، عرض نوار، عبور نخها از مسیر لازم، تنظیم شیب اوّلیه، تنظیم شیب نخها و نهایتاً تخلیه‌ی نخها از استوانه، بر روی چله انجام دهید.
- ۶- دیاگرام انتقال حرکت دستگاه چله پیچ بخشی را رسم کنید.
- ۷- ترمز استوانه‌ی دستگاه را تنظیم کنید.

ماشین آهارزنی

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- مواد آهاری را بشناسد؛
- ۲- روش تهیه‌ی آهار را بداند؛
- ۳- روش کار با دستگاه پخت آهار را بداند؛
- ۴- قفسه‌ی نخ‌های ورودی به آهار را تنظیم کند؛
- ۵- نحوه‌ی کار حوضچه‌ی آهار را بداند؛
- ۶- روش خشک‌کردن مواد آهاری روی نخ را بداند؛
- ۷- میله‌های تقسیم‌کننده و چله پیچ را تنظیم کند.

صیقلی شود. مواد آهاری را معمولاً از اختلاط چند جزء که هر یک دارای خاصیتی است تهیه می‌کنند. برای هر نوع نخ ماده‌ی آهاری مناسب با آن تهیه می‌شود. به علاوه معمولاً هر شرکت تولیدکننده‌ی آهار محصول خاص خود را تولید و عرضه می‌کند و دستورالعملی را نیز با آن همراه می‌نماید. اساس این دستورالعمل‌ها این است که باید مواد را با آب مخلوط کرد و در داخل دیگ مخصوص پخت آهار ریخته و ضمن هم زدن آن را حرارت داد تا آهار آماده‌ی مصرف شود (شکل ۳-۱).

شکل ۱-۳- دیگ پخت آهار

ارتباط حرکتی کلیه‌ی قسمت‌های فوق

نخ‌های ریسیده شده‌ی یک لا و نخ‌های فیلامنت بدون تاب در مقابل حرکت‌های سایشی ماشین بافندگی مقاومت مناسبی ندارند. در صورت به کارگیری نخ‌های فیلامنت بدون آهار در ماشین بافندگی نخ‌ها ریش‌ریش شده و یا درهم می‌روند و توسط الیاف کناری به هم گره می‌خورند. همچنین نخ‌های یک لا و قتنی در ماشین بافندگی مورد استفاده قرار می‌گیرند ممکن است در اثر کشش پاره شوند. جهت رفع این مشکل‌ها لازم است تا اینگونه نخ‌ها توسط مواد آهاری آغشته شوند طوری که کلیه‌ی الیاف آن‌ها به هم بچسبند. در نخ‌های پنبه‌ای، آهار سبب می‌شود تا استحکام نخ بالا برسد و پرزها به بدنه‌ی نخ چسبیده و سطح نخ

مجهز به ترمز به دستگاه آهار وارد می‌شود.

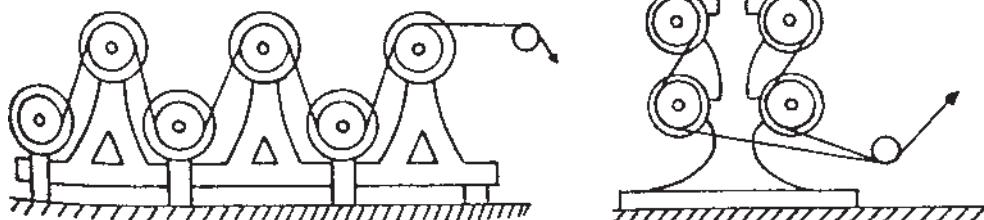
ج – نخ‌ها از روی یک قفسه‌ی بویین باز شده و وارد دستگاه آهار می‌شوند. در این روش تعداد سرنخ کل به اندازه‌ی کل سرنخ‌های چله‌ی بافندگی نمی‌باشد و چله‌های انتهای ماشین آهار پس از این مرحله وارد مرحله‌ی دیگری می‌شود که در آن تعدادی چله روی یک قفسه‌ی چله قرار گرفته و نهایتاً روی یک چله پیچیده می‌شوند. در شکل ۲-۳ دو نوع قفسه‌ی چله مشخص شده است.

نخ‌های تار را، برای آهار خوردن، به طرق مختلفی می‌توان

وارد دستگاه آهار کرد که در زیر هر یک را شرح می‌دهیم.

الف – نخ‌ها را روی مجموعه‌ای از چله‌ها، که قبلًاً توسط چله‌کشی مستقیم تهیه شده است، روی یک قفسه‌ی چله قرار می‌دهند و سرنخ کلیه‌ی چله‌ها را با هم موازی کرده و وارد دستگاه آهار می‌کنند.

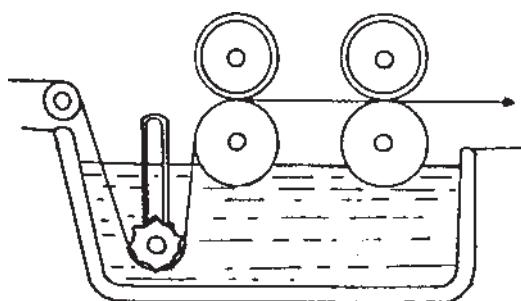
ب – نخ‌های ورودی، روی یک چله، که توسط دستگاه چله‌کشی بخشی تهیه شده است، قرار گرفته و از طریق یک سیستم

شکل ۲-۳ – قفسه‌ی چله جهت ورود نخ‌های تار به دستگاه آهار

نمایی از حوضچه‌ی آهار را نشان می‌دهد.

نخ‌ها پس از خروج از حوضچه‌ی آهار بایستی در زمانی کوتاه خشک شوند تا پس از چله‌کشی به یکدیگر نجسبند و به راحتی از هم جدا شوند. در مورد نخ‌های رسیسیده شده، عمل خشک کردن معمولاً توسط تماس دادن نخ با غلتک‌های گرم انجام می‌شود. اما در مورد نخ‌های فیلامنتی از روش غیرتماسی جهت خشک کردن نخ‌ها استفاده می‌شود. در شکل ۳-۴ شما این دو روش خشک کردن را می‌بینید.

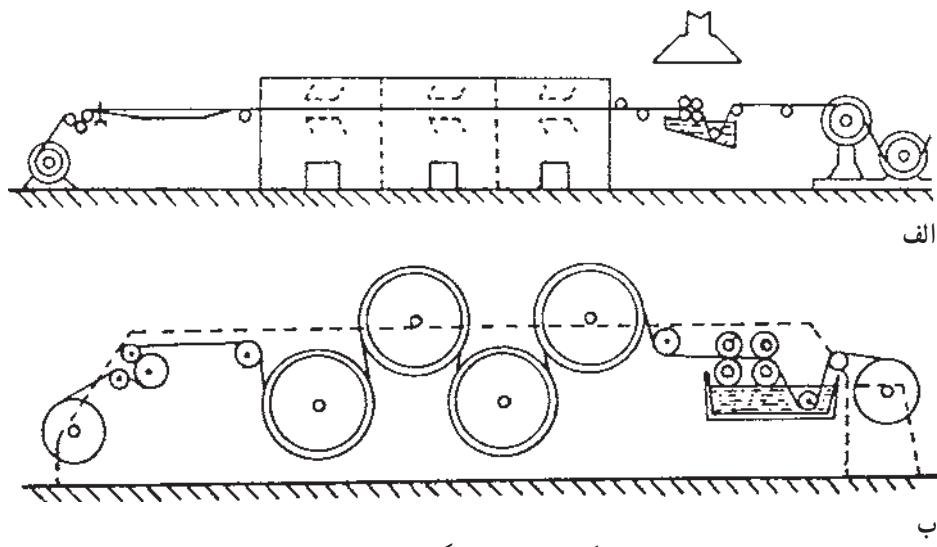

شکل ۳-۳ – حوضچه‌ی آهار

در کنار چله‌هایی که روی قفسه‌ی ورودی قرار گرفته‌اند ترمزهایی وجود دارد که مقدار کنشش نخ تار را تنظیم می‌کند. در ماشین‌های قدیمی این ترمزها ثابت بود و کنترلی بر روی آن‌ها وجود نداشت. اما در ماشین‌های جدید، براساس مقدار کشش نخ در حال تغذیه، میزان نیروی ترمز، یا مقدار تغذیه‌ی نخ توسط چله، کنترل می‌شود.

نخ‌های تار، پس از قفسه‌ی ورودی، وارد حوضچه‌ی آهار شده و با آغشته شدن به مواد آهاری از حوضچه خارج می‌شوند و سرانجام، از زیر یک یا چند جفت غلتک فشار دهنده عبور می‌کنند. در نتیجه‌ی این عمل مواد اضافی آهاری از روی نخ خارج می‌شود.

به طور معمول باید وسایل گرم کننده‌ای مانند لوله‌ی بخار در حوضچه‌ی آهار وجود داشته باشد تا محلول را در حالت گرم نگهدارد. یک نواختی غلتک‌های فشار دهنده و فشار میان آن‌ها در تنظیم یک نواختی آهار نخ‌ها تأثیر به سزاپی دارد. شکل ۳-۳

الف - خشک کردن با هوای گرم (نخ های فیلامنتی)

ب - خشک کردن با غلتک گرم (نخ های رسیده شده)

شکل ۳-۴ - خشک کردن نخ های آهار خورده توسط هوای گرم و توسط غلتک های گرم

واحد خشک کن و واحد چله پیچی.

در دستگاه های جدید در انتهای خروجی نخ ها وسایلی جهت اندازه گیری رطوبت نخ ها وجود دارد. در صورتی که حس کننده بیند رطوبت بیش از حد تعیین شده است، سرعت مجموعه را کاهش می دهد تا نخ زمان بیشتری در تماس با غلتک های خشک کن قرار گیرد. در این روش کیفیت آهارزنی مناسب خواهد بود.

نخ های آهار خورده را پس از خشک کن در یک فاصله زمانی کوتاه از میان میله های جدا کننده عبور می دهند تا نخ ها به طور کامل از هم جدا شوند آن گاه آن ها را از میان شانه عبور داده و نهایتاً روی چله ای نهایی می پیچند.

انتقال حرکت در ماشین آهار به صورتی انجام می گیرد که کشیدگی نخ میان اجزای مختلف ماشین آهار قابل تنظیم باشد. این اجزا عبارت اند از واحد آهارزنی (غلتک های فشار دهنده)،

❖ دستور کار ❖

- ۱ - قفسه ای دستگاه آهار را مورد بررسی قرار دهید و نحوهی تنظیم ترمزهای آن را تمرین کنید.
- ۲ - مسیر عبور نخ ها را در ماشین آهار ترسیم نمایید.
- ۳ - بر اساس نسخه ای که به شما می دهند یک ماده ای آهاری را پخته و آماده نمایید.
- ۴ - یک عملیات آهارزنی را از ابتدا تا انتهای و تا پیچش چله ای آهار خورده انجام دهید.
- ۵ - تغییرات مقدار آهار بر روی نخ را با تغییر فشار غلتک فشار نده تجربه کنید.
- ۶ - در ماشین آهار نقاط لازم را برای روغن کاری و گریس کاری شناسایی نمایید.
- ۷ - انتقال حرکت قسمت های مختلف ماشین آهار را بررسی و دیاگرام آن را رسم نمایید.

ماشین ماسوره پیچی

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- ماشین ماسوره پیچی را نخ‌کشی کند؛
- ۲- دیاگرام انتقال حرکت را ترسیم کند؛
- ۳- ماشین را به کار اندازد و شروع به تولید کند؛
- ۴- مقدار نخ بر روی ماسوره را تنظیم کند.

رفت و برگشتی خود نخ را به طور منظم روی ماسوره می‌پیچد تا ضخامت نخ یعنی میزان نخ پیچیده شده به حد تنظیم شده از قبل برسد؛ پس از آن راهنمایی کمی به جلو رفته و مرتب این عمل را تکرار می‌کند تا به نقطه‌ی نهایی سرماسوره، که تنظیم شده است، برسد و ماسوره پر شود. در این لحظه ماسوره متوقف شده و ماسوره‌ی پر از قسمت نگهدارنده رها شده و داخل جعبه جای می‌گیرد و ماشین آماده‌ی پذیرش ماسوره‌ی خالی جدید می‌گردد. عملیات مختلفی که در ماشین ماسوره پیچی انجام می‌شود، بستگی به نوع دستگاه، می‌تواند به صورت دستی یا اتوماتیک صورت پذیرد. روشن است که ماشین‌های پیشرفته‌ی جدید که اتوماتیک هستند نیاز به کارگر کمتری دارند در حالی که برای کار با ماشین‌های قدیمی به کارگر بیشتری نیاز است.

برای آماده‌سازی نخ پود جهت استفاده در ماشین بافندگی ماکویی، نخ‌های پود را از روی بویین باز کرده و روی ماسوره می‌پیچند. سپس ماسوره را در داخل ماکو قرار داده و ماکو را در جای مخصوص خود در ماشین می‌گذارند.

شكل پیچش نخ بر روی ماسوره به نوعی است که نخ هنگام باز شدن در داخل ماکو به راحتی باز شود. برای پر کردن ماسوره نیز مسیر حرکت نخ، از بویین تا ماسوره، به صورتی است که نخ از راهنمای و کشش‌دهنده عبور می‌کند و توسط راهنمای بالای سرماسوره روی ماسوره قرار می‌گیرد.

mekanizm حرکتی بدین صورت است که اولاً ماسوره حرکت خود را مستقیماً از محور ماشین، دریافت می‌کند و با سرعت ثابت چرخش می‌کند. ثانیاً راهنمای بالای سرماسوره با حرکت

❖ دستور کار ❖

- ۱- مسیر نخ‌کشی روی ماشین ماسوره‌پیچی را ترسیم نمایید.
- ۲- دیاگرام انتقال حرکت ماشین را رسم کنید.
- ۳- نقاط تنظیم ابعاد یک ماسوره را عملاً نمایش دهید و نحوه‌ی تنظیم را نیز توضیح دهید.
- ۴- یک ماسوره را با ابعاد مشخص که برای آن تنظیم می‌کنید پیچید.

بخش دوم

بافندگی تاری پودی

مقدمه

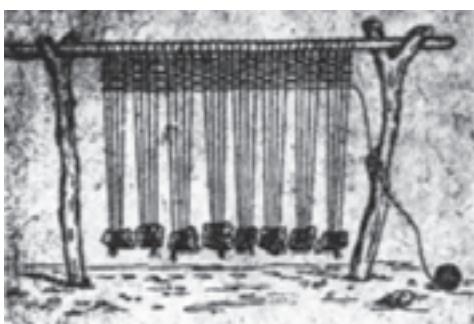
اصول کلی حاکم بر بافندگی تاری پودی از آغاز تا امروز تفاوتی نکرده است و آن عبارت است از : تشکیل دهنده در نخ های تار، پودگذاری در داخل دهن و نهایتاً کوییدن پود به لبه پارچه. این عملیات در طی اعصار مختلف به همین صورت برای بافت پارچه انجام می شده، لیکن با تکامل ابزارها و پیشرفت صنعت ماشین های ساخته شده است که این عملیات را با سرعت بیشتر و یا با کیفیت بهتر محصول در شرایط کاری مناسب تر انجام می دهد. در این بخش ابتدا اصول کار ماشین های بافندگی را مورد بحث قرار می دهیم و شاهد مثال آن را در ابتدا از ماشین های ماکویی، به علت سادگی این دستگاه ها، می آوریم و در انتها از ماشین های جدیدتر و بدون ماکو نیز صحبت خواهیم کرد.

شناخت اولیهٔ ماشین بافندگی

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

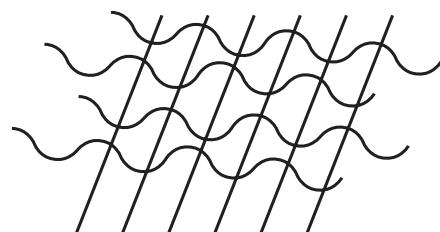
- ۱- نخ‌های تار و پود را از روی یک پارچه تشخیص دهد؛
- ۲- نخ‌های تار و پود یک پارچه را جدا کند؛
- ۳- تراکم تار و پود را روی پارچه اندازه‌گیری کند؛
- ۴- نخ‌های تار بر روی یک دستگاه گلیم‌بافی دستی را بشناسد و نحوهٔ پودگذاری آن را یاد بگیرد؛
- ۵- نخ‌های تار و نحوهٔ جمع‌آوری آن روی چله جهت ماشین بافندگی را یاد بگیرد؛
- ۶- بدنهٔ اصلی ماشین بافندگی را بشناسد و نقاط حساس آن جهت تراز نمودن دستگاه را بداند؛
- ۷- مشخصات موتور ماشین را تعیین کند؛
- ۸- انتقال حرکت از موتور به محور اصلی ماشین را دنبال کند؛
- ۹- با کلاچ و ترمز ماشین و نحوهٔ تنظیم آن‌ها آشنا شود؛
- ۱۰- با وسیلهٔ راه‌انداز ماشین بافندگی آشنا شود و ماشین را روشن کند و تک – ضربه بزنند.

نخ تار یا پود در واحد طول وجود داشته باشد تراکم پارچه مشخص می‌شود. برحسب نوع مصرف پارچه، نوع نخ و تراکم تار و پود آن تعیین می‌گردد. جهت انجام یک بافت تاری پودی دستگاه‌ها و وسایل مختلفی وجود دارد که ساده‌ترین آن‌ها دستگاه گلیم‌بافی – دستی است. شکل ۱-۵ در این وسیلهٔ نحوهٔ قرار گرفتن نخ‌های تار و پود و مکانیزم ایجاد بافت مشخص گردیده است.

شکل ۱-۵-۲- یک دستگاه ساده‌ی گلیم‌بافی دستی

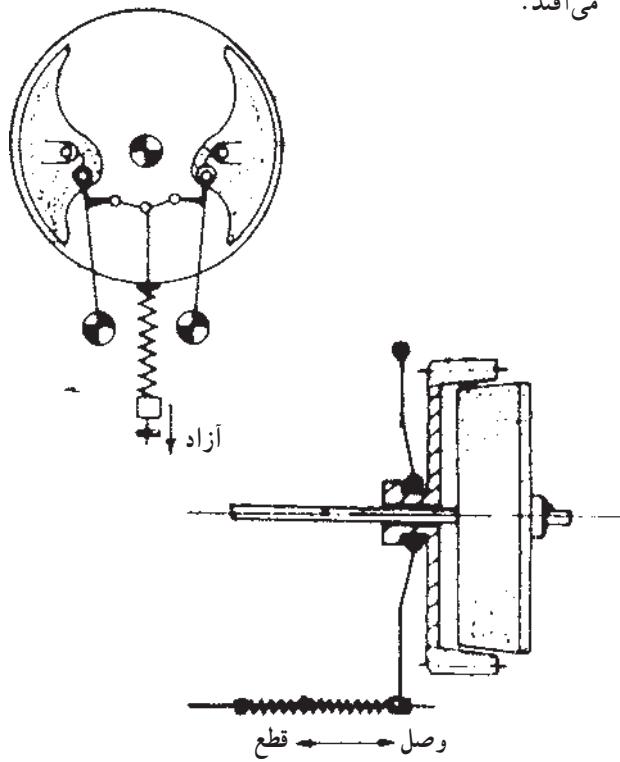
یک پارچه‌ی معمولی تاری پودی مطابق شکل ۱-۵ از دو دستهٔ نخ تشکیل شده است که به صورت عمود بر هم لابه‌لای یکدیگر رفته‌اند و یک سطح را تشکیل می‌دهند. یک دستهٔ از نخ‌های تشکیل دهندهٔ بافت به نام تار و دستهٔ دیگر به نام پود شناخته می‌شود. نخ‌های پود در عرض پارچه و نخ‌های تار در طول پارچه قرار می‌گیرند. بسته به این که چه تعداد

شکل ۱-۵-۱- نمای یک بافت ساده‌ی تاری پودی

محورهای موجود در ماشین بافندگی معمولاً حرکت خود را از یک محور به نام محور اصلی یا میل لنگ دریافت می‌کنند. حرکت محور اصلی نیز از طریق یک الکتروموتور تأمین می‌شود. ماشین بافندگی مثل هر ماشین دیگری نیاز به ترمز برای توقف دارد؛ از این رو یک ترمز جهت توقف سریع ماشین و یک کلاچ به جهت قطع و وصل حرکت از موتور در آن تعییه شده است. کلاچ‌ها و ترمزهای ماشین‌های بافندگی به روش‌های مختلفی طراحی و ساخته شده‌اند. در شکل ۳-۵ یک نوع کلاچ و ترمز ماشین بافندگی جهت آشنایی آمده است.

در هنگام راه‌اندازی ماشین بافندگی، با اطمینان از این که کلاچ حرکت موتور را از محور اصلی جدا کرده و ترمز نیز در حال عمل است می‌توان موتور ماشین را روشن نمود. در این حالت با روشن شدن موتور تنها محور چرخش نموده و حرکت را به دیسک کلاچ منتقل می‌نماید. اما چون ارتباط کلاچ قطع بوده و محور اصلی نیز در حال ترمز است حرکت موتور به محور اصلی ماشین منتقل نمی‌شود. در این حالت کشیدن دسته‌ی راه‌اندازی ماشین موجب قطع ترمز و اتصال حرکت موتور به محور اصلی، از طریق کلاچ، خواهد شد که با این عمل ماشین بافندگی به کار می‌افتد.

شکل ۳-۵—کلاچ و ترمز ماشین بافندگی

در یک ماشین بافندگی برای این که نخ‌های تار جای زیادی را اشغال نکند نخ‌های تار را به صورت موازی با یکدیگر روی یک اسنو (چله) قرار می‌دهند (شکل ۳-۵) نخ‌های تار ضمن انجام عمل بافت به مرور باز شده و ماشین بافندگی را تعزیه می‌کنند.

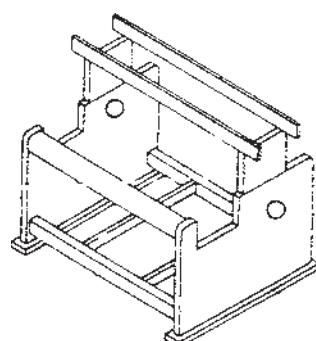
شکل ۳-۵—شماي اسنو (چله) در ماشين بافندگي

در ماشین بافندگی ماکویی نخ‌های پود روی وسیله‌ای به نام ماسوره پیچیده می‌شوند، (شکل ۴-۵)، و به طریقی که توضیح خواهیم داد، در داخل ماکو از میان نخ‌های تار عبور می‌کنند.

شکل ۴-۵—ماسوره‌ی نخ پود و ماکو

هر دستگاه ماشین بافندگی دارای یک اسکلت اولیه می‌باشد. این اسکلت شامل دو سطح جانبی است که در طرفین قرار دارند و توسط تیرهایی در عرض ماشین به یکدیگر متصل شده‌اند (شکل ۵-۵). از آنجا که یاتاقان‌های مربوط به محورهای ماشین روی این دو سطح جانبی قرار می‌گیرند. تراز نمودن این اسکلت در جهات مختلف از اهمیت به سزاوی برخوردار است.

شکل ۵-۵—اسکلت ماشین بافندگی

❖ دستور کار ❖

- ۱- یک قطعه پارچه‌ی بافته شده‌ی ساده به طور کامل توسط هنرجو تجزیه گردد و مشخصات کامل آن به دست آید.
- ۲- راه اندازی ماشین با فندگی انجام گیرد.
- ۳- تنظیم کلاچ و ترمز ماشین و تنظیم آن تا دسته‌ی راه اندازی ماشین انجام گیرد و شکل مکانیزم همراه با تعیین نقاط تنظیم ترسیم شود.

شناخت مکانیزم‌های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم تشکیل دهنده)

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- انواع میل میلک را بشناسد و نحوه‌ی نصب آن‌ها بر روی ورد را باد بگیرد؛
- ۲- نحوه‌ی قرار دادن ورد بر روی ماشین را باد بگیرد؛
- ۳- نخ‌ها را از وردها عبور دهد و آن‌ها را دسته‌بندی کند؛
- ۴- مکانیزم حرکت وردها را تنظیم کند؛
- ۵- انواع دهنده را بر روی ماشین تنظیم کند.

بسته به نوع طرح موردنظر و راپورت تاری طرح، تعداد ورد مشخصی جهت ایجاد طرح انتخاب می‌گردد و نخ‌های تار در داخل میل میلک وردها دسته‌بندی می‌شوند. آنگاه، در ماشین، بالا و پایین رفتن وردها دهنده ایجاد شده و عملیات بافت انجام می‌شود. نحوه‌ی عبور نخ‌ها از میل میلک وردها با توجه به نوع طرح و محدودیت‌های ماشین انجام می‌شود. این عمل را نخ‌کشی می‌نامند که اقسام آن به طور متداول به شرح زیر است.

- نخ‌کشی ساده یا مستقیم؛
- نخ‌کشی جنافی؛
- نخ‌کشی جهشی؛
- نخ‌کشی دو دستگاهی؛
- نخ‌کشی چند دستگاهی؛
- نخ‌کشی چند دستگاهی مرکب؛
- نخ‌کشی ترکیبی.

جهت تشکیل دهنده بایستی وردها و یا نخ‌های تار را جابه‌جا نمود. این جابه‌جایی مکانیزم‌های مختلفی دارد که عمدتاً سه دسته‌اند:

- ۱- مکانیزم بادامکی؛
- ۲- مکانیزم دایی؛
- ۳- مکانیزم زاکارد؛

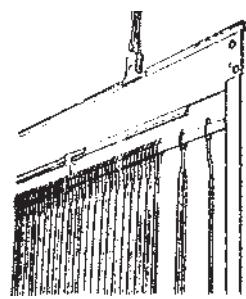
هر یک از مکانیزم‌های فوق دارای توانایی‌ها و

به منظور جابه‌جا نمودن نخ تار و تشکیل دهنده از وسیله‌ای به نام میل میلک استفاده می‌شود. میل میلک معمولاً به صورت میله‌ی نازکی است که در وسط آن سوراخی جهت عبور نخ تار شکل ۱-۶ و در طرفین آن محلی برای قرار گرفتن میل میلک روی ورد تعییه شده است.

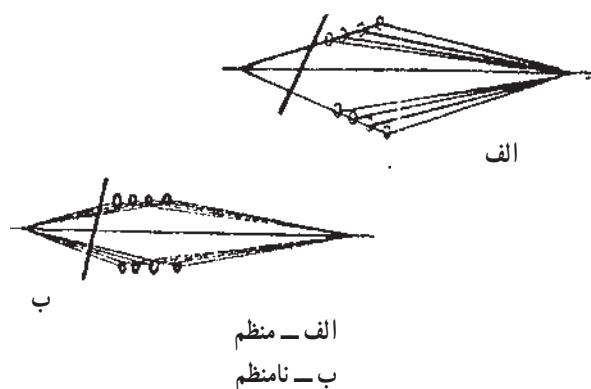
شکل ۱-۶- چند نوع میل میلک

برای تشکیل دهنده، تعدادی از میل میلک‌ها در داخل یک قاب به نام ورد قرار می‌گیرند شکل ورد و نحوه‌ی قرار گرفتن میل میلک در آن در شکل ۲-۶ مشخص شده است.

شکل ۲-۶- ورد ماشین بافندگی و نحوه‌ی قرار گرفتن میل میلک در آن

در دهنه‌ی نامنظم کلیه‌ی وردها می‌توانند در یک سطح بالایی و یک سطح پایینی قرار گیرند؛ در نتیجه دیگر نخ‌های تار در جلوی دهنه در یک سطح مشترک قرار نخواهند گرفت. تشکیل دهنه‌ی منظم و نامنظم به طور معمول روی دستگاه‌های تشکیل دهنه قابل انجام است.

شکل ۳-۶- تشکیل دهنه

محدودیت‌هایی است. که در جای خود قابل استفاده می‌باشد. در قسمت‌های بعد با هریک از این سه مکانیزم آشنا می‌شویم. جهت عبور ماکو از دهنه باستی مقدار باز شدن نخ‌های تار و همچنین نخ‌هایی که در پایین قرار می‌گیرند در سطح دفتین تنظیم شوند. نحوه‌ی انجام این تنظیم‌ها را روی ماشین بافندگی ماکویی می‌توان تجربه نمود. از طرف دیگر بر حسب تعداد وردهای به کار رفته برای یک بافت، دهنه را می‌توان به دو صورت تنظیم نمود.

– دهنه‌ی منظم

– دهنه‌ی نامنظم

در دهنه‌ی منظم میزان جایه‌جایی وردهای عقبی بیشتر می‌شود، به طوری که در جلوی دهنه (محل عبور ماکو) نخ‌های بالایی در یک سطح و نخ‌های پایینی نیز در یک سطح قرار می‌گیرند (شکل ۳-۶).

❖ دستور کار ❖

- ۱- باز و بسته کردن ورد و داخل نمودن میل میلک به ورد انجام شود.
- ۲- انواع نخ‌کشی توسط هنرجویان (در دسته‌های حدود ۱۰ سانتی‌متر) انجام شود.
- ۳- تنظیم نخ‌های تار در کف دفتین انجام گیرد.
- ۴- یک دهنه‌ی منظم و یک دهنه‌ی نامنظم تنظیم شود.

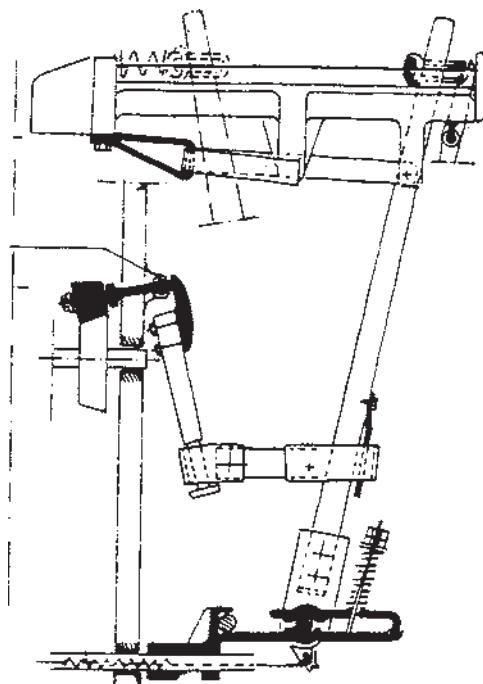
شناخت مکانیزم‌های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم پودگذاری)

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- نحوه‌ی پودگذاری به وسیله ماکو را یاد گرفته و قسمت‌های مختلف را تنظیم کند؛
- ۲- قسمت‌های مختلف ماکو و ماسوره را بداند و ماسوره را در داخل ماکو قرار دهد؛
- ۳- قسمت پرتاب و ترمز ماکو را تنظیم کند؛
- ۴- روش‌های پودگذاری بدون ماکو را بداند.

است.

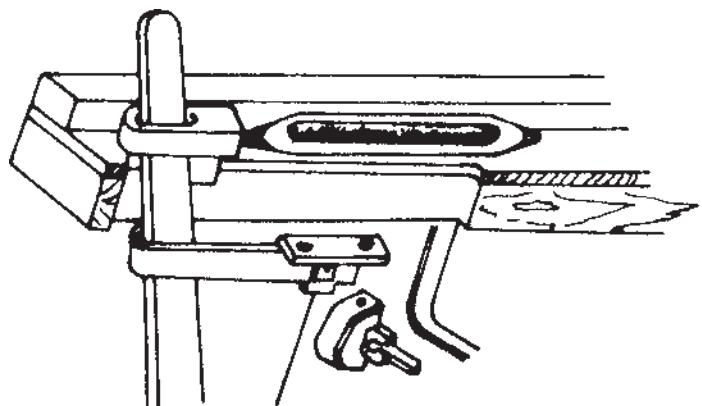
در این میان نقاط قابل تنظیم جهت افزایش و یا کاهش میزان ضربه مشخص شده است (شکل ۷-۳). نحوه‌ی ایجاد ضربه موازی با مسیر عبور ماکو، با مکانیزم‌های مختلفی قابل انجام است که یکی از انواع آن در شکل ۷-۴ آمده است.

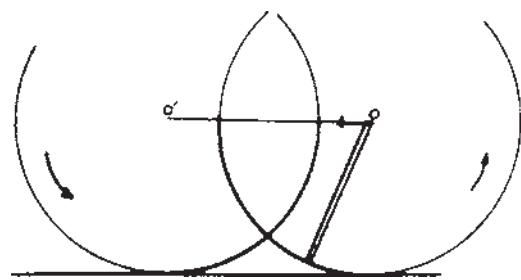
شکل ۷-۲- ارتباط مکانیزم ضربه

هنگامی که مکانیزم تشکیل دهنده، نخ‌های تار را در دو بخش به سمت بالا و پایین حرکت دهد باستی با مکانیزم پودگذاری عمل کرده و پود را در داخل دهنده‌ی کار قرار داد. چنان‌که می‌دانید در ماشین‌های ماکوبی نخ پود را روی ماسوره می‌بینند و ماسوره را در داخل ماکو قرار می‌دهند؛ آنگاه مجموعه‌ی ماکو و ماسوره با مکانیزم ضربه از یک طرف ماشین به طرف دیگر پرتاب می‌شود و بدین طریق پود در داخل دهنده‌ی کار قرار می‌گیرد که به این عمل پودگذاری می‌گویند. عمل پرتاب ماکو توسط مضراب و چوب مضراب، (شکل ۷-۱) انجام می‌شود.

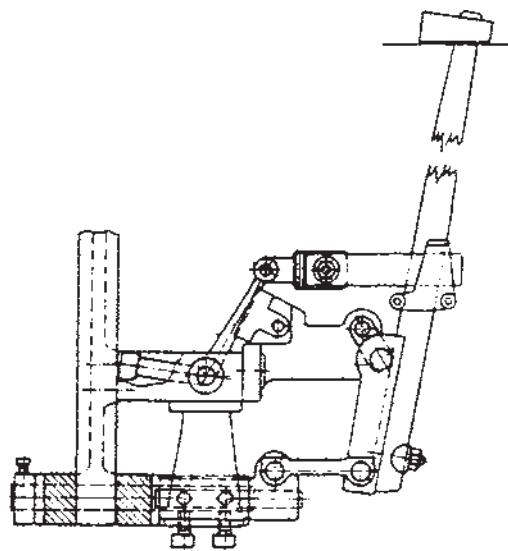
نحوه‌ی ارتباط محور ضربه و حرکت بادامک ضربه به پیرو و ارتباط آن با چوب مضراب در شکل ۷-۲ نشان داده شده

شکل ۷-۱- مکانیزم چوب مضراب و مضراب

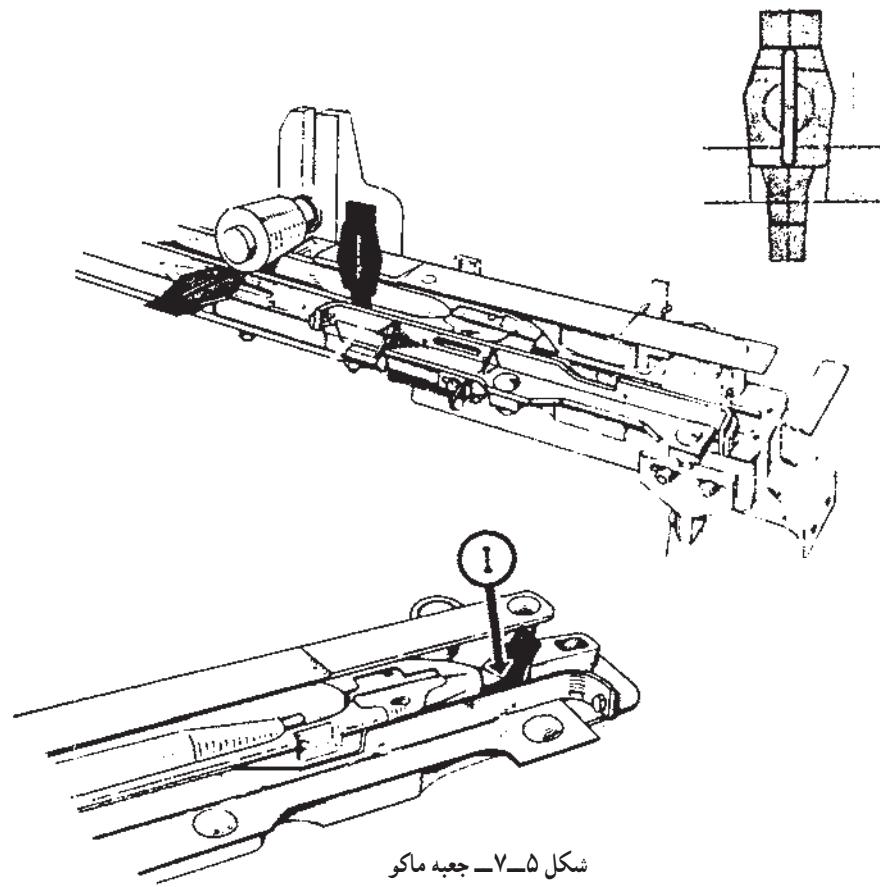
شکل ۷-۴- نحوه ایجاد ضربه‌ی موازی

شکل ۷-۳- نقاط تنظیم جهت مکانیزم ضربه

و ترمز آن از اهمیت بسزایی برخوردار است (شکل ۷-۵). در روش بودگذاری با ماکو، ماسوره یا بسته‌ی نخ به همراه ماکو در داخل دهنگ پرواز می‌کند. در این شیوه، وزن لوازم پرتاب شونده (ماکو و ماسوره‌ی داخل آن) در سرعت (ماشین‌های

ماکو پس از پرتاب شدن و رسیدن به طرف مقابل برای لحظه‌ای در جعبه ماکو متوقف شده بار دیگر تحت اثر ضربه‌ای مجدد به طرف مقابل پرتاب می‌شود. این عمل در طول کار ماشین ادامه می‌یابد و بدین ترتیب پارچه بافته می‌شود. تنظیم جعبه ماکو

شکل ۷-۵- جعبه ماکو

دهنه قرار می‌دهد. جزئیات هر یک از روش‌های پودگذاری بدون ماکو و مزايا و محدودیت‌های هر یک از این روش‌ها در فصل‌های بعدی خواهد آمد.

ماکوبی) محدودیت به وجود می‌آورد. لذا نسل بعدی ماشین‌های بافنده‌گی ماشین‌های بدون ماکو است که پودگذاری در آن‌ها به روش دیگری انجام می‌شود. بدین ترتیب که وسیله‌ی پودگذار ابتدای نخ را از بوبین دریافت می‌نماید و نهایتاً نخ را در داخل

❖ دستور کار ❖

- ۱- با ترسیم کامل مکانیزم ضربه نقاط تنظیم را مشخص نمایید.
- ۲- مکانیزم ضربه را به طور کامل تنظیم کنید.
- ۳- با رسم نقاط تنظیم، جهت ضربه‌ی موازی این تنظیمات را انجام دهید.
- ۴- کلیه‌ی تنظیمات ترمز در جعبه ماکو را انجام دهید و ماشین را راهاندازی کنید.
- ۵- مکانیزم ترمز ماکو را ترسیم نمایید.

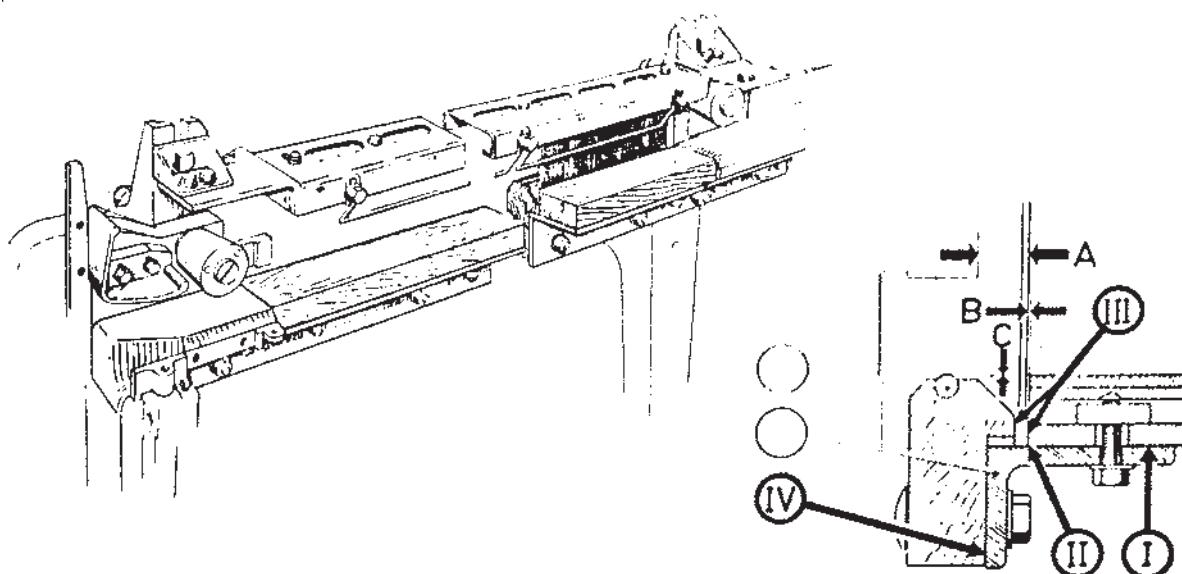
شناخت مکانیزم‌های اصلی ماشین بافندگی (مکانیزم کوبیدن پود به لبه‌ی پارچه)

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- نحوه‌ی کار دفتین و میل لنگ را یاد بگیرد؛
- ۲- شانه را بر روی ماشین بافندگی نصب و تنظیم کند؛
- ۳- تراکم تار، تراکم شانه و نوع بافت را تغییر دهد و تأثیر آن را بر روی پارچه تعیین کند.

بافندگی که نقش حرکت دادن به نخ پود از عقب و کوبیدن آن به لبه‌ی پارچه را دارد با عبور دادن نخ‌های تار از لابه‌لای خود نقش ایجاد عرض بافت و تراکم تاری را نیز عهده‌دار است. عرض بافت از طریق مقدار طولی از شانه که نخ‌کشی تار در آن انجام شده ایجاد می‌گردد و تراکم تار به تعداد دندانه‌های شانه در واحد طول و تعداد نخ تار عبور داده شده از هر دندانه بستگی دارد. البته تعداد نخ تار عبوری از هر دندانه‌ی شانه می‌تواند از طرح بافت نیز متأثر شود.

سومین مکانیزم اصلی ماشین بافندگی مکانیزم کوبیدن پود به لبه‌ی پارچه است. در این مکانیزم پس از قرار گرفتن نخ پود در داخل دهنده‌ی نخ‌های تار، نخ پود به لبه‌ی پارچه کوبیده می‌شود. حرکت پود به سمت پارچه از طریق شانه‌ی ماشین بافندگی و به‌وسیله‌ی دفتین انجام می‌شود (شکل ۸-۱). حرکت رفت و برگشتی دفتین نیز در ماشین‌های ماکویی از طریق محور لنگی که روی محور اصلی ماشین قرار دارد تأمین می‌گردد. البته در ماشین‌های بافندگی جدید حرکت دفتین از طریق بادامک‌هایی که روی محور اصلی قرار گرفته‌اند ایجاد می‌شود. شانه‌ی ماشین

شکل ۸-۱ - دفتین و نحوه‌ی نصب شانه بر روی آن

- ۱- نحوه‌ی بستن شانه بر روی دفتین و تنظیمات آن انجام شود.
- ۲- نخ‌کشی از شانه توسط هنرجویان انجام گیرد.
- ۳- با توجه به یک بافت دلخواه، تراکم شانه انتخاب گردد و تعداد نخ عبوری از هر دندانه مشخص گردیده و یک نخ‌کشی کامل توسط دانشآموزان انجام پذیرد.
- ۴- پس از نخ‌کشی نحوه‌ی پودگذاری اولیه و قرار دادن پارچه در تماس با تمپل‌ها و تنظیم تمپل‌ها انجام پذیرد.

مکانیزم ایجاد طرح بادامکی

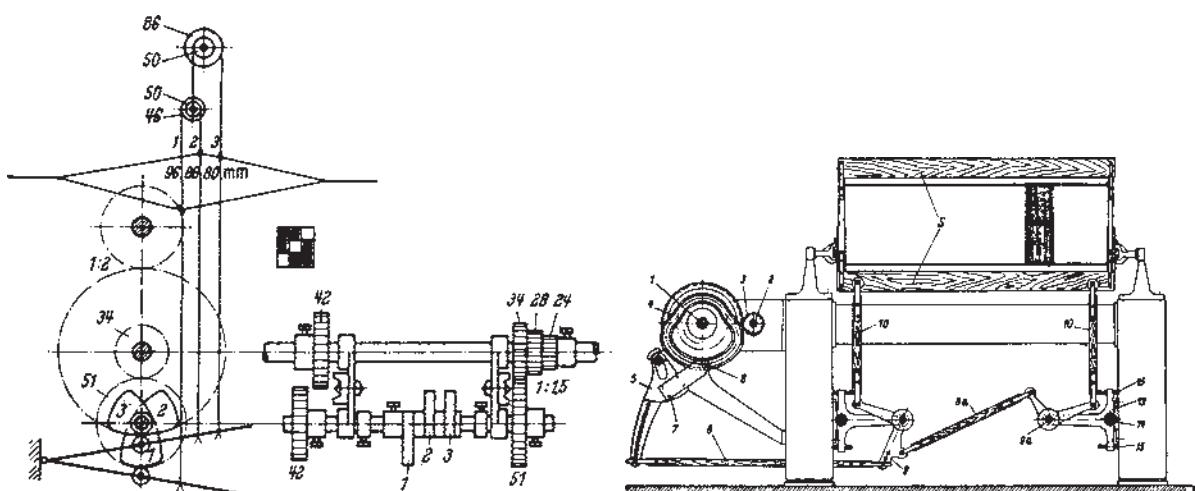
هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- ارتباط میان مکانیزم پودگذاری و مکانیزم ایجاد طرح بادامکی را بداند;
- ۲- با محور بادامک‌های طرح و نحوه قرار گرفتن بادامک آشنا شود؛
- ۳- نسبت حرکتی محور طرح و محور اصلی ماشین را تعیین کند؛
- ۴- محور طرح را نسبت به محور اصلی تنظیم کند؛
- ۵- یک طرح را انتخاب و برای بافت آن کلیه ترتیبات ماشین را انجام دهد.

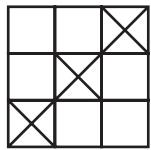
می‌نماید. از طرف دیگر برای ایجاد ریبیت پودی بایستی شکل پروفیل بادامک را طراحی نمود. از آن‌جا که محل‌های قرار گرفتن بادامک در ماشین بافنده‌گی محدود می‌باشد قطر بادامک نیز محدود بوده و در نتیجه تعداد ریبیت پودی نیز محدود می‌شود. این محدودیت باعث می‌گردد که دستگاه‌ها با ایجاد طرح بادامکی به لحاظ نوع طرح محدودیت پیدا کنند.

حرکت محور بادامک‌های طرح بایستی با حرکت ماشین هماهنگ باشد، لذا محور بادامک‌های طرح از طریق چرخ‌دنده به محور اصلی ماشین مرتبط است. نسبت حرکتی محور

در ماشین‌های بافنده‌گی که ایجاد طرح توسط مکانیزم بادامکی انجام می‌شود معمولاً محوری وجود دارد که به آن محور بادامک‌های طرح گفته می‌شود. بر روی این محور بادامک‌هایی جهت ایجاد طرح قرار می‌گیرند که حرکت خود را از طریق پیرو به وردها منتقل می‌کنند (شکل ۹-۱). برای هر ورد یک بادامک طرح لازم است، لذا می‌توان گفت که محور بادامک‌های طرح بایستی به تعداد ظرفیت ورد ماشین بافنده‌گی ظرفیت برای بادامک داشته باشند. تعداد بادامک‌های طرح یا تعداد وردهای نصب شده بر روی ماشین حداقل ظرفیت ریبیت تاری طرح را ایجاد

شکل ۹-۱- ارتباط حرکت پیرو و ورد

شکل ۹-۲- طرح سرژ $\frac{1}{\varphi}$

طرح در حالتی قرار بگیرند که وردها هم سطح شوند و محور اصلی ماشین در حالتی قرار گیرد که دفتین در مرگ جلو قرار بگیرد در این حالت ارتباط میان دو محور متصل شده و یک تنظیم دهنده به صورت دهنۀ معمولی انجام شده است. به همین ترتیب می‌توان انواع دیگر دهنۀ را به لحاظ زمانی انجام داد. براساس مقدار زاویه‌ی محور اصلی می‌توانید دهنۀ زود و دهنۀ دیر را نیز تنظیم نمایید.

بادامک‌های طرح بر محور اصلی به نوع طرحی که روی ماشین قرار دارد بستگی دارد. به عنوان مثال برای طرح سرژ ۳ پودی شکل ۹-۲ برای چرخش کامل بادامک شماره ۱ بایستی ورد شماره ۱ یک بار در بالا و ۲ بار پایین قرار بگیرد و در هر یک از حالات یک پودگذاری انجام شود. لذا به ازای یک دور چرخش کامل محور طرح، ۳ پودگذاری انجام می‌شود. پس نسبت حرکتی محور طرح و محور اصلی بایستی رابطه‌ی ۱ به ۳ را داشته باشد و بدین وسیله می‌توان چرخدنده‌ی رابط میان این محورها را محاسبه و تعیین نمود.

در هنگام ایجاد ارتباط میان این دو محور بایستی ارتباط زمانی میان این محورها را تنظیم نمود. اگر محور بادامک‌های

❖ دستور کار ❖

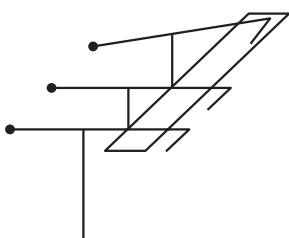
- ۱- یک طرح انتخاب کنید و راپورت تاری و پودی آن را جهت اجرا روی ماشین تعیین نمایید.
- ۲- بادامک‌های مربوط به یک طرح دلخواه را انتخاب کنید و آن را روی محور مربوط قرار دهید و آن‌ها را تنظیم کنید.
- ۳- عملیات قرار دادن محور طرح روی ماشین و تنظیم نسبت حرکتی ماشین و محور طرح را انجام دهید.
- ۴- تنظیم زمانی محور اصلی و محور طرح را انجام دهید.
- ۵- شکل مکانیزم ایجاد طرح را به همراه ارتباط آن با محور اصلی ترسیم نمایید.

مکانیزم ایجاد طرح دابی

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- نحوه‌ی کار دابی یک بالابر را یاد بگیرد;
- ۲- یک طرح بافت را به‌وسیله‌ی دابی یک بالابر بیافد;
- ۳- با دابی دو بالابر آشنا شده و آن را تنظیم کند;
- ۴- یک طرح بافت را به‌وسیله‌ی دابی دو بالابر بیافد.

کلیه‌ی قلاب‌های موجود در دابی از طریق یک چاقو یا بالابر می‌توانند حرکت کنند و در نتیجه ورد را جابه‌جا نمایند. در صورتی که هنگام حرکت بالابر قلاب در مسیر حرکت بالابر قرار بگیرد ورد مربوط به آن قلاب به سمت بالا حرکت می‌کند و اگر در این هنگام قلاب به‌وسیله‌ای از مسیر بالابر خارج گردد ورد مربوط به آن قلاب بالا نرفته و در پایین باقی می‌ماند (شکل ۲-۱۰).

شکل ۲-۱۰-۱ قلاب‌ها و بالابر

(قلاب ۱ و ۲ در مسیر بالابر هستند و قلاب ۳ از مسیر بالابر خارج شده است)

حرکت دابی از طریق محور ماشین بافندگی منتقل می‌گردد و نسبت این ارتباط به‌صورتی است که هر رفت و برگشت کامل بالابر با یک پودگذاری ماشین برابر کند.

کار انتخاب محل قلاب که در ابتدای حرکت بالابر انجام می‌شود توسط چرخ طرح انجام می‌شود. شکل ۲-۳ ۱۰ پس از هر پودگذاری، چرخ طرح به اندازه‌ای چرخش می‌کند که فرمان پود بعدی روی قلاب‌ها اعمال شود.

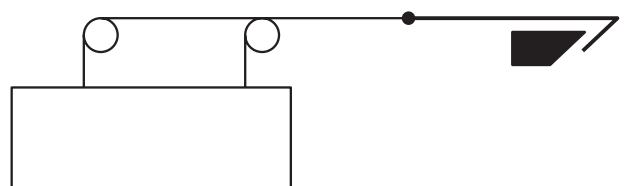
در مکانیزم دابی از وسیله‌ای برای ایجاد طرح استفاده می‌شود که به لحاظ ایجاد ریپیت طرح در جهت پود محدودیتی ندارد ولیکن محدودیت ریپیت تاری آن به تعداد ورد هایی است که به دابی قابل اتصال است.

با افزایش سرعت ماشین‌های بافندگی چگونگی مکانیزم دابی‌ها نیز تغییر کرده‌اند و براساس قابلیت سرعت دابی‌ها به انواعی تقسیم می‌شوند که عبارت‌اند از:

- ۱- دابی‌های یک بالابر؛
- ۲- دابی‌های دو بالابر؛
- ۳- دابی‌های روتاری.

دابی‌های یک بالابر

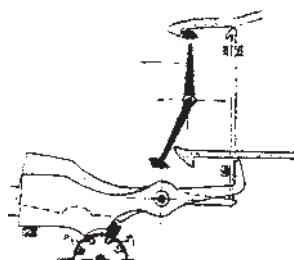
در دابی یک بالابر هر یک از وردها به صورت مستقیم یا غیرمستقیم به یک قلاب متصل است و به تعداد قلاب‌های موجود در دابی می‌توان از ورد استفاده نمود (شکل ۱-۱۰).

شکل ۱-۱۰-۱-۱ نحوه‌ی اتصال ورد و قلاب

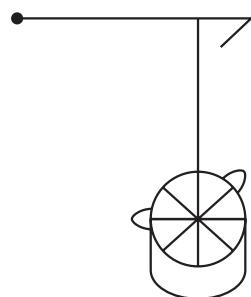
بدین ترتیب در مجموع دو بالابر، یکی در پایین و دیگری در بالا، زیر قلاب‌ها در این دایی وجود دارد که به صورت یک در میان جلو و عقب می‌روند. انتخاب محل قلاب جهت این که در مسیر بالابر باشد یا نباشد برای پود اول روی یک قلاب و برای پود بعدی روی قلاب دیگر انجام می‌شود. بدین ترتیب یک سری از قلاب‌ها فرمان پودهای زوج و سری دیگر فرمان پودهای فرد را دریافت می‌نمایند.

همان طور که در شکل ۵-۱۰ مشخص است در این لحظه قلاب بالایی فرمان خود را مبنی بر قرار گرفتن در مسیر بالابر و یا خارج شدن از مسیر، بالابر دریافت می‌نماید، زیرا در این لحظه، بالابر بالایی در ابتدای مسیر حرکت بوده و بالابر پایینی در انتهای مسیر حرکت می‌باشد.

شکل ۵-۱۰- نحوه ارتباط قلاب‌ها با چرخ طرح در دایی دو بالابر

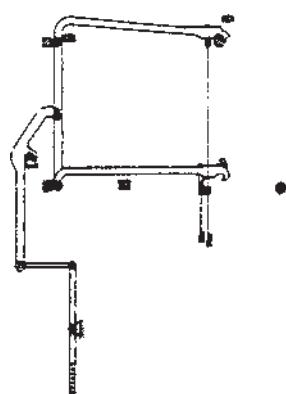
با افزایش بیشتر سرعت ماشین‌ها در دستگاه جدید با سرعت بالا از مکانیزم‌های سریع نزی استفاده می‌شود که دایی روتاری از این نوع می‌باشد.

شکل ۳-۱۰- ارتباط چرخ طرح و قلاب‌ها

دایی دو بالابر

دایی دو بالابر طوری طراحی شده است که بتواند با ماشین‌های سریع تر کار کند. در این دایی برای هر ورد دو قلاب، مطابق شکل ۴-۱۰ وجود دارد.

شکل ۴-۱۰- قلاب‌های متصل به یک ورد در دایی دو بالابر

- ۱- شکل مکانیزم دابی یک بالابر را ترسیم نمایید و نحوه ارتباط آن با ماشین را بکشید.
- ۲- یک طرح با راپورت پودی زیاد روی دابی یک بالابر انجام دهید و بافت حاصل را از طریق راه اندازی ماشین به مقدار کمی تولید کنید. پارچه‌ی بافته شده را تجزیه نموده و آن را با طرح اوّلیه مقایسه کنید.
- ۳- مقایسه نمایید که آیا طرح شما در روی پارچه قرار گرفته است یا در زیر پارچه؟
- ۴- مکانیزم دابی دو بالابر را به همراه نحوه ارتباط آن با دستگاه بافندگی ترسیم نمایید.
- ۵- یک طرح با راپورت پودی بلند را روی دستگاه دو بالابر اجرا کنید و نتیجه را نیز باهم مقایسه نمایید.

mekanizm-e-ayjad-ye-tarq-e-zakanard

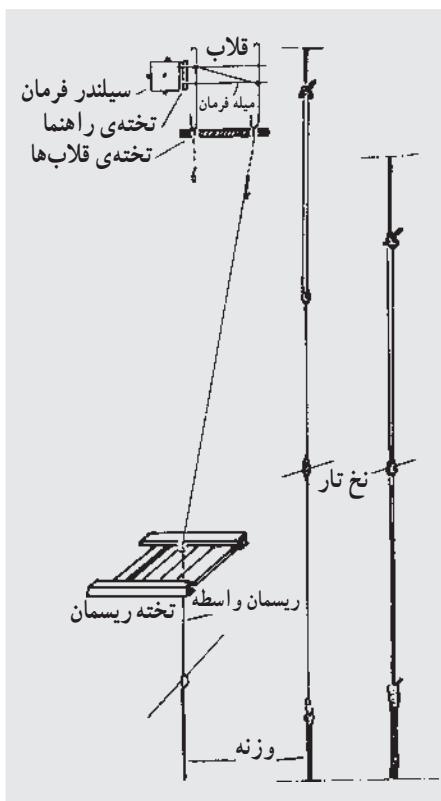
هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فراگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- نحوه‌ی کار مکانیزم ژاکارد را یاد بگیرد و اجزای مختلف آن را بشناسد;
- ۲- نحوه‌ی ایجاد فرمان روی هر قلاب را یاد بگیرد;
- ۳- رسمنانکشی و تنظیمات آن را انجام دهد;
- ۴- چند کارت را پانچ کند;
- ۵- ماشین بافندگی مجهر به مکانیزم ژاکارد را روشن کند و یک طرح بافت را بیافتد.

در مکانیزم ژاکارد محدودیت ریبیت تاری که در دستگاه دابی موجود بود رفع می‌گردد؛ بدین ترتیب که دیگر نخ‌های تار در داخل قلاب ورد دسته‌بندی نمی‌شوند بلکه هر نخ تار از داخل یک میل میلک عبور کرده و میل میلک از طریق یک رسمنان به قلاب دستگاه ژاکارد متصل می‌شود (شکل ۱۱-۱). بدین ترتیب محدودیت ریبیت تاری در دستگاه ژاکارد بستگی به ظرفیت قلاب دستگاه ژاکارد دارد.

اگر به تعداد نخ‌های تار قلاب ژاکارد موجود باشد هیچ محدودیت تاری وجود نخواهد داشت.

در مکانیزم ژاکارد، مشابه آنچه در دابی ذکر شد، قلاب‌ها از طریق واحد ایجاد طرح فرمان می‌گیرند که در مسیر بالابر قرار بگیرند و یا از مسیر حرکت بالابر خارج شوند. برای ایجاد یک طرح در دستگاه ژاکارد عملیات زیر باستی انجام شود:

شکل ۱۱-۱- دستگاه ژاکارد و ارتباط قلاب‌ها با نخ تار

پس از آماده‌سازی فوق باستی براساس نخ‌کشی انجام شده ارتباط هریک از نخ‌های تار را با میله‌های فرمان به قلاب

بالابر و... وجود دارد. در مورد مکانیزم ژاکارد نیز انواع آن وجود دارد که هریک از آن‌ها در شرایط خاصی برای استفاده مناسب است.

ژاکارد پیدا کرد و سپس براساس طرح لازم فرمان‌های موردنظر را ببروی کارت دستگاه ژاکارد پانچ نمود. لازم به ذکر است که براساس سرعت ماشین بافندگی می‌توان از انواع ژاکاردها استفاده نمود. همان‌طور که مکانیزم دابی‌ها به صورت یک بالابر و دو

❖ دستور کار ❖

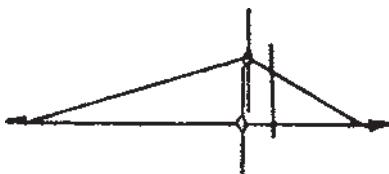
- ۱- با درنظر گرفتن یک طرح ژاکارد رسمنانکشی را انجام دهید.
- ۲- دهنہ را برای انجام کار تنظیم کنید.
- ۳- کارت ضربه را برای یک بافت دلخواه پانچ نموده و بافت را انجام دهید.

أنواع دهنه‌ی کار

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

- ۱- دهنه‌های زود، دیر و معمولی را بر روی ماشین تنظیم کند؛
- ۲- دهنه رو، زیر و روزیر را بر روی ماشین تنظیم کند؛
- ۳- دهنه‌ی مناسب برای یک پارچه را تنظیم کند؛
- ۴- دهنه‌ی منظم و دهنه‌ی نامنظم را بر روی ماشین تنظیم کند.

تار به سمت بالا حرکت می‌کنند و هم‌سطح شدن نخ‌ها در پایین ترین نقطه است. (شکل ۱۲-۱).

شکل ۱۲-۱- دهنه‌ی رو

ب - دهنه‌ی زیر

نحوه‌ی تشکیل یک دهنه‌ی زیر برعکس دهنه‌ی رو می‌باشد.

ج - دهنه‌ی روزیر

در این نوع دهنه هر دو گروه نخ‌های تار که به سمت بالا و پایین حرکت می‌کنند باهم از نقطه‌ی هم‌سطح شدن حرکت کرده و مسیر خود را همزمان طی می‌کنند (شکل ۱۲-۲).

تقسیم‌بندی دیگری از انواع دهنه که روی دستگاه قابل تنظیم است دهنه‌ی منظم و دهنه‌ی نامنظم می‌باشد.

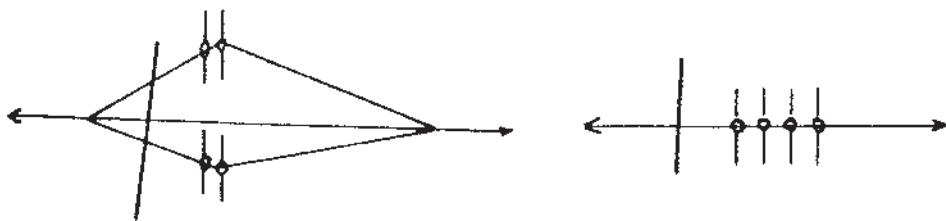
بر روی انواع ماشین‌بافندگی، بر حسب نیاز به نوع بافت، می‌توان زمان بسته شدن دهنه را تنظیم نمود. با جدا کردن ارتباط حرکتی میان محور بادامک‌های طرح و محور میل لنگ می‌توان ارتباط زمانی میان این دو محور را جدا کرد در صورتی که محور میل لنگ به حالت مرگِ جلو قرار گیرد و محور بادامک‌های طرح در حالت تقاطع وردها تنظیم شود و در این حالت ارتباط محورها برقرار شود یک دهنه‌ی معمولی ایجاد شده است. اگر این تنظیم در حالتی انجام شود که هم‌سطحی وردها قبل از رسیدن شانه به مرگ جلو باشد دهنه‌ی زود تشکیل شده و اگر بعد از مرگ جلو باشد دهنه‌ی دیر تشکیل گردیده است.

مقدار زود بودن دهنه و یا دیر بودن آن از روی دایره‌ی زمانی دستگاه قابل تنظیم است.

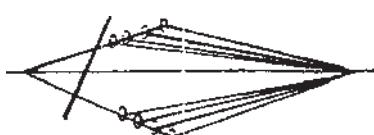
بر حسب نوع دستگاهِ تشکیل دهنه‌ای که در ماشین بافندگی به کار می‌رود یکی از سه نوع دهنه‌ی کنترل زیر به لحاظ هندسی قابل تشکیل است.

الف - دهنه‌ی رو

در این نوع دهنه، در هنگام تشکیل دهنه، قسمتی از نخ‌های

شکل ۱۲-۲- دهنه‌ی روزبیر در حالت باز و بسته

شکل ۱۲-۳- دهنه‌ی منظم

شکل ۱۲-۴- دهنه‌ی نامنظم

در دهنه‌ی منظم، وردها را طوری تنظیم می‌کنیم که در هنگام تشکیل دهنه، نخ‌های تار بالا و پایین هر کدام روی یک سطح قرار گیرند؛ (شکل ۱۲-۳). همان‌طور که مشخص است در این نوع دهنه وردهای عقب‌تر ترانس حرکت بیش‌تری نسبت به وردهای جلویی دارند.

در دهنه‌ی نامنظم ترانس حرکت وردها مساوی است. پس از شناخت تنظیم‌های انواع دهنه و انجام آن‌ها می‌توان هندسه‌ی دهنه‌ی ماشین را شناخت و یک تنظیم کامل نخ‌های تار را برای عبور ماکو و تنظیم کف دفتین انجام داد.

❖ دستور کار ❖

- ۱- سه نوع دهنه‌ی زمانی (دیر، زود و معمولی) را تک‌تک تنظیم کنید و با هریک مقداری پارچه‌ی پرتراکم بیافید. نتیجه را در مورد نحوه‌ی تنظیم با ترسیم شکل و پارچه‌های بافته شده‌ی ضمیمه گزارش کنید.
- ۲- برای هریک از سه نوع دهنه‌ی رو، زیر، روزبیر مکانیزمی را مثال بزنید و شکل آن را ترسیم نمایید.
- ۳- دهنه‌ی منظم و نامنظم را تنظیم نمایید.
- ۴- شکل مکانیزم (دهنه منظم و نامنظم) را به همراه تعیین نقاط تنظیم ترسیم کنید.

کشش نخ تار و برداشت پارچه

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

۱- رگولاتور پارچه‌ی ماشین بافندگی را بشناسد و طرز کار آن را یاد بگیرد؛

۲- تراکم پودی را بر روی ماشین تنظیم کند؛

۳- نحوه‌ی استفاده از جداول تراکم پودی و ارتباط میان دنده‌ها را یاد بگرد؛

۴- رگولاتور نخ تار ماشین بافندگی را بشناسد و نحوه‌ی کار آن را بداند؛

الف - با رگولاتورهای ترمی آشنا شود و نحوه‌ی تنظیم آن‌ها را یاد بگیرد؛

ب - با رگولاتورهای مکانیکی تغذیه‌کننده‌ی تار آشنا شود و طرز تنظیم آن‌ها را یاد بگیرد؛

ج - کشش نخ تار را به وسیله‌ی رگولاتور نخ تار تنظیم کند؛

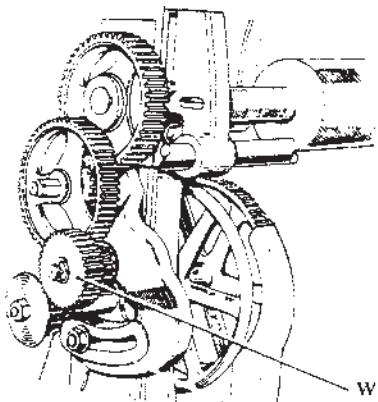
د - تنظیم تغذیه‌ی نخ تار بر روی رگولاتور نخ تار را انجام دهد؛

ه - عوامل مؤثر بر کشش نخ تار را بشناسد؛

۵- تنظیم کامل ماشین جهت بافت یک نوع پارچه با تراکم پودی مشخص از طریق تنظیم تراکم پودی و انجام

تنظیمات بر روی رگولاتور نخ تار را انجام دهد.

از آن می‌توان معلوم کرد که برای هر تراکم چه دنده‌ای را باید تعویض کرد.

شکل ۱۳-۱- چرخ‌دنده‌ی ارتباطی جهت حرکت غلتک سمباده‌ای

رگولاتور نخ تار بایستی طوری عمل کند که مقدار تغذیه‌ی نخ تار تابع کشش نخ تار باشد. در رگولاتورهای قدیمی در کنار چله‌ی نخ تار صفحه‌ی ادیسکی وجود دارد که از آن به عنوان ترمز

رگولاتور پارچه در بیشتر ماشین‌های بافندگی طوری طراحی شده که به ازای هر پودگذاری مقدار ثابتی (براساس تراکم پودی) از پارچه برداشت (بافته) شود.

برای این کار لازم است که پارچه‌ی بافته شده توسط یک غلتک سمباده‌ای با سرعت دورانی ثابت، و نهایتاً سرعت خطی برداشت پارچه‌ی ثابت، حرکت کند و سپس توسط یک غلتک دیگر جمع‌آوری شود.

به طور معمول غلتک سمباده‌ای حرکت خود را از محور اصلی و سپس از یک مجموعه چرخ‌دنده که در میان آن‌ها چرخ‌دنده‌های قابل تعویض وجود دارد می‌گیرد.

با تعویض چرخ‌دنده‌ها (شکل ۱۳-۱) می‌توان تراکم پودی معینی برای پارچه تعیین نمود. این کار از طریق محاسبه‌ی مقدار چرخش غلتک سمباده‌ای به ازای هر چرخش از محور اصلی قابل انجام است. معمولاً هر ماشین جدول مخصوصی دارد که با استفاده

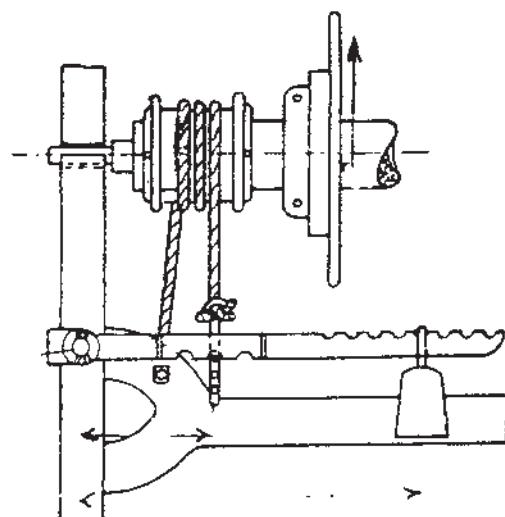
به علت نقاط ضعفی که در رگولاتورهای ترمی وجود دارد رگولاتورهای مکانیکی طراحی شده که قادر است در هر لحظه کشش را به صورت اتوماتیک اندازه‌گیری کند و براساس آن میزان تغذیه‌ی نخ تار را تعیین نماید.

در این رگولاتورها غلتک تار به عنوان حسکننده‌ی کشش نخ تار عمل می‌کند و در طرفین بر روی فشار فر متصل می‌شود. افزایش کشش یا کاهش کشش نخ تار باعث جابه‌جایی پل تار شده و نهایتاً این جابه‌جایی از طریق مجموعه‌ای از اهرم‌ها به رگولاتور انتقال می‌یابد (شکل ۱۳-۳).

رگولاتور طوری طراحی شده است که با هر پودگذاری مقداری از نخ تار باز می‌شود این مقدار تابع مقدار کشش اندازه‌گیری شده توسط پل تار می‌باشد، چنان که اگر کشش زیاد شده باشد مقدار تغذیه از حد معمول بیشتر می‌شود و اگر کشش کم شده باشد مقدار تغذیه از حد معمول کمتر می‌شود.

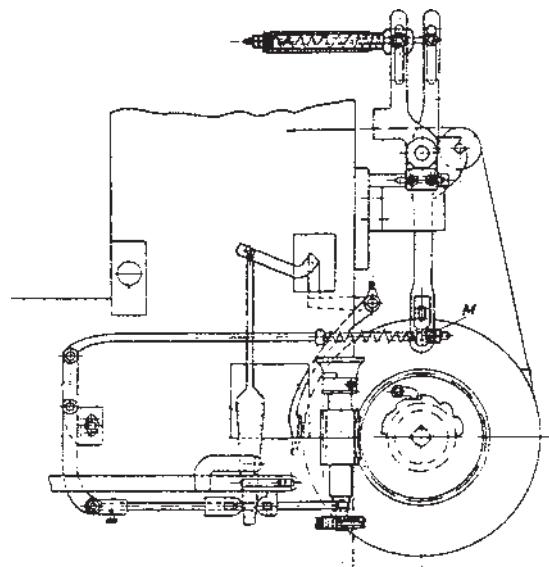
در این نوع رگولاتورها معمولاً دو نوع تنظیم انجام می‌شود. به این ترتیب که ابتدا مقدار کشش نخ تار توسط میزان کشش فر تنظیم می‌گردد و سپس براساس مقدار نخ تاری که بایستی تغذیه نمود قسمت تغذیه‌ی نخ تار تنظیم می‌گردد.

استفاده می‌شود. به این ترتیب که در کنار این دیسک تسمه یا طنابی قرار می‌گیرد که یک سر آن به بدنه‌ی ماشین متصل است و سر دیگر آن پس از چرخش حول یک محور به یک وزنه متصل می‌گردد (شکل ۱۳-۲).

شکل ۱۳-۲- رگولاتور ترمی

در این نوع رگولاتور تنظیم کشش بایستی در طی حرکت چله و کم شدن قطر غلتک تار توسط کارگر انجام شود.

شکل ۱۳-۳- رگلاتور مکانیکی با تغذیه کننده‌ی تار

- ۱- مکانیزم رگولاتور پارچه‌ی دستگاه مورد بررسی خود را ترسیم نماید.
- ۲- براساس یک تراکم پودی انتخابی دنده‌ی مناسب را انتخاب کنید و مقداری پارچه با تراکم مشخص بیافید. تراکم موردنظر را با تراکم عملی مقایسه کنید.
- ۳- در رگولاتور ترمزی مقدار کشش تار را با جایه‌جایی وزنه تغییر دهید و نتیجه را روی نخ‌های تار احساس کنید. همچنین تأثیر آن را بر تراکم پودی تجربه کنید.
- ۴- دیاگرام رگولاتور مکانیکی مورد بررسی خود را ترسیم نموده و نقاط تنظیم آن را مشخص کنید.
- ۵- مقدار تغذیه و کشش نخ تار را براساس یک تراکم پودی مشخص تعیین شده تنظیم نماید.
- ۶- براساس تراکم پودی تعیین شده و کشش تار تنظیم شده تراکم پودی عملی را اندازه‌گیری نماید.
- ۷- با تغییر کشش تار تعییرات در تراکم پودی عملی را به‌دست آورید.

ماشین‌های بافندگی بدون ماکو

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

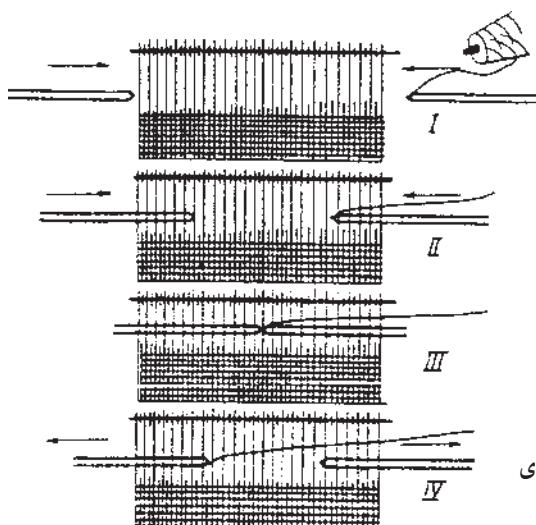
- ۱- ماشین‌های راپیری و طرز کار آن‌ها را بشناسد;
- ۲- روش پرتاب پود توسط پروژکتایل را بداند;
- ۳- نحوه کار سیستم‌های پودگذاری توسط جت هوا و آب را بگیرد;
- ۴- با مکانیزم حاشیه برگردان آشنا و آن را تنظیم کند;
- ۵- با آکومولاتور نخ پود آشنا شود و آن را تنظیم کند;
- ۶- با مکانیزم حاشیه بافت گاز آشنا شود و آن را تنظیم کند.

برحسب این که وسیله‌ی پودگذار از چه نوعی باشد
ماشین‌های بافندگی بدون ماکو را می‌توان به چند دسته تقسیم
کرد. مانند:

- ۱- ماشین‌های راپیری
- ۲- ماشین‌های پروژکتایل
- ۳- ماشین‌های جت

در ماشین‌های راپیری اساس بر این است که ابتدای نخ
به گیره‌ای تحویل شود، آن‌گاه این گیره توسط تسمه‌ای به نام راپیر
به داخل دهنے ارسال شود (شکل ۱۴-۱).

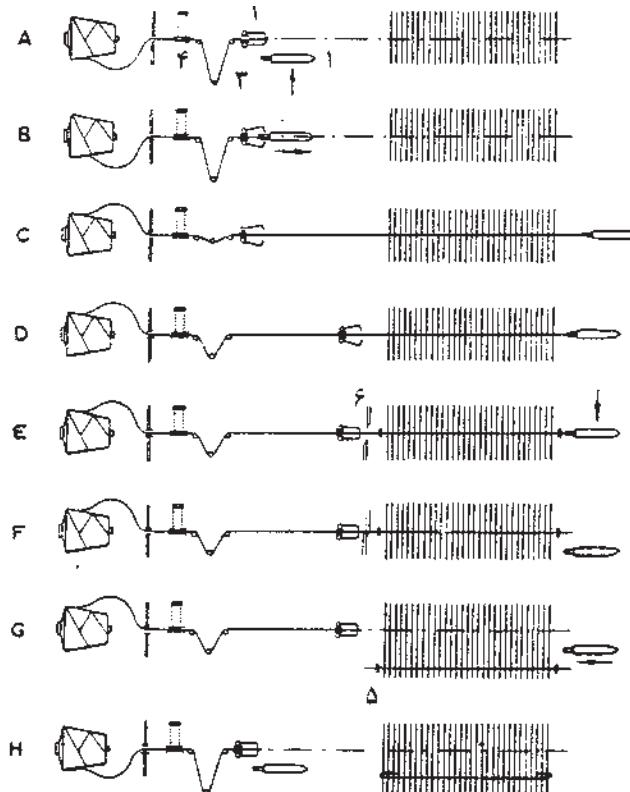
از آنجا که در ماشین‌های ماکوبی برای هر بار پودگذاری
بایستی مجموعه‌ی ماکو و ماسوره با وزن زیاد خود از یک طرف
ماشین به طرف دیگر پرتاب شود محدودیت سرعت در این نوع
ماشین‌ها ایجاد می‌گردد. از طرف دیگر پرتاب این وزن زیاد خصوصاً
در سرعت‌های بالا باعث مصرف انرژی بیشتری می‌گردد.
از این رو طراحان صنعت نساجی به این فکر افتادند که
برای پودگذاری ابتدای نخ را از یک بویین در خارج از ماشین
دربافت کنند و سر نخ را توسط وسیله‌ای به داخل دهنے انتقال
دهند. بدین ترتیب ماشین‌های بدون ماکو اختراع شد که اکنون
بهوفور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شکل ۱۴-۱- روش پودگذاری به وسیله
دستگاه بافندگی راپیری

ماشین پروژکتایل

در ماشین پروژکتایل وسیله‌ی انتقال پود یک قطعه‌ی فلزی نسبتاً سبک است که ابتدای نخ را دریافت کرده و توسط یک دستگاه پرتاب کننده به داخل دهنه پرتاب می‌کند. نحوه‌ی دریافت و انتقال پود در ماشین‌های پروژکتایل مطابق شکل‌های ۱۴-۴ و انجام می‌گیرد.

شکل ۱۴-۴ - نحوه پودگذاری در ماشین پروژکتایل

مراحل عملیات به ترتیبی که در شکل ۱۴-۴ نشان داده

شده به شرح زیر است :

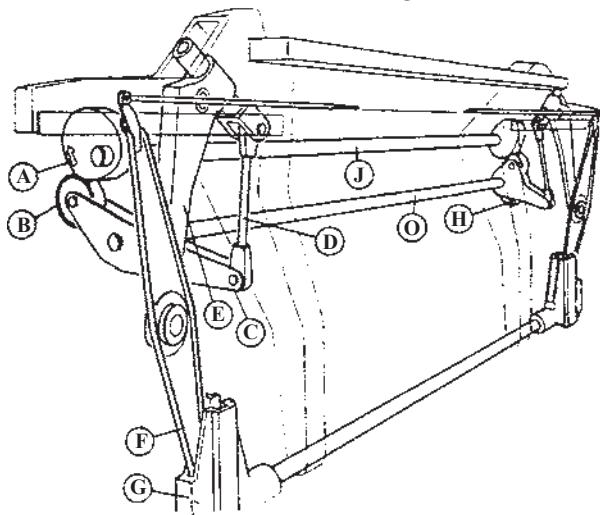
A : پروژکتایل در محل پرتاب قرار می‌گیرد.

B : بازکننده‌ی گیره، گیره را باز می‌کند و آورنده‌ی نخ پود ۲ سرخ پود را به پروژکتایل تغذیه می‌کند.

C : پروژکتایل به سمت مقابل پرتاب می‌شود و همزمان کشش دهنده‌ی نخ پود ۳ جایه‌جا می‌شود و ترمز ۴ نخ پود را آزاد می‌نماید. این عملیات طوری تنظیم شده که کشش ناگهانی به نخ پود وارد نشود.

D : پروژکتایل در سمت پودگیر به سمت عقب حرکت

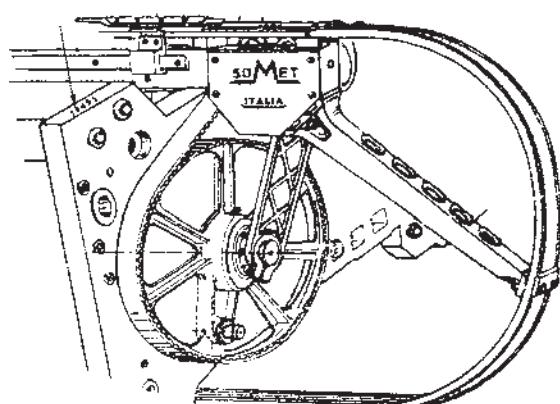
ماشین‌های راپیری خود انواعی دارند ولی به‌طور عمده می‌توان آن‌ها را به دو دسته، راپیر صلب و راپیر غیرصلب، تقسیم نمود. در ماشین‌های راپیر صلب شکل ۱۴-۲ هنگامی که راپیر از دهنه خارج می‌شود داخل یک تیوب قرار گرفته که در نتیجه عرض ماشین زیاد می‌شود.

شکل ۱۴-۲ - ماشین بافندگی با راپیر صلب

در ماشین‌های با راپیر غیرصلب (شکل ۱۴-۳) راپیر به‌علت قابلیت انحنای خود می‌تواند حول یک قوس در زیر ماشین قرار گیرد، لذا نیاز به عرض اضافی حذف می‌شود.

در ماشین‌های با راپیر صلب به علت امکان حرکت گیره در داخل دهنه به صورت مثبت توسط ضامن‌های فرمان‌دهنده امکان ایجاد تنوع در استفاده از انواع نخ پود بیشتر است. تنظیم هریک از قسمت‌های راپیر و گیره‌ها می‌تواند با توجه به دستورالعمل دستگاه انجام گردد.

شکل ۱۴-۳ - ماشین بافندگی با راپیر غیرصلب

می شود و همین عملیات در پودگذاری مشابه عملیات گذشته تکرار می شود. در ضمن در این هنگام دهنگی جدید تشکیل شده و سیستم حاشیه برگردان انتهای اضافی لبه پود را به داخل دهنگی جدید وارد می کند.

لازم به توضیح است که ترمزنخ پود^۴ در طی کل عملیات فوق بر روی یک بادامک میزان فشار بر روی نخ را تغییر داده و در هر شرایط به مقدار مناسب بر پود کشش وارد می کند.

ماشین های جت

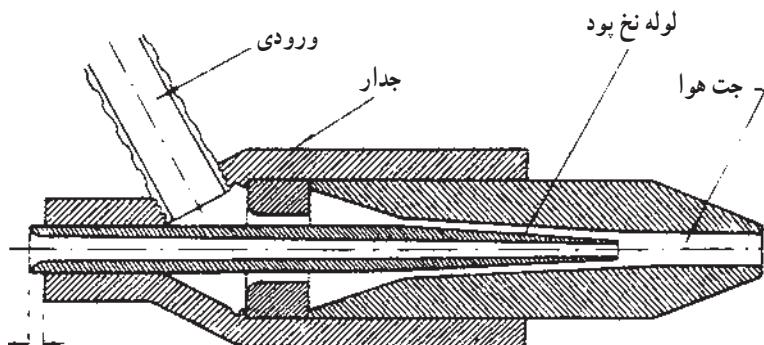
در ماشین های جت ابتدای نخ پود در داخل یک نازل قرار می گیرد (شکل ۱۴-۵). به طوری که از اطراف نخ امکان ورود یک سیال مثل آب یا هوا با سرعت زیاد وجود داشته باشد.

کرده و به محل اصلی خود می رسد، هم زمان کشش دهنده نخ پود نخ را در حالت کشش نگه می دارد، ضمناً آورنده نخ پود به کناره پارچه تزدیک می شود.

E: آورنده نخ پود بسته شده و نخ پود را دربر می گیرد.
گیره کناری ۵ دو سمت نخ پود را در دو کناره پارچه می دهد.
F: یک سمت نخ پود توسط قیچی بریده می شود و همزمان پروژکتایل نخ پود را آزاد می کند و به سمت زنجیر نقاله حرکت می کند.

G: شانه، نخ پود را توسط گیره های کناری نگه داشته شده به لبه پارچه می کوبد.

H: آورنده نخ پود به سمت عقب می رود و کشش دهنده نخ پود مقدار بیشتری از نخ پود را رزرو می نماید؛ در این لحظه یک پروژکتایل جدید از روی زنجیر به مجموعه تغذیه

شکل ۱۴-۵- نازل جت و نحوه قرارگرفتن پود در داخل نازل

توسط جت قابل کنترل نیست لذا به مکانیزمی نیاز است که بتواند طول نخ هر پودگذاری را تعیین و کنترل کند. بدین منظور هر شرکت سازنده ماشین، نوع خاصی طراحی نموده که این مکانیزم در آن انجام می گیرد. جهت آشنایی و تنظیم های مربوط با توجه به دستگاه مورد نظر و در دسترس می توان به دستورالعمل دستگاه مراجعه نمود.

آکومولاتور: در ماشین های بدون ماکو به خاطر سرعت اوّلیه زیاد وسیله پودگذار، احتمال پارگی پود در ابتدای پودگذاری زیاد است. جهت کاهش این مشکل از وسیله ای به نام آکومولاتور استفاده می شود. این وسیله (شکل ۱۴-۷) به صورتی کار می کند که نخ پود را از بین دریافت کرده و به طور معمول با

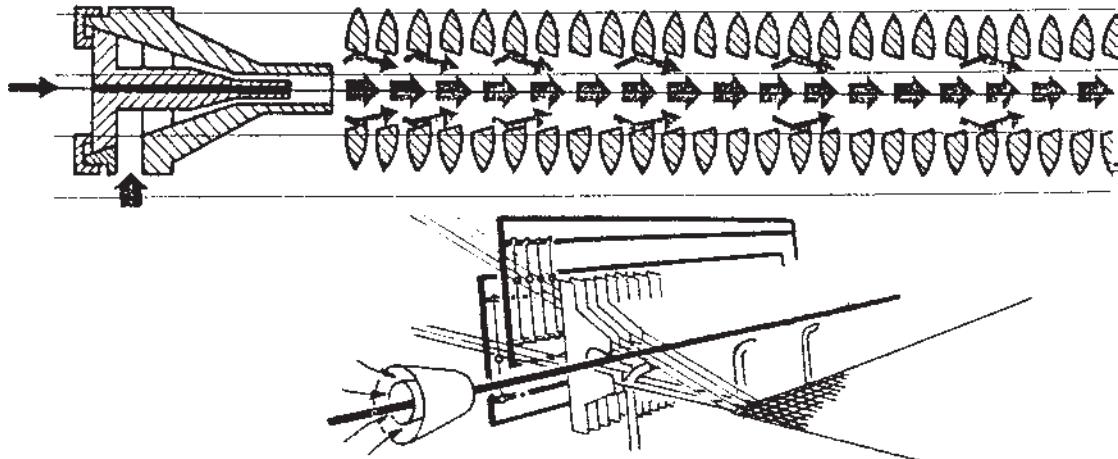
با حرکت سریع سیال از اطراف نخ و آزاد شدن نخ از زیر ترمزنخ پود می تواند در اصطکاک با سیال از داخل دهنگ عبور نماید. در ماشین های جت هوا برای این که از استهلاک حرکت جلوگیری شود معمولاً یک کanal در مسیر ایجاد می شود. این کanal می تواند به صورت یک مجموعه استوانه های کنار هم (کانفیوزر) باشد و یا از طریق شکل شانه این کanal ایجاد شود (شکل ۱۴-۶).

به جهت پودگذاری با عرض بیشتر و سرعت بیشتر می توان از جت های کمکی هوا در طی عرض شانه نیز استفاده نمود.

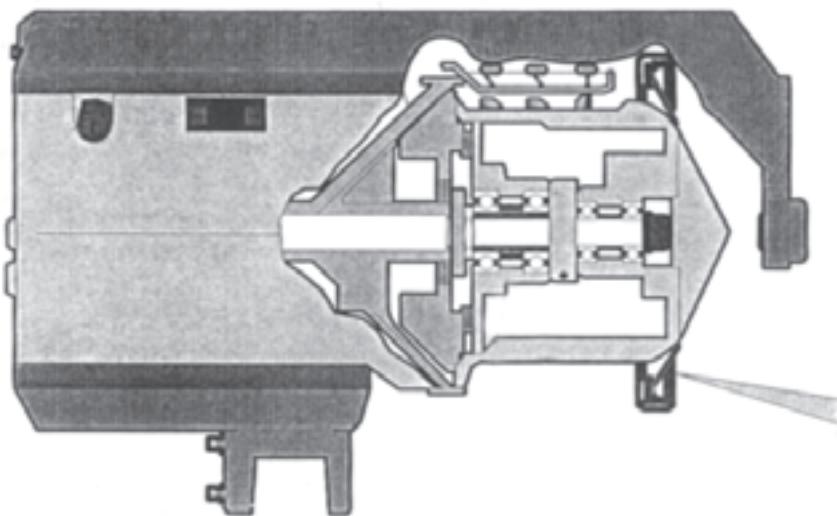
مقدار طول نخ پود که در داخل دهنگ گذاشته می شود

با این عمل نخ پود به طور یکنواخت‌تری از روی بوبین باز می‌شود.

سرعتی کم‌تر از سرعت نخ هنگام پودگذاری نخ را روی درام خود با کشش کم جمع آوری می‌کند تا هنگام پودگذاری نخ پود از روی درام به آسانی کشیده شود.

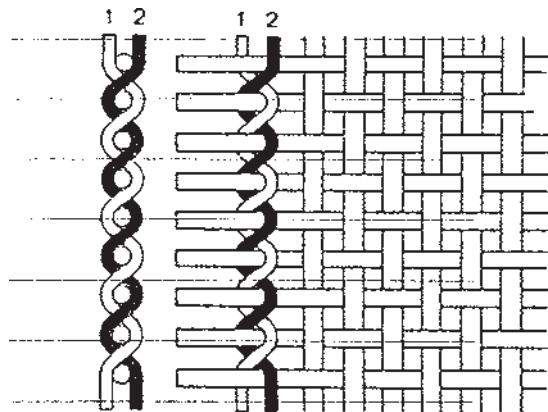
شکل ۱۴-۶—کanal عبور هوا همراه نخ پود

شکل ۱۴-۷—آکومولاتور

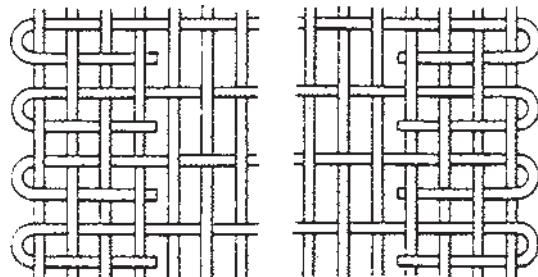
الف—حاشیه برگردان: در این روش وسیله‌ای در کناره‌های پارچه تعییه می‌شود تا نخ پود اضافی را در دهندهٔ بعدی داخل نماید. بدین ترتیب کناره‌ی پارچه بسته شده و شبیه پارچه‌ی بافته شده مشابه روش بافت با ماشین ماکویی می‌شود (شکل ۱۴-۸).

حاشیه‌ی بافت
در اکثر ماشین‌های بدون ماکو به‌خاطر روش پودگذاری، کناره‌ی پودها به صورت رسیریش از طرفین پارچه خارج می‌شوند و با توجه به عدم برگشت پود، کناره‌ی پارچه استحکام مناسبی نخواهد داشت. برای رفع این عیب از دو روش می‌توان استفاده نمود.

شکل ۱۴-۹—بافت گاز

در بعضی از ماشین‌های بافندگی با وسایل خاصی دو بین کوچک چرخشی برای بافت گاز تعییه می‌گردد. در هر صورت به واسطهٔ نوع پیچش تارها، بافت گاز برای استحکام حاشیه مناسب است. بسته به مقدار استحکام مورد نیاز می‌توان تعداد بافت‌های گاز را در حاشیه کم یا زیاد به کار برد.

شکل ۱۴-۸—پارچهٔ حاشیه برگردان

تنها عیب این روش این است که در حاشیهٔ پارچهٔ تراکم بیش از حد به وجود می‌آید.

ب—بافت گاز: بافت گاز در مواردی جهت بافت زمینه نیز کاربرد دارد ولیکن عمدۀ مصرف آن برای استحکام حاشیه ریش‌ریش می‌باشد. طرح بافت گاز از به هم تاییدن دو نخ تار در فواصل پودی به وجود می‌آید (شکل ۱۴-۹). برای انجام این بافت به میل میلک‌های مخصوصی نیاز است.

❖ دستور کار ❖

- ۱—تنظیم‌های مربوط به راپیر و گیره‌ها را با استفاده از کاتالوگ دستگاه انجام دهید.
- ۲—در ماشین را پیری تنظیم‌های زمانی ماشین را انجام دهید.
- ۳—تنظیم‌های پوزن و پودگیر را در ماشین پروژکتاپل انجام دهید.
- ۴—ترتیب عملیات پودگذاری در ماشین پروژکتاپل را بی‌گیری نمایید.
- ۵—سیستم پودگذاری ایرجت را به همراه تنظیم‌های زمانی مربوط با استفاده از کاتالوگ دستگاه تنظیم نمایید.
- ۶—هماهنگی میان سرعت پودگذاری و سرعت دستگاه آکومولاتور را انجام دهید.
- ۷—بافت گاز کنارهٔ ماشین را تنظیم کنید و با استفاده از نخ‌های مختلف استحکام حاشیه را مقایسه نمایید.

بافت قالی و محمل

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که:

۱- با مکانیزم بافت پارچه‌های محمل و قالی آشنا شود؛

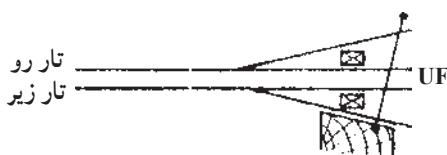
۲- انواع ماشین‌های بافت محمل و قالی را بشناسد و با ماشین موجود عملیات بافت را انجام دهد.

ماشین‌های تک ماکو

در ماشین‌های تک ماکو برای هر پودگذاری یک دهنده تشکیل می‌شود، بدین ترتیب که ابتدا دهنده‌ای برای بافت لایه‌ی بالایی و پس از آن دهنده‌ای برای بافت پایین ایجاد می‌شود. از آن‌جایی که ماکو یک بار از دهنده‌ی بالا و یک بار از دهنده‌ی پایین حرکت می‌کند مجموعه‌ی پارچه‌ی تشکیل شده به صورت لوله خواهد بود که پس از عملیاتِ تیغ، این مجموعه به دو قالی مجزا تبدیل می‌شود. در این حالت باید کناره‌ی قالی‌ها دوباره دوخته شود تا کناره‌ی ریشه‌ای قالی مشخص نباشد. در ماشین‌های دو ماکو کناره‌ی قالی بالا و پایین می‌تواند به صورت جدا و مناسب‌تر تولید شود.

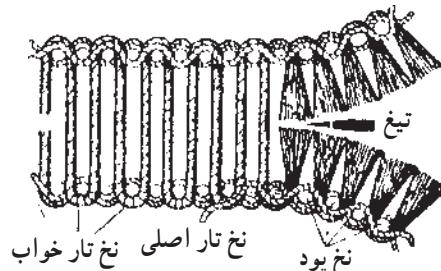
ماشین‌های دو ماکو

در این ماشین‌ها در هر بار دو دهنده تشکیل می‌شود و دو ماکو همزمان می‌توانند داخل دهنده شوند. برای تشکیل این نوع دهنده به دستگاه‌های دابی یا ژاکاردی نیاز است که در هر لحظه‌ی پودگذاری قادر باشند تا سه حالت ایجاد کنند. این سه حالت در شکل ۱۵-۲ برای عبور دو ماکو از دهنده مشخص شده است.

شکل ۱۵-۲- شکل دهنده‌ی تشکیل شده برای عبور دو ماکو

پارچه‌های محمل و قالی به لحاظ نوع بافت با هم مشابه‌اند، با این تفاوت که ارتفاع خواب قالی بلندتر از محمل است. دستگاه‌های بافت این محصولات به صورتی طراحی شده‌اند که همزمان دو لایه محمل به هم پیوسته می‌باشند که آن‌ها را، بعد از بافت، توسط یک تیغ از هم جدا می‌کنند (شکل ۱۵-۱). به عبارت دیگر می‌توان گفت که هم‌زمان دو لایه محمل از دستگاه تولید می‌شود.

شکل ۱۵-۱- نحوه بافت قالی و محمل

همان‌طور که در شکل مشخص است یک مجموعه نخ‌های تار بافت زمینه‌ی بالا و مجموعه‌ای دیگر از نخ‌های تار بافت زمینه‌ی لایه‌ی پایینی را به عهده دارند. در حین بافت این دو لایه نخ‌های خواب نیز میان دو لایه‌ی بالا و پایین قرار می‌گیرند. بدین صورت یک بافت محمل یا قالی شامل نخ‌های تار، نخ‌های خواب و نخ‌های پود می‌باشد از آن‌جا که پودگذاری برای این نوع بافت در لایه‌ی پایینی و بالایی انجام می‌شود. مکانیزم‌های تشکیل بافت می‌توانند تک ماکو یا دو ماکویی باشند.

مکانیزم‌های تشکیل دهنده سه‌حالتی بسیار متنوع بوده و بر حسب مورد می‌توان آن‌ها را بررسی نمود.

همان‌طور که ملاحظه می‌نمایید نخ‌های تار به سه بخش تقسیم شده‌اند، نخ‌های تار بالایی، نخ‌های تار پایینی و نخ‌های تار میانی.

❖ دستور کار ❖

- ۱- با انواع ماشین‌های قالی و یا محمل موجود کار کرده آن‌ها را راه اندازی نموده و نحوه‌ی بافت را بی‌گیری کنید.
- ۲- نوع بافت زمینه‌ی رو و زیر را در یک بافت قالی طراحی نموده و روی دستگاه عمل‌انجام دهید.

بخش سوم

بافندگی حلقوی

مقدمه

در کتاب کارگاه بافندگی، بخش کارگاه بافندگی حلقوی پودی، با نوعی از ماشین‌های تخت‌باف و گردباف آشنا می‌شوید و قسمت‌های مختلف هریک از آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در آن کتاب همچنین چند مورد از دستورالعمل بافت‌های پایه نیز آورده شده است.

فصل شانزدهم

ماشین تخت باف دو سیلندر دستی

هدفهای رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که :

- ۱- نحوه‌ی کار ماشین تخت‌باف را بررسی نماید؛
- ۲- نخ‌کشی از بسته‌ی نخ تا نخ بر را بتواند روی ماشین انجام دهد؛
- ۳- سوزن‌ها را برای بافت وارد عمل نموده و تنظیمات مختلف را جهت شروع بافت انجام دهد؛
- ۴- تنظیمات بادامک‌ها برای بافت مورد نظر را انجام دهد؛
- ۵- عملیات بافندگی را برای تولید بافت انجام دهد؛
- ۶- مکانیزم و نحوه‌ی عملکرد حرکت صفحه‌ی سوزن‌ها (دندۀ شواله) را بررسی کرده و شمای کلی آن را رسم نماید.

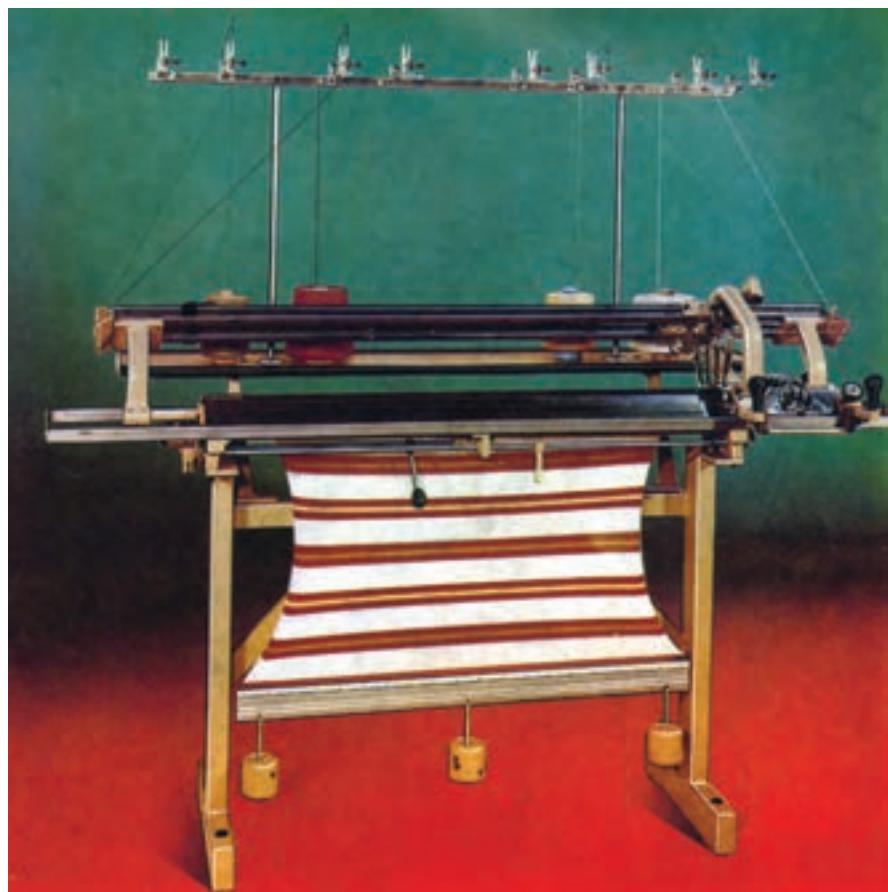
نخ‌های زیر برای گیج‌های نام برده استفاده می‌شود.

جدول ۱۶-۱

گیج	نمره نخ
۱۲	۲/۲۴.S-۲/۲۶.S
۸	۲/۲۲.S-۲/۱۴.S
۵	۶/۱۸.S-۶/۱۴.S
۲	۸/۹.S-۸/۷.S

این نوع ماشین‌ها از انواع دستی تا برقی و الکترونیکی در ظرافت‌های مختلف ساخته شده است.

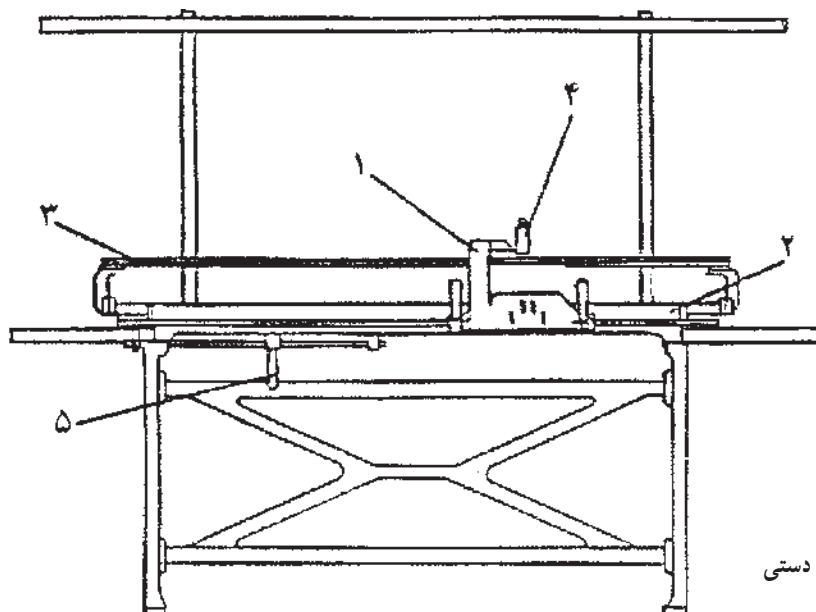
امروزه پوشاك حلقوي پودي (تریکو و یا کشباف) در صنعت پوشاك گسترشده است، اين نوع پوشاك به وسیله‌ی انواع ماشین‌ها، با ظرافت‌های متفاوت و نقش و نخ‌های گوناگون، تولید می‌شوند. برای تعیین ظرافت بافت این ماشین‌ها، از اصطلاح گیج استفاده می‌شود که براساس «تعداد شیارهای مجاور هم در یک صفحه در یک اینچ» تعریف می‌شود. بدین ترتیب هر چقدر گیج ییش‌تر باشد، نخ ظرفی‌تری برای بافت به کار می‌رود. پوشاك نسبتاً ضخیم برای مصارف رو غالباً توسعه ماشین‌های تخت‌باف تولید می‌شود (شکل ۱۶-۱). برای تعیین حدود نمره نخ مناسب برای یک ماشین تخت‌باف می‌توان از رابطه $\frac{G^2}{9}$. نمره فاستونی استفاده نمود. در اینجا به معنای گیج ماشین است. غالباً نمره

شکل ۱۶-۱ - نمای یک ماشین تخت باف دو سیلندر دستی

۱۶-۱- قسمت های مختلف و چگونگی تنظیمات در ماشین تخت باف دو سیلندر

شکل ۱۶-۲ نمای ساده از یک ماشین تخت باف دستی را نشان می دهد که از قسمت های زیر تشکیل شده است :

- مسیر نخ کشی

- عوامل بافت

۱- حامل بادامک ها (روکش)

۲- صفحه های سوزن ها

۳- ریل نخ برها

۴- دکمه های انتخاب نخ برها

۵- دسته مربوط به حرکت صفحه (دندۀ شواله)

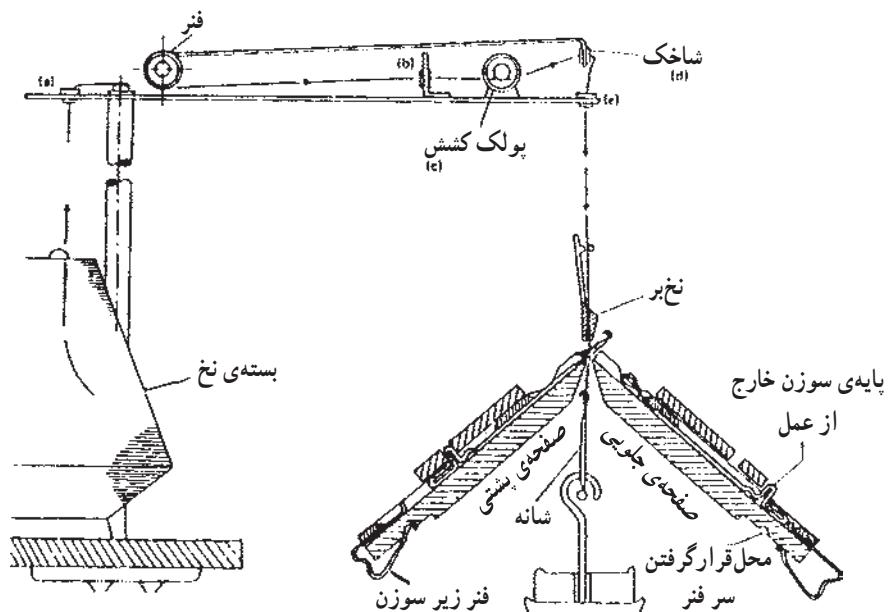
شکل ۱۶-۲ - نمای ساده از یک ماشین تخت باف دستی

یا پولک (C) عبور داده می‌شود. از آنجایی که پشت واشر فنر و پیچ قرار دارد (شکل ۱۶-۴)، بدین ترتیب با شل و سفت نمودن پیچ، باعث فشار روی فنر و سپس واشر شده به طوری که میزان کشش از طریق اصطکاک بر روی نخ تغییر خواهد کرد. تنظیم این پیچ براساس نوع و نمره‌ی نخ، گیج ماشین و نوع بافت انجام می‌گیرد.

ب - شاخک: پس از عبور نخ از بین دو واشر، آن را از راهنمای فنر بالارونده و یا شاخک (d) عبور دهید (شکل ۱۶-۳) تا بدین‌وسیله در هنگام توقف و یا انجام عملیات بافندگی، نخ همواره کشیده نگه داشته شود؛ زیرا در صورت شل‌بودن نخ،

۱-۱۶-۱ - مسیر نخ‌کشی: هنگامی که نخ از بسته باز می‌شود تا به سوزن تغذیه گردد از قسمت‌های مختلفی عبور می‌کند. این مراحل در ماشین‌های تخت باف دستی کمتر از برقی است. هدف از عبور نخ از قسمت‌های مختلف ایجاد کشش مناسب روی نخ برای عملیات بافندگی و کنترل عیوب نخ توسط حس‌کننده‌ها (ماشین‌های برقی) است. شکل ۱۶-۳ نشان‌دهنده مراحل عبور نخ از بسته تا تغذیه به سوزن است که شامل قسمت‌های زیر می‌باشد :

الف - واحد کشش نخ: نخ پس از بازشدن از بسته نخ و بعد از عبور از یک و یا چند راهنمای (a و b) از بین دو واشر و

شکل ۱۶-۳ - مسیر عبور نخ از بسته تا نخ بر

شکل ۱۶-۴ - پولک کشش

نسبت به صفحه‌ی دیگر قرار داد و از آن به منظور اطمینان از صحیح بودن آخرین رج‌های باقه‌شده، قراردادن شانه در بین دو صفحه و انتقال حلقه استفاده نمود. لازم به یادآوری است که در صورت بازبودن دو صفحه از یکدیگر امکان عملیات بافندگی وجود ندارد.

الف—**دیواره‌ی شیار**: بین دو شیار صفحه‌ی سوزن‌ها، دیواره‌ای قرار دارد که باعث جداسدن یک سوزن از سوزن مجاور می‌شود (B در شکل ۱۶-۸). همچنین در ادامه‌ی دیواره یک شیار سوزن در لبه‌ی بالای صفحه سوزن‌ها پره قرار دارد (D در شکل ۱۶-۸). در هنگام عملیات بافندگی، نخ‌های اتصال حلقه‌ها از جلو و روی پره‌ها عبور می‌کنند (E در شکل ۱۶-۸).

ب—**شمیزیر**: صفحه‌ی فلزی باریکی که در قسمت فوقانی صفحه‌ی سوزن‌ها بر روی شیارها در سرتاسر عرض ماشین قرار دارد به نام شمیزیر مصطلح است. این صفحه مانع بیرون‌آمدن سوزن‌ها از درون شیارها در هنگام عملیات بافندگی می‌شود. در صورت نیاز به تعویض سوزن صدمه دیده و یا تغییر نحوه‌ی چیدن پایه‌ی سوزن‌ها، شمیزیر از روی صفحه‌ی سوزن‌ها بیرون کشیده می‌شود. این قطعه ممکن است به صورت یک تکه و یا دو تکه روی صفحه‌ی سوزن‌ها قرار داشته باشد، به‌طوری از یک سمت و یا دو سمت صفحه‌ی سوزن می‌توان آن را بیرون کشید (قطعه‌ی C در شکل ۱۶-۵ و شکل ۱۶-۸).

ج—**سوزن**: سوزن یکی از عوامل اصلی بافت در ماشین‌های تخت‌باف است و توسط آن نخ تبدیل به حلقه می‌شود (A در شکل ۱۶-۸)، در اکثر ماشین‌های تخت‌باف دستی و تعداد کمی برقی از دو نوع پایه سوزن کوتاه و بلند استفاده می‌شود (شکل ۱۶-۹). تا بدین‌وسیله در بافت تنوع ایجاد گردد.

ترتیب چیدن پایه‌ها در کنار هم در شرایط معمول به صورت دو پایه‌ی بلند و یک پایه‌ی کوتاه است زیرا بیشترین بافت رایج را با این ترتیب سوزن‌ها می‌توان بافت. اما در صورت لزوم ترتیب چیدن سوزن‌ها درون شیارهای صفحه و براساس ساختمان بافت قابل تغییر می‌باشد.

د—**فرن**: در انتهای هر شیار از صفحه‌ی سوزن‌ها و زیر سوزن قطعه‌ای به نام فرن قرار دارد (F در شکل ۱۶-۸). با فشاردادن انتهای فرن به داخل شیار، سوزن روی آن تا ارتفاع

احتمال دریافت نکردن نخ توسط قلاب سوزن به وجود آمده و باعث دررفتگی حلقه‌ها در کناره‌ی بافت خواهد شد.

ج—**نخ بره**: پس از عبوردادن نخ از راهنمای شاخک و یک یا چند راهنمای (e)، در خاتمه نخ را از نخ‌بر و از بین دو صفحه‌ی سوزن‌ها به سمت پایین عبور دهید (شکل ۱۶-۳). نخ‌برها در ماشین‌های مختلف دارای اشکال متفاوتی هستند، اماً به‌طور کلی وظیفه‌ی آن‌ها تغذیه‌ی نخ به سوزن است. تنظیم فاصله‌ی نخ‌بر نسبت به کناره‌ی بافت توسط ضامن‌های نخ‌بر حائز اهمیت است. زیرا فاصله‌ی بیش از حد کم و یا زیاد باعث دررفتگی و یا خرابی حلقه‌های کناره‌ی بافت خواهد شد (ترجیحاً نخ‌بر ۲ تا ۳ سانتی‌متر نسبت به کناره‌ی بافت فاصله داشته باشد). تعداد نخ‌برها در یک ماشین بیانگر تعداد استفاده از رنگ‌های مختلف، نوع نخ و نمره نخ‌های متفاوت است.

۱-۱۶-۲—**عوامل بافندگی**: اجزای اصلی منطقه‌ی تبدیل نخ به منسوج (منطقه‌ی بافندگی) در ماشین تخت‌باف دو سیلندر عبارت‌اند از :

۱-۱۶-۲-۱—**صفحه‌ی سوزن‌ها (بستر سوزن‌ها)**: ماشین‌های تخت‌باف دو سیلندر دارای دو صفحه و دو سری سوزن زبانه‌دار می‌باشند. یک صفحه از سوزن‌ها در جلوی ماشین به نام صفحه‌ی جلو و صفحه‌ی دیگر در پشت ماشین به نام صفحه‌ی پشت نامیده می‌شود (شکل ۱۶-۵). به این صفحات در صنعت سیلندر می‌گویند. زاویه قرارگرفتن دو صفحه نسبت به هم از ۹۰ تا ۱۰۴ درجه در ماشین‌های مختلف متفاوت است.

صفحه‌ی سوزن‌ها در ماشین‌های تخت‌باف غالباً مجهز به دو مکانیزم هستند :

۱—**مکانیزم حرکت جابه‌جایی** یک صفحه از سوزن‌ها نسبت به صفحه‌ی دیگر. این مکانیزم در صنعت به نام دنده شواله مصطلح است. با استفاده از این مکانیزم، امکان تغییر موقعیت سوزن‌های یک صفحه نسبت به سوزن‌های صفحه‌ی دیگر به سمت راست و یا چپ را فراهم می‌سازد که از آن برای ایجاد بافت‌های تزیینی، سریندی (در صورت لزوم) و انتقال حلقه استفاده می‌شود (شکل‌های ۱۶-۶ و ۱۶-۷).

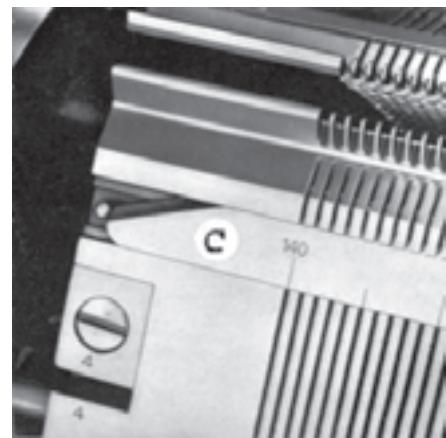
۲—**مکانیزم تغییر فاصله** از یکدیگر، در هنگام توقف عملیات بافندگی می‌توان یک صفحه را با فاصله‌ی بیشتری

قبل از شروع عملیات بافندگی لازم است تا تعداد سوزن لازم برای عرض بافت مورد نظر، از طریق فنر زیر آنها وارد عمل شوند.

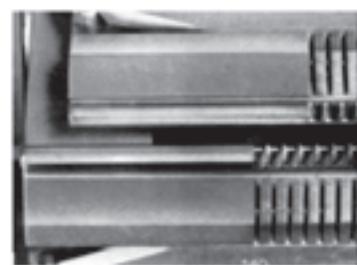
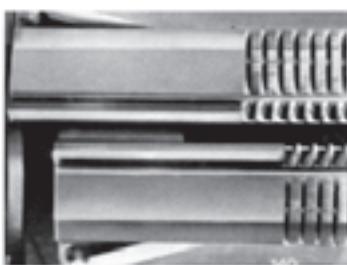

شکل ۶-۱۶

مناسب برای عمل کردن بادامک بر روی پایه‌ی سوزن بالا می‌آید (سوزن وارد عمل). در صورتی که فنر پایین باشد، سوزن در ارتفاع خارج از عمل قرار دارد و نمی‌تواند از بادامک‌ها برای عملیات بافندگی فرمان بگیرد (سوزن خارج از عمل). بدین ترتیب

شکل ۵-۱۶- طرز قرار گرفتن دو صفحه‌ی سوزن‌ها نسبت به یکدیگر

ج—صفحه سوزن پشت به اندازه سه سوزن به سمت چپ حرکت داده شده است.

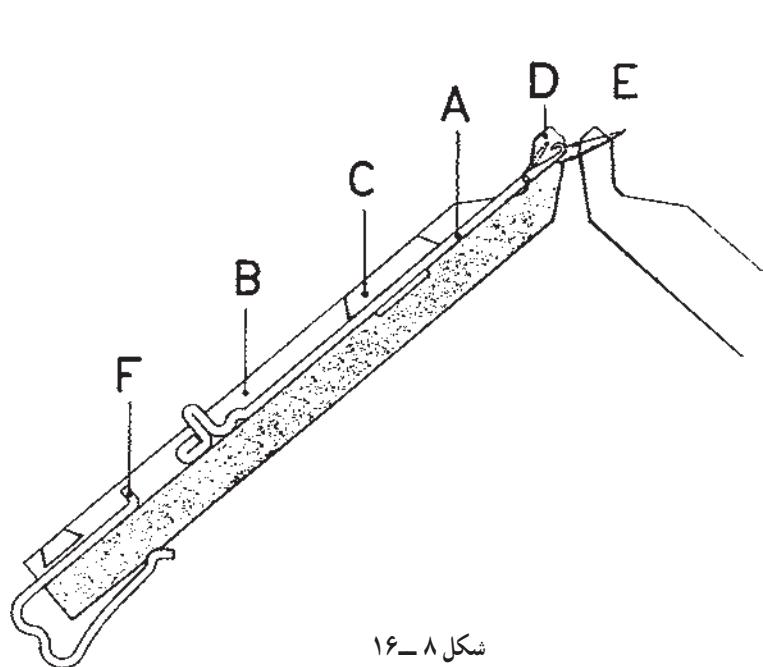
ب—دو صفحه سوزن در موقعیت عادی

الف—صفحه سوزن پشت به اندازه سه سوزن به سمت راست حرکت داده شده است.

شکل ۷-۱۶

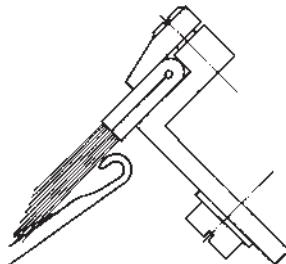
شکل ۹-۱۶

شکل ۸-۱۶

عملیات بافندگی و در موقعیت عبور حلقه از روی زبانه و قرار گرفتن آن روی ساق سوزن از برگشت زبانه و بسته شدن قلاب سوزن جلوگیری می کند.

هـ— برس ها: این دو قطعه به گونه ای متصل به روکش است (شکل ۱۶-۱) که در ابتدای بافت و در هنگام بالا رفتن سوزن باعث اطمینان از باز شدن زبانه می شود و همچنین در زمان

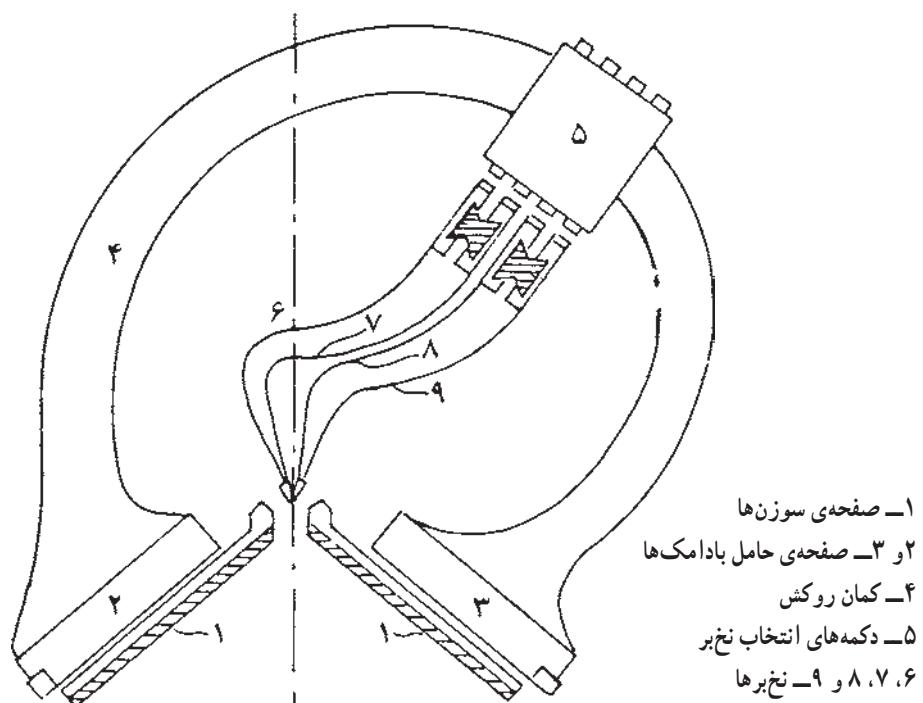

شکل ۱۶-۱

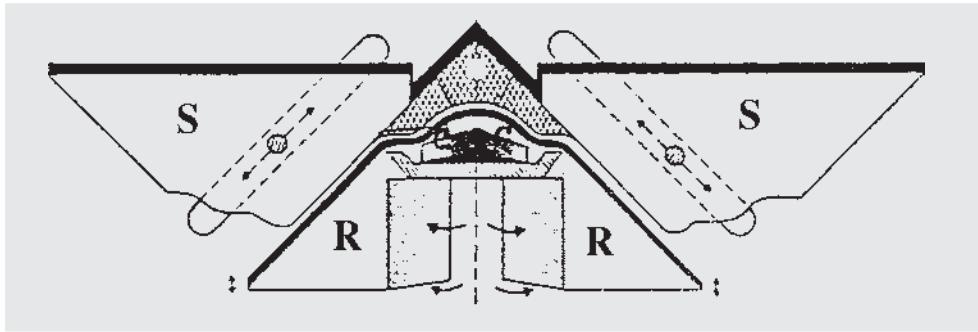
بافندگی براساس تنظیم بادامک ها، هدایت می شود. شکل ۱۶-۱۱ نمای بیرونی ساده از این واحد را نشان می دهد. نمای داخلی از یک سمت روکش در شکل ۱۶-۱۲ مشاهده می شود، که تنظیم بادامک های آن به شرح زیر است:

الف — (R) بادامک بالابرندی تحتانی (موشک)
موقعیت وارد عمل: این تنظیم باعث می شود تا کلیه سوزن ها توسط بادامک به سمت بالا هدایت شوند (مسیر عبور پایه سوزن در شکل ۱۶-۱۳).

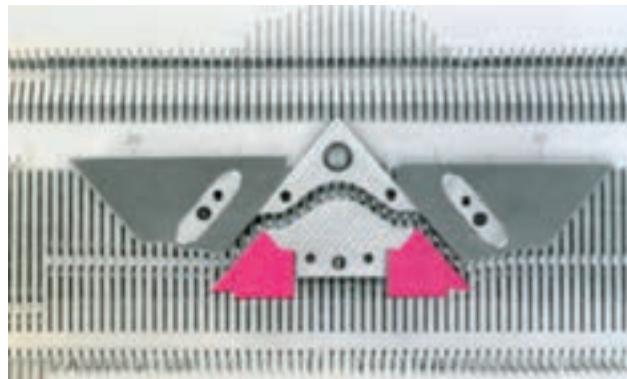
۱-۱۶— واحد حامل بادامک ها (روکش): این واحد به صورت رفت و برگشت (کشویی) در عرض دو صفحه سوزن ها و روی آن ها حرکت دارد و حامل دکمه های انتخاب نخ بر و برس و کلیه بادامک هایی است که هدایت پایه سوزن ها به سمت بالا و پایین برای انجام عملیات بافندگی را به عهده دارد به گونه ای که فاصله بادامک ها از یکدیگر شیار مناسبی برای عبور پایه سوزن با گیج ماشین مورد نظر ایجاد کرده است. بدین ترتیب پایه سوزن با عبور از مسیر بادامکی برای عملیات متفاوت

شکل ۱۶-۱۱— نمای بیرونی ساده هی روکش

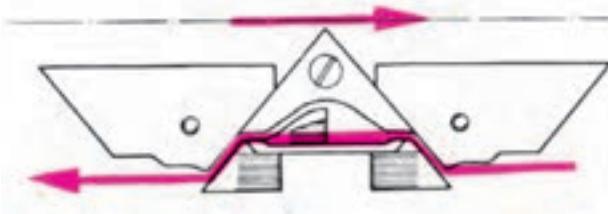
شکل ۱۲-۱۶- نمای داخل روکش (حامل بادامک‌ها)

شکل ۱۳

با بادامک قرار نمی‌گیرند و عمل نیم‌بافت و سوزن‌های پایه‌بلند توسط بادامک عمل بافت انجام می‌دهند.

موقعیت خارج از عمل: سوزن‌های پایه‌کوتاه و بلند به دلیل خارج از عمل بودن بادامک عمل نیم‌بافت انجام می‌دهند (مسیر عبور پایه سوزن در شکل ۱۵-۱۶).

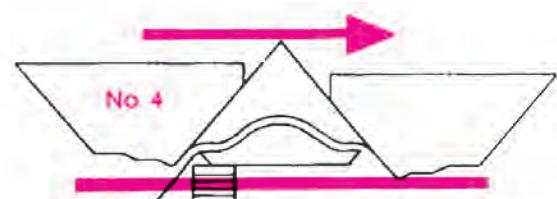

شکل ۱۵

پ - (S) بادامک تعیین طول حلقه
عمل پایین‌آمدن سوزن‌ها و برگشت به موقعیت استراحت توسط این بادامک انجام می‌شود. تنظیم این بادامک غالباً توسط پیچ مدرج در قسمت پیرونی روکش به صورت کشویی به سمت بالا و پایین، انجام می‌شود. تعیین طول حلقه‌ی مناسب برای یک ساختمان بافت به عواملی مانند نوع نخ، نمره‌ی نخ، گیج ماشین، ساختمان

موقعیت نیمه وارد عمل: با این تنظیم سوزن‌های پایه کوتاه در تماس با بادامک قرار نمی‌گیرند و بالا نرفته و بنابراین عمل نبافت انجام می‌دهند در حالی که سوزن‌های پایه‌بلند به وسیله بادامک به سمت بالا هدایت می‌شوند.

موقعیت خارج از عمل: سوزن‌های پایه‌کوتاه و بلند به دلیل خارج از عمل بودن بادامک مستقیم عبور کرده و عمل نبافت انجام می‌دهند (مسیر عبور پایه سوزن در شکل ۱۴-۱۶).

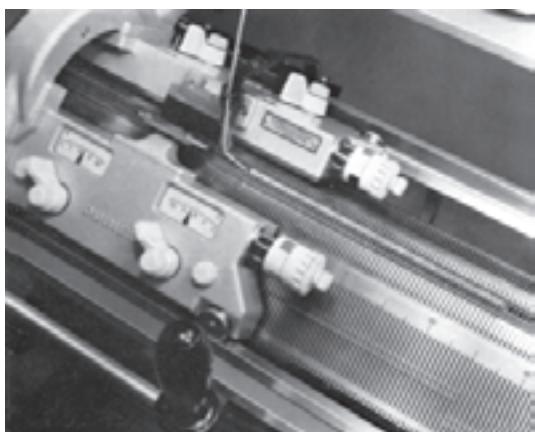
شکل ۱۶

ب - (C) بادامک بالابرندۀ بالایی (فندقی)
موقعیت وارد عمل: کلیه‌ی سوزن‌ها را به سمت بالا برای عمل بافت هدایت می‌کند.

موقعیت نیمه وارد عمل: سوزن‌های پایه‌کوتاه در تماس

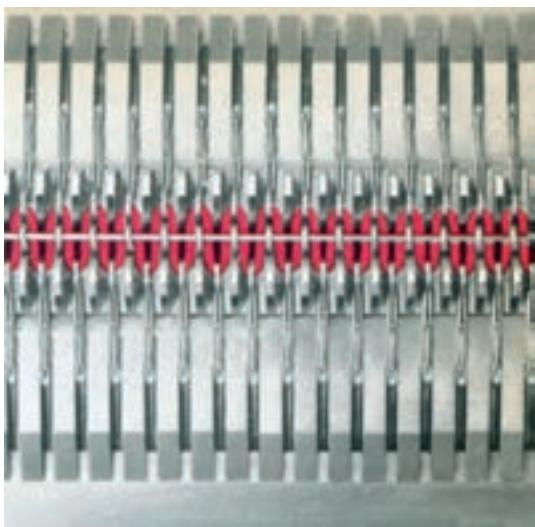
شکل ۱۶-۱۶- شانه

شکل ۱۶-۱۷

شکل ۱۶-۱۸

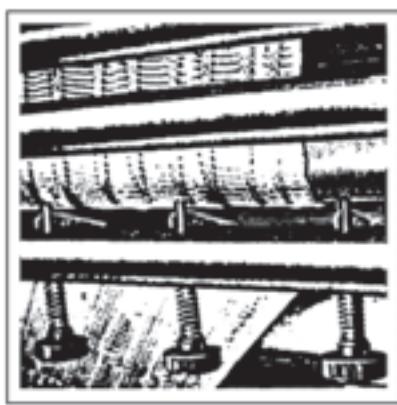

شکل ۱۶-۱۹

بافت، میزان کشش ورودی نخ به بافت و کشش پارچه بستگی دارد. به منظور دستیابی به تنظیم مناسب بادامک طول حلقه در ابتدا لازم است تا قبل از شروع عملیات بافندگی، این بادامک را در موقعیتی قرار دهید تا قلاب سوزن نسبت به لبه‌ی صفحه‌ی سوزن‌ها کمی پایین‌تر قرار گیرد تا در هنگام عملیات بافندگی و تغذیه‌ی نخ به سوزن، قلاب سوزن هم سطح باله‌ی صفحه سوزن‌ها شود.

۳-۱۶-۲- واحد کشش پارچه: ایجاد کشش

برروی حلقه‌های بافته شده و اطمینان از تشکیل حلقه‌ی صحیح ضروری است. بدین منظور از مکانیزم کشش استفاده می‌شود به‌طوری که در ماشین‌های تخت‌باف دستی و تعدادی از انواع برقی در ابتدای عملیات بافندگی (پارچه‌ای برروی سوزن‌ها وجود نداشته باشد) از وسیله‌ای به نام شانه (شکل ۱۶-۱۶) و وزنه استفاده می‌شود. طریقه‌ی اضافه نمودن شانه و وزنه به گونه‌ای است که پس از بافت اولین رج (شکل ۱۶-۱۷)، شانه را از زیر دو صفحه سوزن‌ها و بین دو سری سوزن بالا آورده و با عبور یک میله‌ی نازک از بین دندانه‌های آن، باعث اتصال شانه به اولین رج خواهد شد (شکل‌های ۱۶-۱۸ و ۱۶-۱۹). سپس در قسمت تحتانی شانه، محلی برای آویزان نمودن وزنه تعییه شده است تا بدین وسیله کشش مناسب برای عملیات بافندگی ایجاد گردد. انتخاب سنگینی وزن هریک از وزنه‌ها به عوامل مختلفی مانند عرض بافت، گیج ماشین، طول حلقه، نوع و نمره‌ی نخ و نوع بافت بستگی دارد. در قسمت تحتانی ماشین‌های برقی از واحد کشش به صورت غلتکی استفاده می‌شود و پارچه از بین غلتک‌هایی که قابل تنظیم است، عبور داده می‌شود (شکل ۱۶-۲۰) و بدین وسیله کشش مناسب بر روی پارچه به وسیله تنظیم صحیح غلتک‌ها ایجاد می‌گردد.

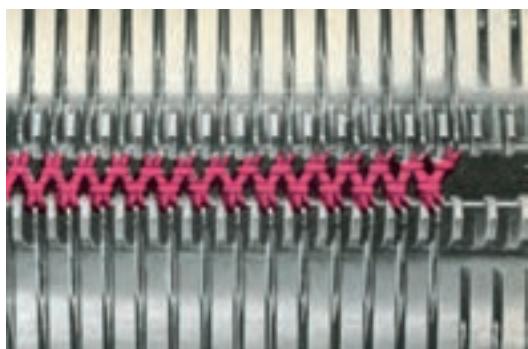
شکل ۱۶-۲۰- غلتک کشش

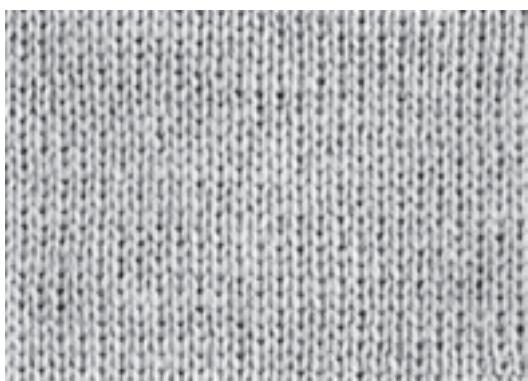
د- عملیات مراحل ب و ج را دو بار تکرار کنید تا ابتدای بافت سربندی شود.
ه- بادامک های تحتانی و فوقانی هر دو صفحه را وارد عمل نمایید تا کلیه سوزن ها عمل بافت انجام دهند و چند رج به صورت بافت ریب ۱۰ باقی شود.

و- نمونه را از ماشین جدا کنید. برای این منظور لازم است تا بادامک های هر دو صفحه وارد عمل باشند درحالی که دکمه هی نخ بر را قطع می کنید تا نخ به سوزن ها تغذیه نشود. بدین ترتیب با یک حرکت روکش بر روی سوزن ها کلیه های حلقه ها از سر سوزن ها آزاد می شوند و نمونه جدا می گردد.
نمای بافت ریب ۱ روی ماشین از دید بالا در شکل ۱۶-۲۱ و در شکل ۱۶-۲۲ بافت ریب ۱ را که از ماشین خارج شده است، نشان می دهد.

شکل ۱۶-۲۱

شکل ۱۶-۲۲

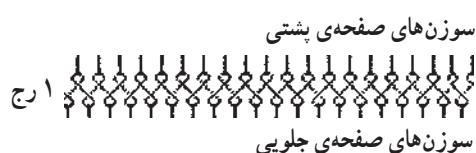
۱۶-۲-۴- نحوه کار و تنظیمات ماشین

- ابتدا نخ را از مراحل مختلف، مطابق آنچه تحت عنوان نخ کشی آورده شده است، عبور دهید.
- تعداد سوزن لازم برای عرض بافت مورد نظر را با فشاردادن فنر زیر آن ها وارد عمل نمایید.
- فاصله هی نخ بر نسبت به کناره هی بافت را به وسیله هی ضامن نخ بر تنظیم کنید (تقريباً ۲ سانتی متر فاصله داشته باشد).
- بادامک طول حلقه را طبق آنچه قبلاً گفته شده تنظیم نمایید.

چگونگی عملیات بافنده و تنظیمات بادامک های عمل کننده بر روی پایه هی سوزن ها در صفحات بعد، طبق دستور العمل بافت ها، ارائه شده است.

نمونه اول - سربندی

- پس از تنظیم ماشین طبق آنچه گفته شد، مراحل عملیات بافت را به صورت زیر انجام دهید.
- الف- ابتدا یک رج را، درحالی که بادامک های بالابرندہی تحتانی و فوقانی وارد عمل است، بیافید تا بدین وسیله سوزن ها نخ را بگیرند.

- سپس شانه و وزنه را به بافت اضافه نمایید.
- ب- بادامک های بالابرندہی تحتانی (موشك) در صفحه هی پشت را کاملاً خارج از عمل و صفحه هی جلو را وارد عمل قرار دهید. سپس بافت زیر را بیافید.

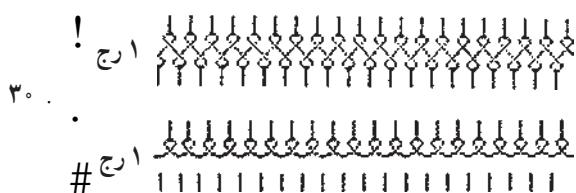
- ج- بادامک های بالابرندہی تحتانی (موشك) در صفحه هی جلو را کاملاً خارج از عمل و صفحه هی پشت را وارد عمل قرار داده و بافت زیر را انجام دهید.

نمونه‌ی سوم — بافت هاف میلانو (Half Milano)

- الف — ابتدا بافت را مطابق دو نمونه‌ی قبل سربندی کنید.
ب — بافت ریب ۱. را طبق شکل زیر بیافید تا خصوصیات بافت مرحله‌ی ج را بتوانید با آن مقایسه کنید.

ج — برای بافت زیر لازم است تا کلیه‌ی بادامک‌ها وارد عمل باشند تا رج اول بافته شود و سپس بادامک بالا بردنده تحتانی صفحه جلو به صورت خارج عمل و بادامک‌های صفحه پشت وارد عمل تنظیم نماید.

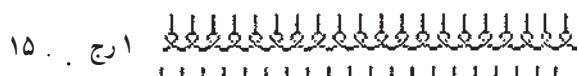
د — نمونه را از ماشین جدا کنید. شکل ۱۶-۲۳ نمای بافت کیسه‌ای را روی دو صفحه سوزن‌ها در ماشین از دید بالا و شکل ۱۶-۲۴ نمای واقعی بافت کیسه‌ای را نشان می‌دهد.

نمونه‌ی چهارم — بافت سه موشک (Full Milano)

- الف — ابتدا بافت را مطابق دو نمونه‌ی قبل سربندی کنید.
ب — بافت ریب ۱. را طبق شکل زیر بیافید تا بتوانید خصوصیات بافت مرحله‌ی ج را با آن مقایسه نمایید.

ج — برای بافت زیر طبق تنظیمات ذکر شده در نمونه‌ی دوم (برای رج دوم و سوم) عمل نماید.

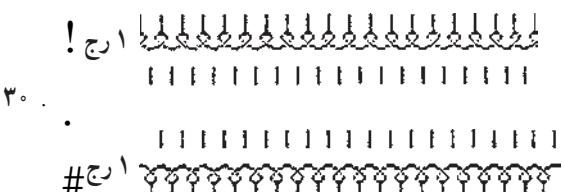

نمونه‌ی دوم — بافت کیسه‌ای یک رو سیلندر

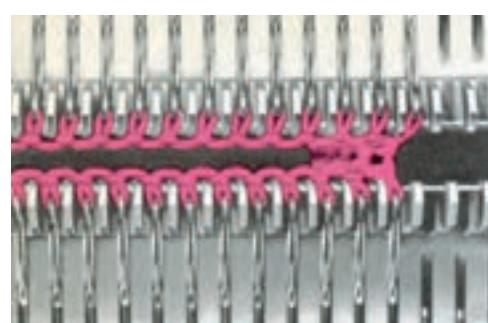
- الف — ابتدا بافت را مطابق آنچه در نمونه‌ی اول (مراحل الف تا ه) گفته شد، سربندی نماید.
ب — بادامک‌های هر دو صفحه را وارد عمل نموده و چند رج مطابق زیر بافت ریب ۱. بیافید. از این بافت برای مقایسه با بافت کیسه‌ای که در ادامه‌ی آن خواهد بافت استفاده می‌شود و به راحتی می‌توانید تغییرات خصوصیات فیزیکی دو بافت را با هم مقایسه کنید.

ج — برای بافت زیر لازم است تا یک بادامک تحتانی (موشک) از یک صفحه، خارج عمل در حالی که بادامک تحتانی دیگر در همین صفحه وارد عمل باشد. و بادامک تحتانی صفحه‌ی مقابل بالعکس تنظیم گردد و بافت زیر بافه شود.

د — نمونه را طبق دستور العمل نمونه‌ی اول جدا کنید.

شکل ۱۶-۲۳

شکل ۱۶-۲۴

و— نمونه را از ماشین جدا کنید.

نمای بافت ریب ۲۰ در دو صفحه سوزن از ماشین تخت باف از دید بالا در شکل ۱۶-۲۵ و بافت ریب ۲۰ پس از خارج شدن از روی ماشین در شکل ۱۶-۲۶ مشاهده می شود.

شکل ۱۶-۲۵

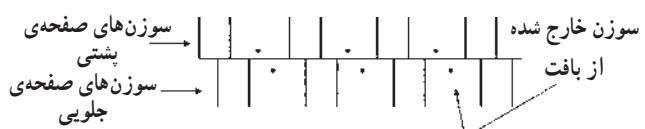
د— سپس بافت ریب ۱۰ را بیافید.

ه— نمونه را از ماشین جدا کنید.

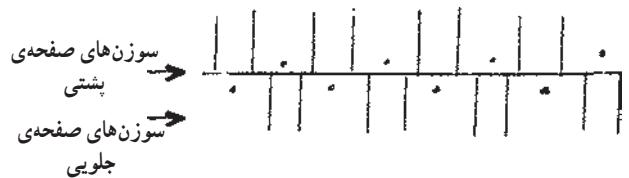
نمونه‌ی پنجم — بافت ریب ۲۰

الف— ابتدا سوزن‌ها را به صورت دو درمیان خارج از عمل نموده به طوری که سوزن‌های دو صفحه نسبت به هم مطابق شکل زیر قرار گیرند (در صورت لزوم برای ترتیب زیر از حرکت جایه‌جایی یک صفحه استفاده نمایید).

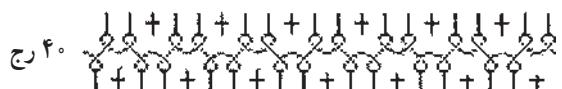

ب— پس از مرتب نمودن سوزن‌ها، بافت سریندی را مطابق بافت‌های قبلی بیافید.

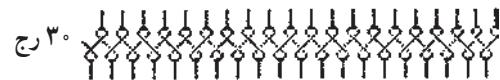
ج— سپس با استفاده از حرکت جایه‌جایی صفحه (دندنه شواله)، طرز قرار گرفتن دوسری سوزن‌ها را مطابق شکل زیر درآورید.

د— بافت ریب ۲۰ را با تنظیم بادامک‌ها به صورت وارد عمل، مطابق زیر بیافید.

ه— در این مرحله، سوزن‌های را که قبلاً خارج از عمل نموده‌اید با فشاردادن فر وارد عمل کنید. و چند رج بافت ریب ۱۰ را به منظور مقایسه بیافید.

بافت فندقی بیافید.

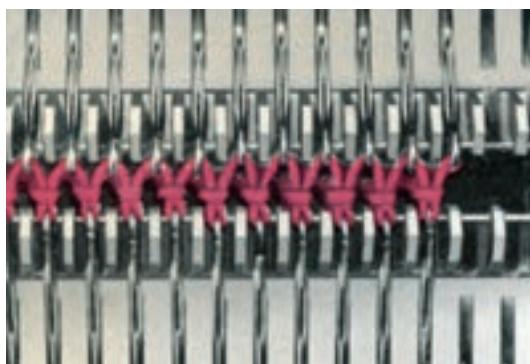
د—سپس در خاتمه چند رج بافت ریب ۱۰۱ را بیافید.

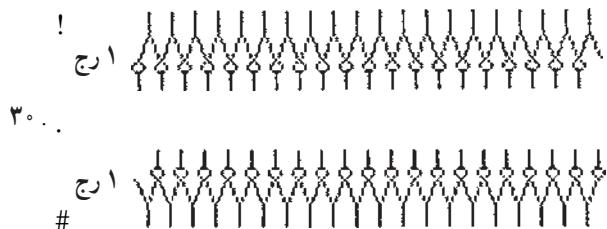
ج—بادامک‌های صفحه‌ی جلو را به حالت بافت و
بادامک‌های فندقی صفحه‌ی پشت را کاملاً خارج از عمل قرار
دهید و یک رج بیافید، در حالی که برای رج بعدی بادامک‌های
فندقی صفحه‌ی جلو را کاملاً خارج از عمل و صفحه‌ی پشت را
به صورت بافت تنظیم نمایید.

ه—نمونه را از ماشین جدا کنید.

شکل ۱۶-۲۷—نمای بافت هاف کاردیگان روی دو صفحه از ماشین تخت باف

د—بافت ریب ۱۰۱ را بیافید.

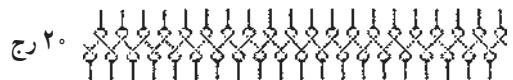

ه—نمونه را از ماشین جدا کنید.

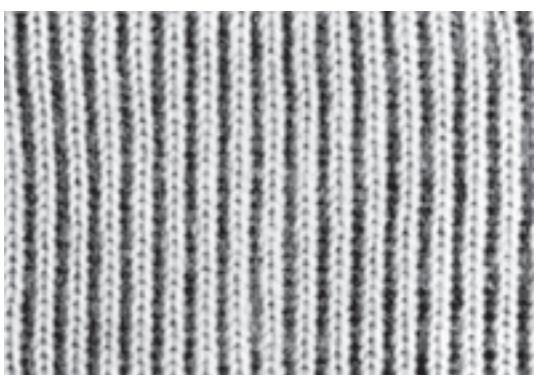
نمونه‌ی هشتم—بافت زیکر اکی

الف—ابتدا بافت را مطابق نمونه‌های قبلی سربندی کنید.

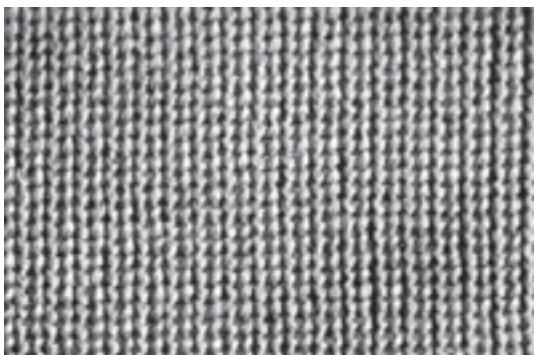
ب—چند رج بافت ریب ۱۰۱ مطابق زیر بیافید.

ج—بادامک‌های صفحه‌ی جلو و پشت را برای بافت زیر
مطابق تنظیمات بافت فندقی فول کاردیگان انجام دهید. تفاوت
این بافت با بافت هفتم، استفاده از حرکت جابه‌جایی یک صفحه
از سوزن‌ها نسبت به صفحه دیگر (دنده شواله) پس از هر رج از
باft است. بدین ترتیب می‌توانید اثر دنده شواله در ظاهر و
خصوصیات بافت را نسبت به ریب ۱۰۱ بررسی نمایید.

شکل ۱۶-۲۸—پشت فنی بافت هاف کاردیگان

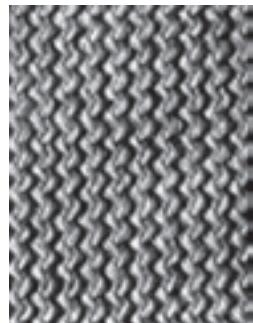

شکل ۱۶-۲۹—روی فنی بافت هاف کاردیگان

نمونه‌ی هفتم—بافت فندقی (Full Cardigan)

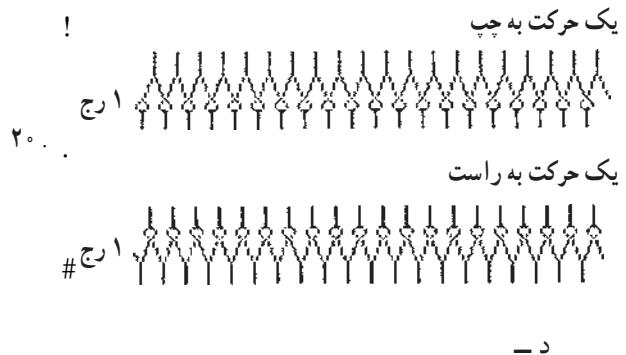
الف—ابتدا بافت را مطابق نمونه‌های قبلی سربندی نمایید.

ب—سپس چند رج ریب ۱۰۱ برای مقایسه خصوصیات

شکل ۱۶-۳۰

لازم به یادآوری است که بافتن چهار نمونه‌ی اول به شما کمک می‌کند تا اثرات نبافت در پارچه را در مقایسه با بافت ریب ۱، که ساده‌ترین ساختمان بافت دور و سیلندر است، بررسی نمایید و همچنین اثر سوزن خارج از بافت را در نمونه‌ی پنجم و اثرات نیم‌بافت در پارچه را با بافت نمونه‌ی ششم و هفتم و اثر جابه‌جایی یک صفحه از سوزن‌ها نسبت به صفحه دیگر در نمونه‌ی هشتم مشاهده خواهید کرد.

* منظور از حرکت، استفاده از دندنه شواله برای جابه‌جایی یک صفحه از سوزن‌ها است.
هـ - نمونه را از ماشین جدا کنید.

شکل ۱۶-۳۰ نشان دهندهٔ نمایش بافت فوق می‌باشد.

تمرین و پرسش

- ۱- نخ‌کشی را از بسته نخ تا نخ بر انجام دهید.
- ۲- چگونگی ایجاد کشش بر روی نخ توسط واحد کشش نخ را توضیح داده و تنظیم نمایید.
- ۳- وظیفه‌ی شاخص در مسیر نخ‌کشی را توضیح دهید.
- ۴- سوزن‌ها را وارد عمل نموده و فاصله‌ی نخ‌بر تا کاره بافت را تنظیم کنید.
- ۵- بادامک تعیین طول حلقه را تنظیم کنید.
- ۶- چگونگی و مکانیزم حرکت جابه‌جایی یک صفحه از سوزن‌ها را نسبت به صفحه‌ی دیگر (دندنه شواله) را با رسم شکل توضیح دهید.
- ۷- وظیفه‌ی شمشیر و برس را توضیح دهید.
- ۸- تنظیمات مختلف بادامک‌ها را به‌طور عملی نشان دهید.
- ۹- واحد کشش پارچه را در ابتدای بافت اضافه نمایید.

فصل هفدهم

ماشین گردباف دو سیلندر

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از فرآگیر انتظار می‌رود که :

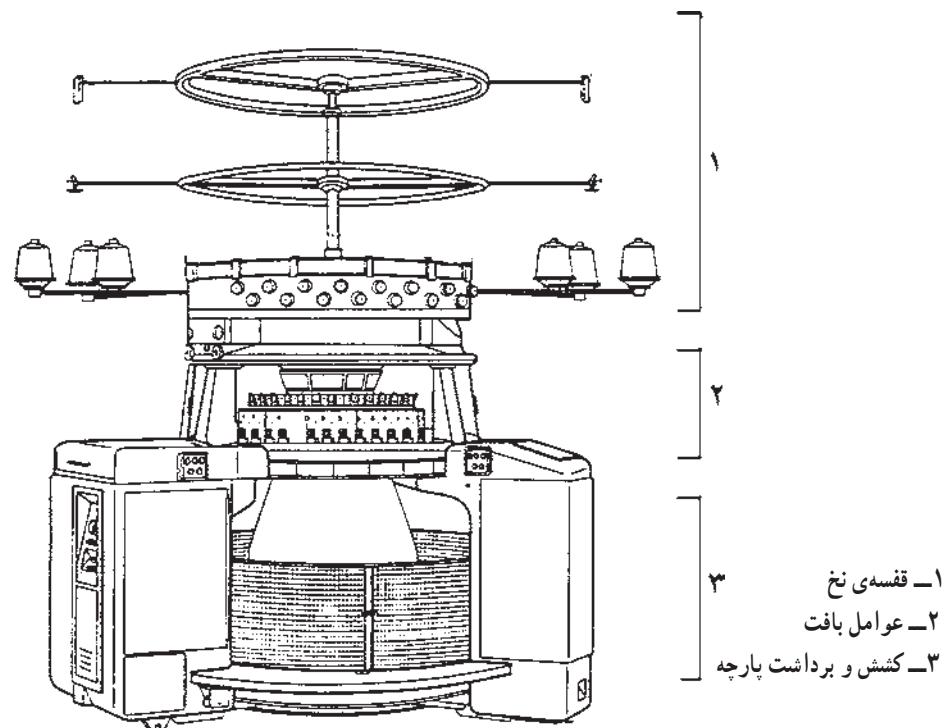
- ۱- قسمت‌های مختلف یک ماشین گردباف را بررسی نماید؛
- ۲- نخ کشی از بسته‌ی نخ تا نخبر و تنظیمات نخبر را روی ماشین انجام دهد؛
- ۳- مکانیزم و نحوه‌ی عملکرد بادامک‌های داخل ابزارهای سیلندر و صفحه را بررسی نماید؛
- ۴- تنظیمات بادامک‌های هر ابزار را برای بافت‌های پایه انجام دهد؛
- ۵- ماشین را راه‌اندازی کند و عملکرد قسمت‌های مختلف ماشین را با دور آهسته بررسی نماید؛
- ۶- با تنظیم نمودن ابزارها و تغییرات طول حلقه و کشش نخ و پارچه برای بافت‌های مختلف و تولید هر یک از آن‌ها خصوصیات بافت‌ها را با یکدیگر مقایسه نماید.

۱۷-۱ ماشین گردباف دو سیلندر

شکل ۱۷-۱- قسمت‌های مختلف یک ماشین گردباف

را نشان می‌دهد که تشکیل شده از :

— بدن (اسکلت)

شکل ۱۷-۱- نمای بیرونی از یک ماشین گردباف

۱۷-۱—**بدنه:** بدنه از پایه‌های تشکیل شده است که نگهداری قسمت‌های مختلف ماشین مانند واحد محرکه، قسمت‌های الکترونیکی، سیلندر، صفحه (دیسک) و تغذیه‌کننده‌های نخ را به عهده دارد.

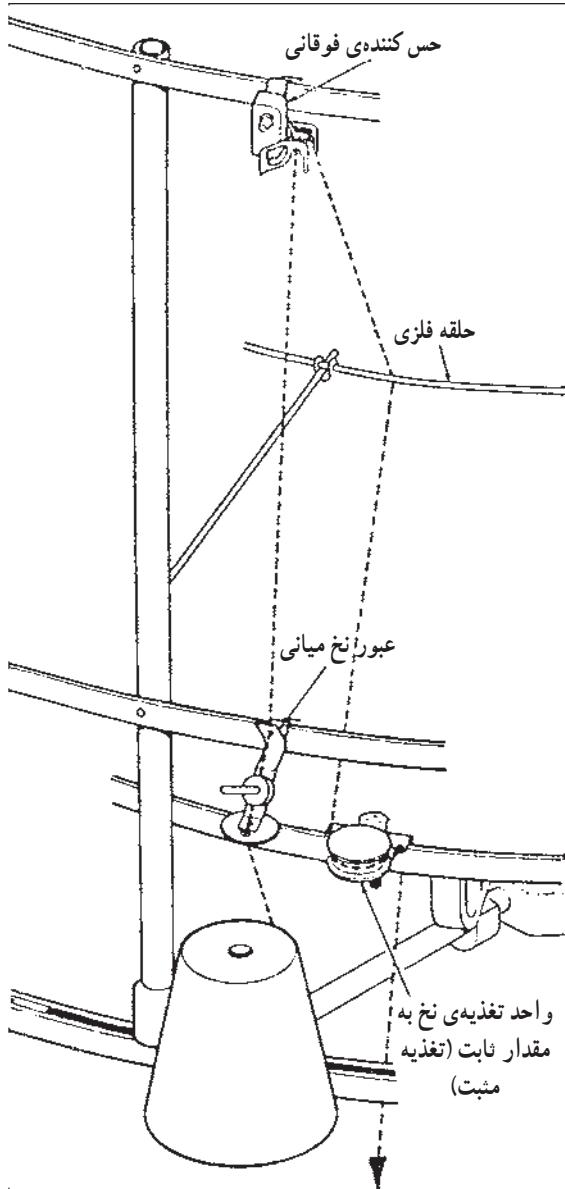

شکل ۲—نمای یک ماشین گردباف مجهز به قفسه‌ی مدور نخ روی بدن

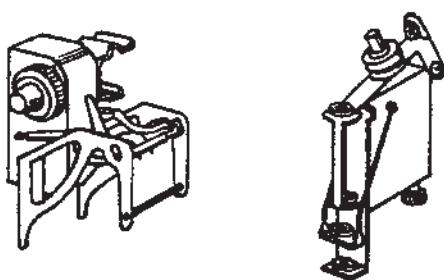
۱۷-۲—**قفسه‌ی نخ و مسیر نخ‌کشی:** ماشین‌های گردباف از نظر طرز قرار گرفتن قفسه‌ی نخ به دو دسته تقسیم می‌شوند: ماشین‌هایی که قفسه‌ی نخ به دو دسته تقسیم می‌شوند: ماشین‌هایی که قفسه‌ی نخ به دو دسته تقسیم می‌شوند: ماشین‌هایی که قفسه‌ی نخ دور محیط و یا است (شکل ۱۷-۲) و ماشین‌هایی که قفسه‌ی نخ دور محیط و یا به صورت جانبی در یک و یا دو سمت ماشین قرار می‌گیرند (شکل ۱۷-۳). قفسه‌ی نخ و مسیر نخ‌کشی شامل قسمت‌های زیر است:
الف—نگهدارنده‌ی بسته نخ (بشقاب): بسته‌ی نخ روی این نگهدارنده‌ها به گونه‌ای قرار می‌گیرد تا بازشدن نخ از روی آن به راحتی انجام شود. تعداد نگهدارنده‌ی بسته نخ غالباً به تعداد ابزارهای یک ماشین بستگی دارد. در صورت قابل تنظیم بودن نگهدارنده‌ی بسته نخ لازم است به طریقی تنظیم شود تا نخ با کمترین اصطکاک و فشار از روی بین باز شود و همچنین فواصل بسته نخ‌ها از یکدیگر مناسب باشد تا از درهم رفتن نخ‌ها در هنگام عملیات بافندگی جلوگیری شود.

شکل ۳—نمای یک ماشین گردباف مجهز به قفسه‌ی نخ جانبی

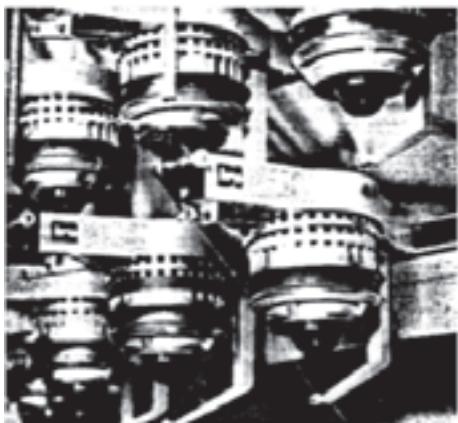
شکل ۴-۱۷—مسیر نخ کشی در نوعی از ماشین‌های گردباف

شکل ۵-۱۷—دو نوع از حس کننده‌ها

ب—عبور نخ میانی (راهنمای بالنگیر و یا گره‌گیر):
پس از بازشدن نخ از بسته، از راهنمای عبور میانی گذشته تا بازشدن نخ از بسته به راحتی و همچنین جلوگیری از درگیر شدن نخ‌بسته‌های مختلف در هنگام عملیات بافندگی شود. در تعدادی از ماشین‌ها، این قسمت مجهر به قطعات کشش دهنده برروی نخ نیز می‌باشد.

ج—حس کننده‌های عیوب نخ: برای کنترل نمودن نخ در هنگام عملیات بافندگی از حس کننده‌های عیوب نخ، که به شکل‌های مختلف ساخته شده‌اند، استفاده می‌شود. این حس کننده‌ها غالباً در مسیر عبور نخ، قبل و بعد از واحد تغذیه‌ی نخ و قبل از نخ بر به منظور کنترل کشش زیاد، کشش کم و نخ پارگی تعییه شده‌اند. این حس کننده‌ها مجهر به لامپ هستند. به طوری که با مشخص شدن یکی از عیوب (کشش زیاد و یا کم و پارگی نخ و...) و برقراری اتصال جریان برق ۲۴ ولت، لامپ روشن شده و موتور ماشین متوقف خواهد شد.

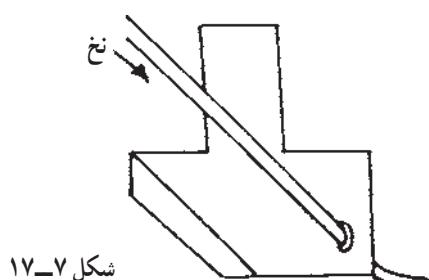

واحد تغذیه‌ی متغیر (تغذیه انباره‌ای)

واحد تغذیه‌ی ثابت نخ (تغذیه مثبت)

شکل ۱۷-۶ – انواع واحدهای تغذیه‌ی نخ

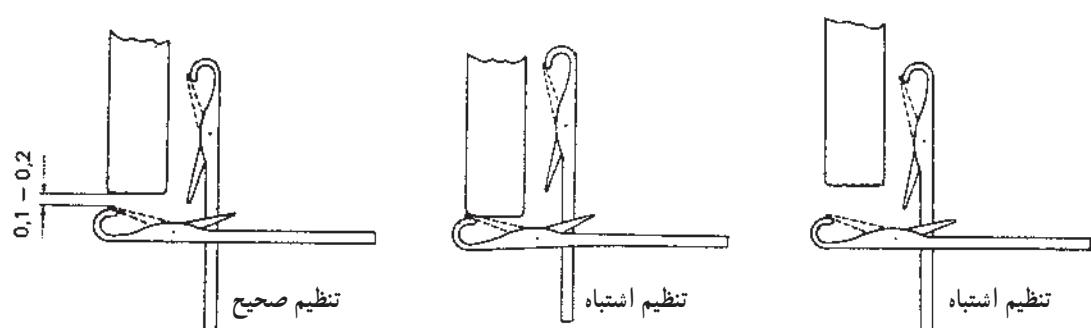

شکل ۱۷-۷

د – واحد تغذیه‌ی نخ: نخ پس از عبور از حس کننده‌ی فوقانی از واحد تغذیه عبور می‌کند. استفاده از نوعی تغذیه‌ی نخ در ماشین‌های حلقوی پودی، به منظور جلوگیری از تغییرات کشش نخ در هنگام تغذیه به سوزن است و بدین ترتیب عیوب حاصل از نخ و توقف‌های ماشین کاهش می‌یابد و بازدهی ابزار و کیفیت پارچه افزایش خواهد داشت. تغذیه کننده‌های نخ از انواع قدیمی تا جدید بهبود یافته‌اند و با توجه به نوع استفاده از آن‌ها متفاوت می‌باشند. شکل ۱۷-۶ چند نمونه از آن‌ها را نشان می‌دهد.

ه – نخبر: نخ پس از عبور از واحد تغذیه‌ی نخ و حس کننده‌ی عیوب نخ، توسط نخبر به سوزن تغذیه می‌شود. تنظیم دقیق نخبرها به منظور عملیات صحیح بافتگی حائز اهمیت است. نخبر در ماشین‌های گردباف سه وظیفه دارد (شکل ۱۷-۷) :

- ۱ – تغذیه‌ی نخ به سوزن‌ها
- ۲ – در هنگام تشکیل حلقه‌ی بافت و در موقعیتی که سوزن حداکثر بالا رفته و حلقه‌ی قبلی از روی زبانه‌ی سوزن به روی ساقه می‌افتد، زبانه به بالا پرتاب می‌شود. در این حالت لبه‌زیر نخبر مانع از بسته شدن زبانه می‌شود و زبانه به محل خود بازمی‌گردد.
- ۳ – شبک کناره‌ی نخبر در هنگام نیمه باز بودن زبانه باعث می‌شود تا نخ بر آن را کاملاً باز کند یا بینند و بدین وسیله از شکسته شدن زبانه جلوگیری خواهد شد. نخبر در ماشین‌های مختلف به اشکال متفاوت وجود دارد و غالباً در صورت دو سیلندر بودن ماشین به ابزارهای صفحه متصل است. موقعیت تنظیم فاصله‌ی نخبر نسبت به سوزن‌های صفحه لازم است به گونه‌ای باشد، تا در صورت عبور سوزن با زبانه‌ی بسته صدمه‌ای به نخبر و سوزن وارد نشود (شکل ۱۷-۸).

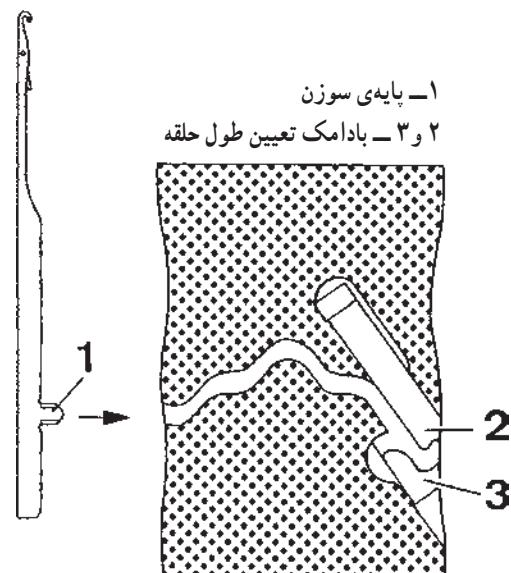
شکل ۱۷-۸ – نحوه تنظیم نخبر در ماشین‌های گردباف

۱۷-۳- عوامل بافت

الف - سوزن: امروزه اکثر ماشین‌های گردباف مجهر به سوزن زبانه‌دار، و به ندرت سوزن مرکب، می‌باشد و تعداد کمی از ماشین‌های گردباف قدیمی مجهر به سوزن فنری هستند.

ب - ابزار: مجموعه قطعاتی که باعث ایجاد یک دوره از عملیات بافندگی (یک رج) روی سوزن‌ها شود، ابزار نامیده می‌شود. در ماشین‌های گردباف غالباً این قطعات به صورت بادامک می‌باشند و دور محیط سیلندر و صفحه تعداد زیادی ابزار قرار گرفته است. بدین ترتیب در صورتی که در هر ابزار سوزن‌ها عمل بافت انجام دهد، به تعداد ابزارها پس از یک دور از سیلندر، رج بافته خواهد شد. تنظیمات صحیح بادامک‌های داخل ابزار برای تولید بافت مورد نظر و کیفیت مناسب پارچه حائز اهمیت است.

شكل ۱۷-۹ نمای ساده‌ای از داخل یک ابزار در یک نوع ماشین گردباف را نشان می‌دهد.

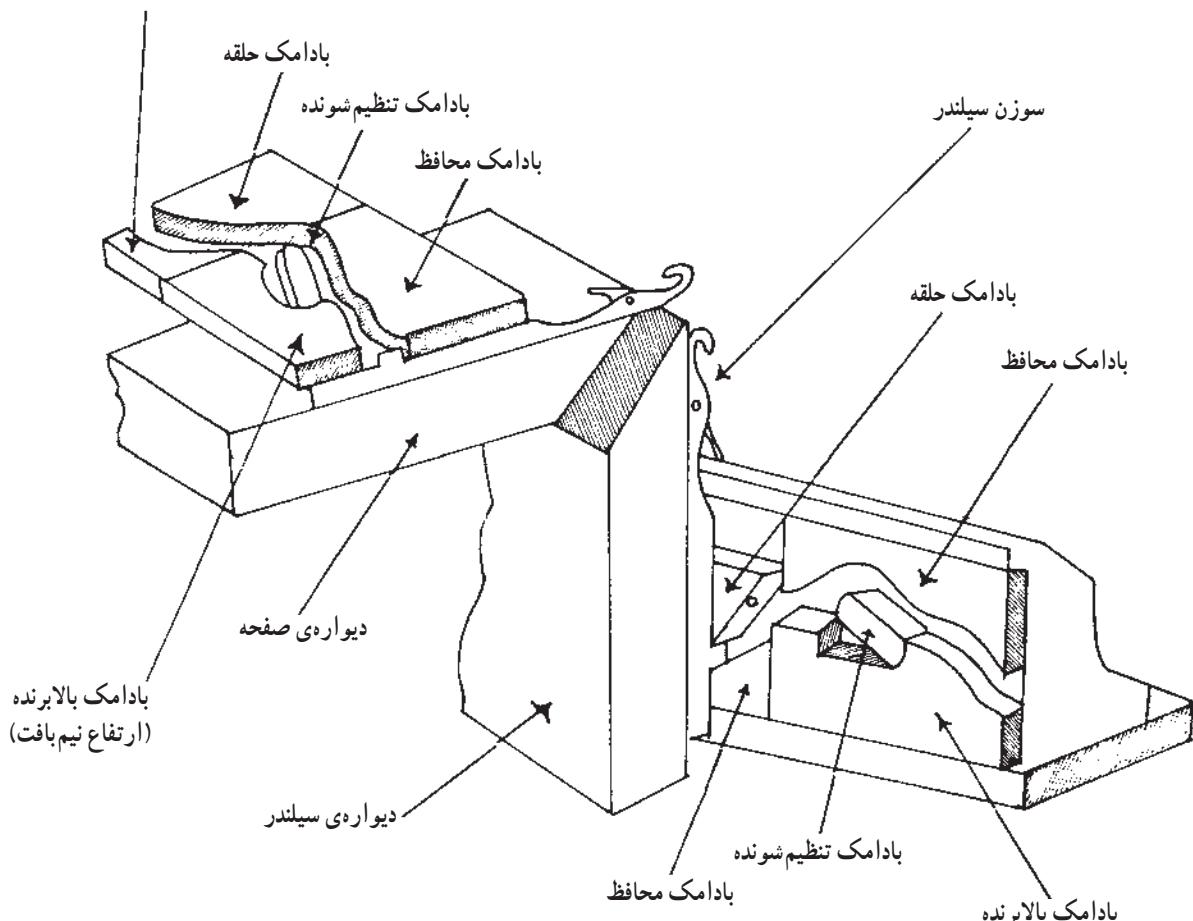

شكل ۱۷-۹ - نمای ساده از داخل یک ابزار در ماشین گردباف

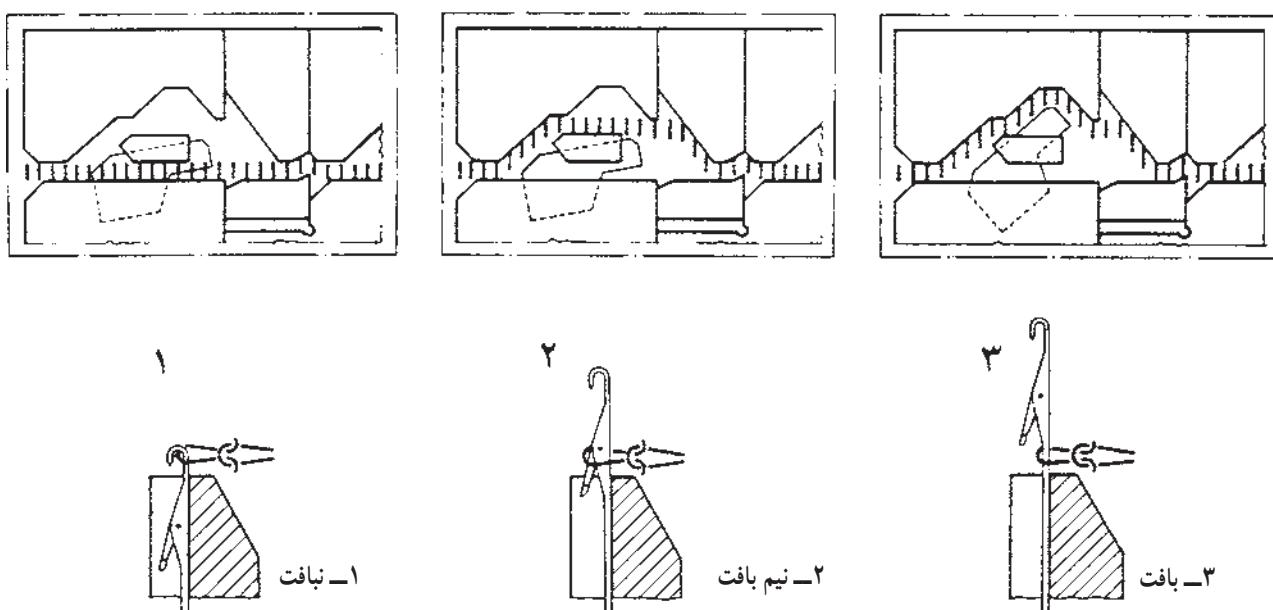
بادامک‌ها: بادامک‌های عمل کننده بر روی پایه‌ی سوزن‌ها به منظور عملیات بافت، نبافت و نیم بافت به صورت یک قطعه و یا چند قطعه ساخته می‌شوند و شکل و اندازه‌ی آن‌ها براساس طراحی ساخت ماشین متفاوت است. این بادامک‌ها برای تولید بافت مورد نظر طبق دستورالعمل ماشین قابل تنظیم می‌باشند. همچنین بادامک تعیین طول حلقه نیز در یک ابزار سوزن‌ها را به سمت پایین هدایت نموده و بدین ترتیب طول نخ برای حلقه‌ی جدید تعیین می‌گردد. غالباً این بادامک توسط پیچ مدرج از روی ابزار قابل تنظیم است. شکل ۱۷-۱۰ نشان دهنده‌ی یک ابزار صفحه و یک ابزار سیلندر از یک ماشین گردباف دو سیلندر ساده است. بادامک‌های تنظیم شونده به منظور عملیات بافت و نیم بافت و یا نبافت قابل تنظیم می‌باشند و بادامک‌های محافظه‌برای ایجاد شیار بادامکی به گونه‌ای طراحی می‌شوند تا پایه سوزن به راحتی از مسیر بادامکی عبور کرده و عملیات مورد نظر را انجام دهد. شکل ۱۷-۱۱ نمای داخلی ساده از یک ابزار سیلندر و تنظیم بادامک بالابرندۀ آن در سه موقعیت برای تشکیل حلقه‌ی نبافت (۱) نیم بافت (۲) و بافت (۳) را نشان می‌دهد.

شکل ۱۷-۱۱، موقعیت (۱) نشان دهنده‌ی عبور پایه‌ی سوزن‌ها از مسیر مستقیم و زیر بادامک بالا برندۀ سیلندر به منظور عملیات نبافت است. در حالی که موقعیت (۲) در این شکل نشان دهنده‌ی تنظیم بادامک بالا برندۀ به گونه‌ای است که سوزن‌ها از روی آن و تا ارتفاع نیم بافت بالا برده می‌شوند. موقعیت (۳) نشان دهنده‌ی تنظیم بادامک در حالت بافت است و بدین ترتیب سوزن‌ها عمل بافت انجام می‌دهند. پس از هدایت پایه‌ی سوزن‌ها به سمت بالا، بادامک تعیین طول حلقه آن‌ها را پایین آورده و تعیین طول حلقه انجام خواهد شد.

بادامک محافظ

شکل ۱۷-۱۰

شکل ۱۷-۱۱ - نمای داخلی از یک ابزار ماشین گردباف و تنظیم بادامک بالابرند در سه موقعیت نیافت، نیم بافت و بافت

از غلتک‌های کشش، روی میله پیچش که پایین‌تر از غلتک‌های کشش قرار دارد، به صورت توب پیچیده می‌شود (شکل ۱۳-۱۷). تنظیم سرعت پیچیدن پارچه باید با سرعت غلتک‌های کشش هماهنگ و یکسان باشد.

شکل ۱۳-۱۷

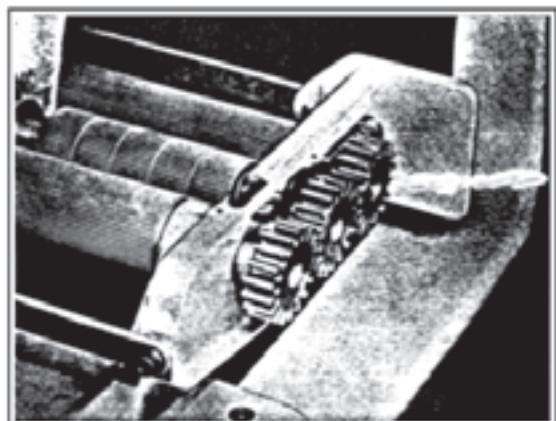
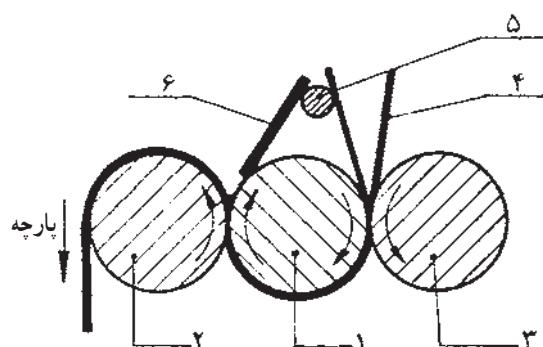
- راه‌اندازی ماشین: قبل از روشن نمودن ماشین لازم است موارد زیر کنترل شود.
- کلیه ابزارها در محل خود قرار داشته باشد و هیچ یک باز نباشد.
- سوزن‌ها و لبه‌ی پارچه‌ی دور محیط سیلندر و صفحه کنترل شود تا سوزن خراب و یا مشکل بافت وجود نداشته باشد.
- کنترل عبور صحیح پارچه از بین غلتک‌های کشش و پیچیدن به دور میله‌ی پیچش.

- کنترل میزان روغن در محفظه‌ی مربوط به آن و قرار داشتن لوله‌های روغن در محل اصلی خود. پس از کنترل قسمت‌های ذکر شده بهتر است قبل از روشن نمودن کلید اصلی (سرعت زیاد ماشین)، چنانچه امکان چرخاندن سیلندر و صفحه به وسیله‌ی اهرم دستی وجود دارد به منظور اطمینان از نرم و راحت کارکردن ماشین آن را به طور دستی چرخاند، سپس از کلید دور آهسته استفاده شود. پس از اطمینان از عملیات صحیح بافندگی، می‌توان کلید سرعت زیاد ماشین را روشن نمود.

به منظور مقایسه‌ی عوامل مؤثر در خصوصیات بافت‌ها، با تنظیم نمودن ابزارها برای بافت ریب ۱۰۱ و تغییرات در تنظیم طول حلقة، میزان کشش نخ و کشش پارچه، این بافت را بیافید.

۱۷-۱۴- واحد کشش دهنده پارچه: این واحد به منظور کشیدن پارچه بافته شده و کمک به عمل تشکیل حلقة در ماشین‌های گردباف به گونه‌ای تعییه شده تا پارچه به طور یک‌نواخت و مداوم به پایین کشیده شود (شکل ۱۲-۱۷). در غیر این صورت اگر پارچه آزاد باشد، حلقه‌های سرسوزن‌ها همراه با بالارفتن سوزن‌ها بالارفته و حلقه جدید تشکیل نخواهد شد. پارچه از بین غلتک‌های کشش دهنده به طرقی عبور داده می‌شود تا کشش مورد نیاز پارچه برای تشکیل حلقه تأمین گردد. تنظیم مقدار کشش پایین آورنده‌ی پارچه توسط غلتک‌ها، براساس تعداد ابزار ماشین، طول حلقه و ساختمان بافت قابل تنظیم می‌باشد. در صورتی که تنظیم کشش از حد لازم بیش تر باشد، سوراخ‌هایی در پارچه ایجاد می‌گردد و کشش کمتر باعث بالارفتن پارچه در هنگام بالارفتن سوزن برای عملیات بافندگی خواهد شد.

۱۷-۱۵- واحد پیچش پارچه: این واحد عمل جمع‌آوری پارچه بافته شده را انجام می‌دهد. پارچه پس از عبور

۱، ۲، ۳ - غلتک‌های کشش دهنده

۴ - پارچه کیسه‌ای

۵ و ۶ - قطعات محافظ پارچه

شکل ۱۲-۱۷ - واحد کشش دهنده‌ی پارچه

تمرین و پرسش

- ۱- نخ کشی از بسته نخ تا نخ بر را انجام دهید.
- ۲- در صورت وجود نگهدارنده بسته نخ در ماشین، موقعیت مناسب آن را تنظیم نمایید.
- ۳- وظیفه عبور نخ میانی، حس کننده های عیوب نخ را توضیح دهید.
- ۴- نخ بر را در موقعیت صحیح تنظیم نمایید.
- ۵- بازبودن زبانه سوزن ها، معیوب نبودن سوزن ها و مستقر بودن ابزارها (بازبودن ابزارها) دور محیط سیلندر را کنترل کنید.
- ۶- تنظیم بادامک ها برای تشکیل حلقه بافت، نیم بافت و نبات را به طور عملی انجام دهید.
- ۷- بادامک تعیین طول حلقه را تنظیم نمایید.
- ۸- بادامک های داخل هر ابزار را براساس بافت های پایه در درس بافندگی حلقوی پودی تنظیم نمایید و پارچه آن را تولید کنید.
- ۹- عبور صحیح پارچه از بین غلتک های کشش و پیچیدن به دور میله پیچش را کنترل کنید.
- ۱۰- میزان روغن در محفظه مربوط به آن را کنترل نمایید.
- ۱۱- قسمت هایی را که نیاز به روغن کاری روزانه و دستی دارد، انجام دهید.
- ۱۲- در صورت وجود اهرم دستی، سیلندر را به وسیله آن، چند دور بچرخانید.
- ۱۳- کلید دور آهسته ماشین را فشار داده و از عملیات صحیح بافندگی اطمینان حاصل کنید.

منابع

- 1 - Dubied Manual Knitting Machine
- 2- Catalogue of Mayer Machine
- 3- Kirkland Instruction Manual
- 4- Earl D.Moyer Principles of Double Knitting

- 5 - زهرا خرم طوسی، «مکانیزم بافندگی حلقوی پودی»، مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، (پلی تکنیک تهران)، ۱۳۷۹.
- 6 - مسعود لطیفی، «بافندگی حلقوی پودی، گرباف»، مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، (پلی تکنیک تهران)، ۱۳۷۹.

